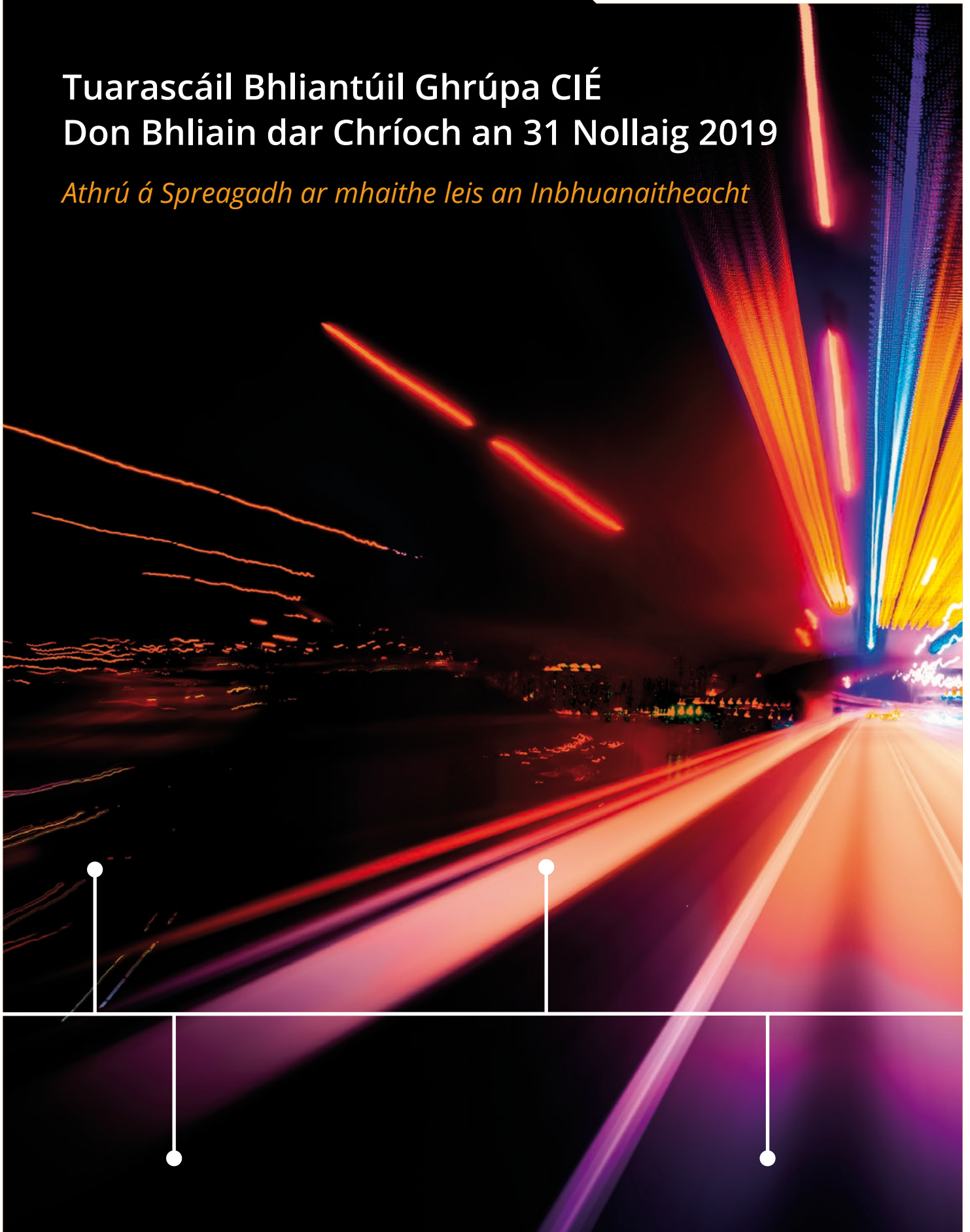

Tuarascáil Bhliantúil Ghrúpa CIÉ Don Bhliain dar Chríoch an 31 Nollaig 2019

Athrú á Spreagadh ar mhaithe leis an Inbhuanaitheacht

Buaicphointí Airgeadais agus Oibriúcháin

IONCAM

Ioncam
CIÉ

2019

€103m

2018

€123m

Ioncam
BÁC

2019

€263m

2018

€263m

Ioncam
BÉ

2019

€366m

2018

€338m

Ioncam
IÉ

2019

€297m

2018

€281m

LÍON NA nAISTEAR PAISINÉIRÍ

BÁC

2019

142m

2018

144m

BÉ

2019

89m

2018

84m

IÉ

2019

50m

2018

48m

LÍON NA bhFOSTAITHE

CIÉ	BÁC	BÉ	IÉ
2019	2019	2019	2019
296	3,475	2,727	3,897
2018	2018	2018	2018
278	3,424	2,562	3,782

BARRACHAS

CIÉ	BÁC	BÉ	IÉ	FRS102*
2019	2019	2019	2019	2019
€5m	€1m	€2m	€3m	(€26m)
2018	2018	2018	2018	2018
€10m	€4m	(€6m)	(€1m)	(€41m)

*San áireamh tá tionchar FRS102 in 2019: €25.9m (Párolla €15.4m, Costais Airgeadais €10.5m), 2018: €40.7m (Párolla €27.6m, Costais Airgeadais €13.1m)

Clár na nÁbhar

Buaicphointí Airgeadais agus Oibríúcháin	Xx	Comhaltaí an Bhoird	Xx
Ráiteas an Chathaoirligh	Xx	Coistí an Bhoird	Xx
Ráiteas an Phríomhfheidhmeannaigh	Xx	Maidir le Bord Chóras Iompair Éireann	Xx
Athbhreithniú ar Oibríochtaí	Xx	Ráiteas ar Fhreagrachtaí an Bhoird	Xx
Inbhuanaitheacht	Xx	Ráiteas Rialachas Corparáideach	Xx
Forléargas ar na Fochuideachtaí	Xx	Tuarascáil na nIníúcháirí Neamhspleácha	Xx
Athbhreithniú Airgeadais	Xx	Ráitis Airgeadais	Xx
Conradh OSP	Xx		

Ráiteas an Chathaoirligh

Toisc gurb é an soláthraí iompair phoiblí is mó in Éirinn é, agus go bhfuil sé i measc mhór-úinéirí talún na tíre, is maith an staid ina bhfuil CIÉ chun roghanna taistil níos cliste a sholáthar agus rannchuidiú le geilleagar inbhuanaithe

Agus mo Ráiteas á scríobh agam i gcomhair Thuarascáil Bhliantúil 2019 CIÉ amach sa bhliain 2020, is maith mar is eol dom gur ag cur síos ar bhliain chinniúnach atá mé. Níl aon amhras ann ach go raibh tionchar ag teacht Covid-19 go luath in 2020 ar gach gné den saol gnó agus de shaol na ndaoine.

Bhí ábhair inmí againn ag deireadh 2019 maidir le srianta acmhainne ar fud ár seirbhísí, ach ba ghearr gur leagadh iadsan ar leataobh agus gur dhíríomar ar a chinntiú go raibh na custaiméirí agus an fhoireann slán sábháilte, agus muid ag déileáil an tráth céanna leis an meath mór a bhí ag teacht ar an ioncam ar fud an Ghrúpa. Agus an ráiteas seo á scríobh agam, níl deireadh na paindéime ag teannadh linn fós. Le cúnamh ón Rialtas, ón Údarás Náisiúnta Iompair agus go háirithe ónár bhfoireann túslíne, áfach, tá seirbhísí riachtanacha iompair phoiblí ag feidhmiú i gcónaí. Táim bródúil as an ról a bhí agus atá ag CIÉ sa tréimhse seo, agus an saol trína chéile.

Tá deis ar leith againn a chinntiú go mbeidh téarnamh inbhuanaithe ann tar éis na paindéime – ceann inar féidir le seirbhísí iompair phoiblí a gcuid féin a dhéanamh.

D’ainneoin an mhéid thuas, tá áthas orm Tuarascáil Bhliantúil Ghrúpa CIÉ i leith na bliana 2019 a chur i láthair, ina léirítear an ról atá ag CIÉ mar phríomhsholáthraí seirbhísí iompair phoiblí ar oileán na hÉireann. Tháinig méadú 6 mhilliún (2.2%) ar líon na n-aistear custaiméirí a rinne na trí fo-chuideachta dár gcuid, go 281.1 milliún, rud a d’fhág gur tháinig méadú €25.3 milliún (2.5%) ar ioncam oibriúcháin an Ghrúpa.

Is príomhspreagthóir don fhorbairt gheilleagrach agus don chomhtháthú sóisialta é fáil a bheith ar sheirbhísí iompair phoiblí ar féidir brath orthu. Tá ról mór aige sin freisin maidir le dul i ngleic leis an Athrú Aeráide, brú tráchta a laghdú agus cáilíocht an aeir a fheabhsú. Is ag an nGrúpa amháin atá an acmhainn chun bainistíocht a dhéanamh ar réitigh iompair phoiblí ar fud na hÉireann, ar réitigh ardchaighdeáin iad atá éifeachtach ó thaobh costais de. I leith a chúraimí go léir, bíonn an Grúpa ag obair i gcomhar lena scairshealbhóir, an tAire Iompair, agus leis an Údarás Náisiúnta Iompair.

Inbhuanaitheacht

Tá ról lárnach ag Grúpa CIÉ maidir le straitéis náisiúnta a chur i bhfeidhm le haghaidh dícharbónú agus tá tús áite á thabhairt aige don fhreagracht atá air maidir leis an athrú aeráide. Toisc gurb é an soláthraí iompair phoiblí is mó in Éirinn, agus go bhfuil sé i measc mhór-úinéirí talún na tíre, is maith an staid ina bhfuil CIÉ chun roghanna taistil níos cliste a sholáthar agus rannchuidiú le geilleagar inbhuanaithe.

Ghlac Grúpa CIÉ Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe (SDGanna) agus tá an straitéis inbhuanaitheachta atá againn dírithe ar ár bpróisis ghnó a ailíniú leis na Spriocanna sin agus le spriocanna na hearnála poiblí a leagtar amach sa Phlean Gníomhaíochta ar son na hAeráide (An Plean), a d'fhoilsigh an Chomhairle Chomhairleach i leith na hAeráide in 2019. Leagtar amach sa Phlean straitéis náisiúnta chun dul i bhfoisceacht 20%, nó gar de sin, de gan astaíochtaí ar bith a bheith againn ar an nglanleibhéal faoi 2050, ag teacht le príomhspríoc Chomhaontú Pháras 2015. I measc spriocanna na hearnála poiblí tá laghdú 30% ar astaíochtaí Gás Ceaptha Teasa agus feabhas 50% ar éifeachtúlacht fuinnimh faoi 2030.

Le linn na bliana 2019, leanamar ar aghaidh ag déanamh athbhreithniú gníomhach ar ár gcuid oibríochtaí lena chinntiú go mbeimid ag díriú i gcónaí ar fheabhas a chur ar chúrsaí inbhuanaitheachta agus inrochtaineachta ónár gcuid acmhainní oibriúcháin féin.

Conarthaí Dírdhámhachtana 2019

Le linn 2019, bhronn an tÚdarás Náisiúnta Iompair conarthaí dírdhámhachtana nua, ag tosú i mí na Nollag 2019, ar fhochuideachtaí an Ghrúpa. Fáiltím roimh dhámhachtain na gconarthaí sin agus geallaim a bheith ag obair i gcomhar leis an Údarás Náisiúnta Iompair lena chinntiú go bhfeidhmítear ar bhealach éifeachtach iad.

Oscailt an Mhargaidh

Leanadh ar aghaidh in 2019 le cothú na hiomaíochta sa mhargadh seirbhísí poiblí bus. Bhí Bus Átha Cliath ag obair i ndlúthchomhar leis an Údarás Náisiúnta Iompair chun na seirbhísí a aistriú gan bhac chuig oibreoir nua sa chéad leath den bhliain. Ar an gcaoi chéanna, d'aistrigh Bus Éireann roinnt seirbhísí comaitéireachta i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath chuig oibreoirí eile sa dara cuid den bhliain.

Ag an am céanna, lean an Grúpa ag cur lena chumas i dtaobh freastal ar an éileamh ar sheirbhísí iompair phoiblí ina chuid gréasán féin, ar éileamh é atá ag dul i méid.

Ráiteas an Chathaoirligh [ar lean]

Pinsin

Tá easnamh pinsin Ghrúpa CIÉ ina chúis mhór leis an drochstaid ina bhfuil cúrsaí airgeadais an Ghrúpa. Tháinig méadú mór ar dhliteanais fabhráithe na Scéimeanna in 2019 agus is mó iad de €777m ná sócmhainní na Scéimeanna ag deireadh 2019. Léiríonn an méid sin a nochtá atá an Grúpa d'athruithe móra ar luach dhliteanais na Scéimeanna.

Is cúis mhór imní é sin go fóill do CIÉ toisc go gcuireann sé i mbaol san fhadtréimhse an soláthar pinsin a bheidh ar fáil dár lucht saothair.

Dá bhrí sin is práinní ná riamh anois é bearta a ghlacadh chun dul i ngleic leis na rioscaí a bhaineann leis na Scéimeanna agus soláthar a dhéanamh maidir le bheith in ann pinsin a íoc ar shlí inbhuanaithe san fhadtréimhse. I dtaca leis sin, fáiltím roimh na tograí a forbraíodh le déanaí in éineacht leis an bhfoireann, arna n-éascú ag an gCoimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre. Nuair a bheidh siadsan curtha chun feidhme, beidh dul chun cinn mór déanta maidir le hinbhuanaitheacht na Scéimeanna a fheabhsú.

D'fhonn an Caighdeán Íosta Cistithe a chomhlíonadh, laistigh de chreat ama atá le comhaontú leis an Údarás Pinsean, is gá tograí cistiúcháin athbhreithnithe ó lontaobhaithe agus Coiste Scéim Aoisliúntais CIÉ 1951 agus na Scéime Pá Rialta a chur isteach, lena dtugtar aghaidh ar na heasnamh atá ann cheana sa dá scéim sin. Léirítear sna tograí a d'eascair as próiseas éascaithe an Choimisiúin um Chaidreamh san Áit Oibre an toradh is fearr is féidir a bhaint amach ina leith sin.

Straitéis an Rialtais

Tá an Grúpa fós ag obair le páirtithe leasmhara ábhartha chun cabhrú le Straitéis an Rialtais a chur i bhfeidhm i réimsí éagsúla lena n-áirítear an Plean Forbartha Náisiúnta, an Creat Pleanála Náisiúnta 2040 agus an Plean Gníomhaíochta ar son na hAeráide.

Comhdhéanamh an Bhoird

Tá CIÉ agus a fhochuideachtaí tiomanta do bheith ag feidhmiú de réir ardchaighdeáin rialachais chorparáidigh mar a léirítear sa Chód Cleachtas chun Comhlachtaí Stáit a Rialú.

Is comhpháirt lárnach é Bord iomlán a bheith ann i dtaobh an córas srianta agus ceartúchán a sholáthar laistigh den phróiseas rialachais foriomlán. Tá áthas orm fáilte a chur roimh cheapachán triúr ball nua den Bhord i rith na bliana, rud a fhágann go bhfuil gach folúntas ar an mBord líonta anois.

Buíochas

Thar ceann an Bhoird, ba mhaith liom mo bhuíochas a ghabháil leis an Aire agus na hoifigigh sa Roinn Iompair as an tacaíocht a thug siad dúinn in 2019. Ba mhaith liom buíochas a ghabháil freisin leis na hoifigigh san Údarás Náisiúnta Iompair agus in New Era a raibh teagmháil rialta againn leo.

Chomh maith leis in, ba mhaith liom buíochas a ghabháil le mo chomhghleacaithe ar an mBord agus ar an bhfoireann feidhmiúcháin as a dtiomantas leanúnach agus a rialachas éifeachtach i rith na bliana. Cuirim fáilte roimh Lorcan O'Connor mar Phríomhfheidhmeannach nua an Ghrúpa. In éineacht le Liam O'Rourke, fáiltím freisin roimh chomhaltaí nua an Bhoird, Brian Fitzpatrick, Fiona Sweeney agus Niamh O'Regan.

Fiona Ross
Cathaoirleach

Ráiteas an Phríomhfheidhmeannaigh

Bhí feidhmíocht láidir le sonrú ar fud an Ghrúpa in 2019, agus rinneadh barrachas i ngach rannán dá chuid. Ba mhó ná riamh an líon paisinéirí a iompraíodh: den chéad uair, rinneadh níos mó ná 280m aistear paisinéirí.

Bhí feidhmíocht láidir le sonrú ar fud an Ghrúpa in 2019, agus rinneadh barrachas i ngach rannán dá chuid. Ba mhó ná riamh an líon paisinéirí a iompraíodh: den chéad uair, rinneadh níos mó ná 280m aistear paisinéirí.

- Rinne **Bus Átha Cliath** barrachas €1m agus tháinig méadú 7% ar líon na n-aistear paisinéirí, seachas i gcás na seirbhísí a aistríodh chuig oibreoir eile.
- Rinne **Iarnród Éireann** barrachas €3m agus tháinig méadú beagnach 5% ar líon na n-aistear paisinéirí. Rinneadh breis is 50m aistear i rith na bliana den chéad uair. I measc na bhfeabhsúcháin a rinneadh ar na seirbhísí, cuireadh leis na seirbhísí DART i rith laethanta na seachtaine sa chaoi is go raibh siad ag rith gach 10 nóiméad, agus i mí na Nollag tháinig méadú nach beag ar líon na seirbhísí comaitéireachta seachbhuaice, seirbhísí Mhaigh Nuad, an Tuaiscirt agus Thollán Pháirc an Fhionnuisce ina measc. In 2019 freisin rinneadh infheistíocht mhór in Europort Ros Láir chun réiteach i gcomhair an Bhreathimeachta. Ullmhaíodh plean forbartha straitéisí don chalafort i gcomhairle le páirtithe leasmhara eile. Le cur i bhfeidhm an phlean sin, beidh ar chumas an chalafort leas a bhaint as deiseanna a eascróidh as an mBreathimeacht.
- Rinne **Bus Éireann** barrachas €2m tráth ar tháinig méadú 11% ar líon na n-aistear paisinéirí (gan na scoileanna san áireamh). Léiríonn an fás tréan sin leathnú na seirbhísí iompair phoiblí i gcathracha réigiúnacha.
- Rinne **CIÉ Tours** barrachas €4m trí níos mó ná 41,000 cuairteoir a thabhairt go hÉirinn: sin níos mó ná 400,000 oíche i leaba óstáin agus os cionn €50m in íocaíochtaí le soláthraithe ón earnáil turasóireachta.
- Rinneadh €36m i ndáil le **fógraíocht réadmhaoiné agus comaitéireachta de chuid Grúpa CIÉ**. Déantar an t-airgead sin a leithdháileadh ar fhochuideachtaí an Ghrúpa chun na híocaíochtaí OSP a éilítear ón Údarás Náisiúnta Iompair a chúiteamh.

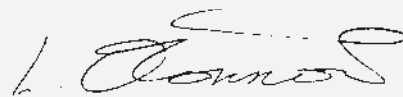
I measc na mbuaicphointí ar leith domsa in 2019 tá siad seo a leanas:

- tús a bheith curtha lenár gcuid oibre ar Straitéis Inbhuanaitheachta Grúpa nua. Beidh an straitéis ag tógáil ar Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe, agus ní le saincheisteanna athraithe aeráide amháin a bhainfidh sí, cé go bhfuil tábhacht thar na bearta ag baint leo siúd. Ina áit sin, cinnteoidimid go mbeidh an grúpa ag díriú ar an dea-thionchar is féidir linn a imirt i réimse i bhfad níos leithne – ag baint leis an iomaí saincheist shóisialta, gheilleagrach agus chomhshaoil.
- na Conarthaí Dírdhámhachtana nua idir an tÚdarás Náisiúnta Iompair agus Bus Átha Cliath, Iarnród Éireann agus Bus Éireann. Is léiriú iad na conarthaí nua ar an muinín atá ag an rialtas as na cuideachtaí oibriúcháin mar sholáthraithe lárnacha seirbhísí iompair phoiblí in Éirinn.
- comh-mheabhrán tuisceana a chomhaontú le roinnt Páirtithe Leasmhara, lena n-áirítear an Ghníomhaireacht Forbartha Talún agus Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh, a bheidh ina bhunús le forbairt chomhtháite i gceantar Stáisiún Colbert i Luimneach. Agus muid ag obair as lámha a chéile, is féidir linn máistirphlean iomlánaíoch a sholáthar i leith príomhcheantar straitéiseach i Luimneach, plean a bheidh ina eiseamláir maidir leis an bhforbairt inbhuanaithe.

An phaindéim a tharla go luath in 2020, bhí sí ina cúis le dúshlán airgeadais láithreacha don Ghrúpa. Beidh bainistíocht chúramach ag teastáil i ndáil le cobhsaíocht airgeadais an Ghrúpa sna blianta amach romhainn. D’ainneoin sin, cé go mbeidh tionchar ag an bpaindéim ar thionscadail straitéiseacha áirithe, níl aon athrú tagtha ar an straitéis fhoriomlán atá againn. Trí fheidhmiú ár seirbhísí iompair phoiblí, trí fhorbairt a dhéanamh ar ár dtailte ar bhonn phrionsabail Forbartha Dírithe ar Iompar agus trí fheidhmiú ár Straitéise Inbhuanaitheachta nua, beidh ról níos tábhachtaí agus níos tábhachtaí againn i dtaobh cur le cuspóirí geilleagracha, comhshaoil agus sóisialta an Stáit. Is amhlaidh a bheidh go háirithe i gcéim an téarnaimh, nuair a bheidh an phaindéim thart.

Ba mhór an onóir dom é teacht ag obair le Grúpa CIÉ i mí an Mhárta 2019. Is cúis bhróid againn é ról an Ghrúpa le 75 bliain anuas. Toisc gur muid an soláthraí iompair phoiblí is mó in Éirinn, tá ról níos tábhachtaí ná riamh againn i ndáil le cuidiú leis an Stát freastal ar a riachtanas maidir le daoine a thabhairt ó áit go háit ar shlí éifeachtach, éifeachtúil agus, thairis sin, cuidiú le baint amach na mórspricanna atá ag an tír i dtaobh aghaidh a thabhairt ar an athrú aeráide, ar an mbrú tráchta, ar cháilíocht an aeir agus ar an bhforbairt gheilleagrach agus shóisialta ar scála níos leithne.

Ba mhaith liom aitheantas a thabhairt don mhéid a dhéanann na comhaltaí Boird. Soláthraíonn siad maoirseacht, rialachas agus treoir ríthábhachtach domsa agus don fhoireann feidhmiúcháin. Ba mhaith liom buíochas a ghabháil freisin le baill na foirne feidhmiúcháin as an bhfáilte ó chroí a chuir siad romham, as an obair chrua a dhéanann siad agus as a ndíograis i rith na bliana. Mar fhocal scoir – agus an rud is tábhachtaí ar fad – ba mhaith liom mo bhuíochas ó chroí a ghabháil lenár mbaill foirne go léir as a gcuid oibre le linn 2019.

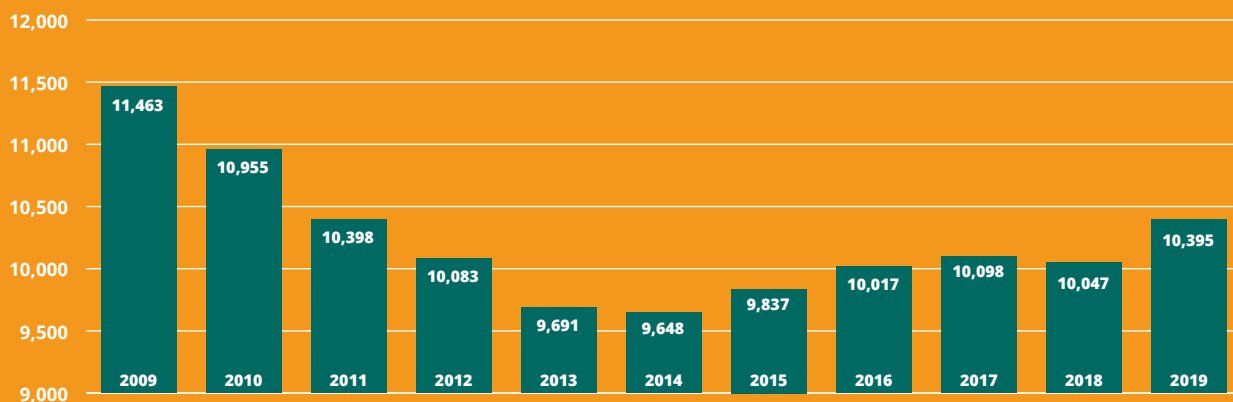

Lorcan O'Connor

Príomhfheidhmeannach

Athbhreithniú ar Oibríochtaí

An Meánlíon Oibrithe i nGrúpa CIÉ

Cúrsaí Fostaíochta sa Ghrúpa

Bhí 10,395 duine ar an meán fostaithe ag an nGrúpa in 2019, sin 348 duine sa bhreis ar líon na bliana 2018.

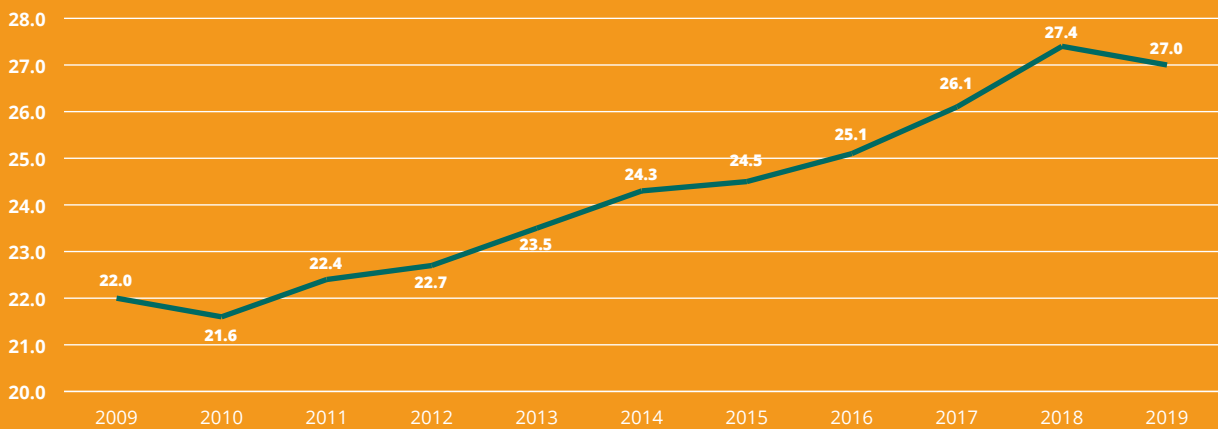
Sa tréimhse 2009 go 2014, bhí an Grúpa seasta ag crapadh agus é ag iarraidh cur i gcoinne an drochthionchair a bhí ag an laghdú ar an ioncam ó chonarthaí OSP agus ag an laghdú ar líon na bpaisinéirí. Idir 2009 agus 2014 tháinig laghdú 15.8% ar líon na mball foirne, idir dhaoine a d'fhág sa ghnáthchúrsa agus daoine a ghlac le pacáistí téarfa dheonaigh. Rinne an Grúpa cistiú ar na pacáistí téarfa dheonaigh óna chuid acmhainní féin. D'fhág an beart sin gur laghdaíodh na costais oibríocháin a bhí air, agus laghdaigh sé sin an costas a bhí ar an Státhchiste i dtaobh seirbhísí iompair phoiblí a sholáthar.

Léirítear sa ghráf gur tháinig feabhas ar an táirgiúlacht go dtí 2018, arna tomhas de réir líon na n-aistear custaiméirí in aghaidh an fhostaí. In 2019 tá cuid den mhéadú ar líon na bhfostaithe á spreagadh ag an earcaíocht a rinneadh chun an Clár Infheistíochta Caipitil a chur i bhfeidhm.

Rinneadh 27,000 aistear paisinéirí san iomlán in aghaidh an fhostaí in 2019, sin méadú 21% ar líon na bliana 2010.

Aistir Custaiméirí ('000) in aghaidh an Fhostaí

Rannpháirtíocht Foirne

Murach an 10,000 ball foirne a ritheann ár seirbhísí iompair, ní fhéadfaimis seirbhís a sholáthar atá sábháilte agus éifeachtach agus ar féidir brath uirthi. Is é beartas an Ghrúpa é an leas is fearr is féidir a bhaint as an tsócmhainn sin trí chultúr rannpháirtíochta agus oibre foirne. Spreagtar na fostaithe go léir chun páirt a ghlacadh i reáchtáil an Ghrúpa trí rannpháirtíocht ghníomhach i bhfoirne tionscadail, i meithleacha oibre agus i dtionscnaimh atá dírithe ar chustaiméirí. In 2019, bhí ceathrar Comhaltaí Oibríthe ar Bhord CIÉ.

Comhionannas agus Éagsúlacht

Tá an Grúpa tiomanta do thimpeallacht a chruthú ina gcaitear le fostaithe agus custaiméirí le dínit agus le meas agus ina dtéitear in oiriúint do dhifriochtaí agus a dtuigtear a luach. Ina theannta sin, tá sé ina aidhm againn timpeallacht a chruthú inar féidir le cách lán a n-acmhainneachta a bhaint amach, agus ina mbíonn meas ar réimse leathan cumas, buanna agus dearthaí aonair agus a dtacaítear leo.

Trína chuid oifigeach comhionannais, bíonn fochuideachtaí oibríochta an Ghrúpa seasta ag cur feabhas ar an gcomhionannas san ionad oibre i gcás gach grúpa. Déantar athbhreithniú rialta ar an raon tionscnamh Cothromaíochta Oibre is Saoil atá ar fáil d'fhoireann an Ghrúpa. Bíonn an Grúpa rannpháirteach le heagraíochtaí seachtracha éagsúla chun forbairt a dhéanamh ar a chuid cleachtas agus gnáthamh, trí bheith ina bhall den Ghrúpa Oibre um Éagsúlacht sa Láthair Oibre in IBEC, mar shampla.

Inrochtaineacht

Bímid i mbun caidreamh gníomhach le heagraíochtaí dóibh siúd a bhfuil mallachar gluaiseachta orthu chun tosaíochtaí a bhunú i dtaobh rochtain ar fheithiclí, ar oifigí agus ar stáisiúin.

Tá rochtain ísealurláir ar gach bus i bhflít Bhus Átha Cliath, agus bíonn fógraí closamhairc i bhfeidhm ar an bhflít go léir.

Bíonn Bus Éireann fós ag díriú go mór ar chúrsaí rochtana a fheabhsú do gach custaiméir, agus tá 100% den fhflít busanna cathrach agus baile lán-inrochtana anois, agus 90% dár bhflít iomlán busanna.

Thug Iarnród Éireann faoin dearadh agus faoin bpleanáil le haghaidh inrochtaineacht níos fearr ag roinnt príomhstáisiún.

Athbhreithniú ar Oibríochtaí [ar lean]

Cleachtais Íocaíochta

Aithníonn an Grúpa an fhreagracht atá air i dtaobh chomhlíonadh fhorálacha Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Íoc Déanach in Idirbhearta Tráchtála), 2002 a chinntiú i ngach gné ábhartha. Bhí sé ina bheartas ar fud an Ghrúpa in 2018 cloí le ceanglais na rialachán sin.

Costais Chomhairleachta

Ceannaíonn an Grúpa seirbhísí comhairleoireachta i ndáil le caipiteal intleachtúil a chabhraíonn leis an gcinnteoireacht éifeachtach laistigh den eagraíocht i réimsí casta sa chás nach furasta na scileanna a aimsiú laistigh den eagraíocht féin. Seo thíos achoimre ar na réimsí caiteachais comhairleoireachta a thabhaigh an Grúpa in 2019.

Costais Chomhairleachta	€'000
Costais Phinsin agus Achtúirí	981
Cothabháil agus Athnuachan	821
Straitéis Eagrúcháin	429
Comhairle faoi Chúrsaí Cánach agus Airgeadais	393
Dlí	214
Teicneolaíocht	207
Forbairt ar TF agus Busanna i gcomhair CIÉ Tours	175
Caidreamh Poiblí/Margaíocht	159
Cúrsaí Rialála	143
Córais Paisinéirí	94
Straitéis agus Dearadh na hEagraíochta	80
Acmhainní Daonna	73
Rannpháirtíocht leis na Páirtithe Leasmhara	72
Caidreamh Tionsclaíoch	29
Sábháilteacht	20
Cothú Tallainne	19
Eile	416
Iomlán	3,342
Méid Caipitlithe san Áireamh Thuas	

Beartas Soláthair

Tá Beartas Soláthair i bhfeidhm ag an nGrúpa lena chinntiú go gcomhlíonfar Treoracha an Aontais Eorpaigh maidir le Soláthar Poiblí agus Fóntais, mar aon le beartais an Bhoird agus an Rialtais. I gcás ionann is na soláthairtí uile a bhí os cionn na tairsí cáilíochta, cuireadh faoi réir tairiscint oscailte iad agus cuireadh fógra fúthu in Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh nuair ba chú sin. Comhlíonann Grúpa CIÉ an Cód Caiteachais Phoiblí a tháinig i bhfeidhm i mí Mheán Fómhair 2013.

Cód Cleachtais

Is é beartas an Ghrúpa é cloí go hiomlán le Cód Cleachtais na bliana 2016 chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, cé is moite d'aon eisceachtaí a aontáíodh leis an Roinn Iompair. Baineann na heisceachtaí ábhartha le hÍogaireacht i ndáil le feidhmiú an Rialacháin Ghinearálta maidir le Cosaint Sonraí (RGCS) i leith fostaithe nó le hÍogaireacht tráchtála.

Rinneadh meastóireacht sheachtrach le linn 2019 ar Bhord CIÉ agus ar Choiste Iniúcháireachta agus Riosca Bhord CIÉ ag teacht le ceanglais an Chóid.

Inbhuanaitheacht

Cur Chuige Ghrúpa CIÉ i leith na hInbhuanaitheachta

Díríonn Grúpa CIÉ ar ghníomhaíocht ar son na haeráide agus ar fhorbairt gheilleagrach agus shóisialta sa chur chuige atá aige i leith na hInbhuanaitheachta. Toisc gurb é an soláthraí iompair phoiblí is mó in Éirinn, agus go bhfuil sé i measc mhór-úinéirí talún na tíre, is maith an staid ina bhfuil CIÉ chun roghanna taistil níos cliste a sholáthar agus rannchuidiú le geilleagar inbhuanaithe.

Ghlac Grúpa CIÉ Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe (SDGanna) agus tá an straitéis inbhuanaitheachta atá againn dírithe ar ár bpróisis ghnó a ailíniú leis na Spriocanna sin agus le spriocanna na hearnála poiblí a leagtar amach sa Phlean Gníomhaíochta ar son na hAeráide (An Plean), a d'fhoilsigh an Chomhairle Chomhairleach i leith na hAeráide in 2019. Leagtar amach sa Phlean straitéis náisiúnta chun dul i bhfoisceacht 20% de gan astaíochtaí ar bith a bheith againn ar an nglanleibhéal faoi 2050, ag teacht le príomhspríoc Chomhaontú Pháras 2015. I measc spriocanna na hearnála poiblí tá laghdú 30% ar astaíochtaí Gás Ceaptha Teasa agus feabhas 50% ar éifeachtúlacht fuinnimh faoi 2030.

Chun na spriocanna sin a bhaint amach agus tacú leis na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe, tá straitéis inbhuanaitheachta Ghrúpa CIÉ dírithe ar na tosaíochtaí seo a leanas:

- Astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú agus feabhas a chur ar an éifeachtúlacht fuinnimh.
- Dul i ngleic leis an mbrú tráchta.
- An acmhainn iompair phoiblí a leathnú chun teacht leis an méadú ar an daonra.
- Tionchar na seirbhísí iompair phoiblí ar cháilíocht an aeir a laghdú.
- Comhionannas deiseanna a chinntiú agus tacú le héagsúlacht san ionad oibre.
- Forbairt inbhuanaithe a chumasú trí fhorbairt atá dírithe ar iompar a chuimsiú i ngach forbraíocht de chuid Ghrúpa CIÉ.
- Infheistíocht a dhéanamh i gcaipiteal nádúrtha na hÉireann agus oidhreacht Ghrúpa CIÉ a shaibhriú.

Tugtar breac-chuntas thíos ar na huailmhianta is bonn leis an straitéis inbhuanaitheachta atá againn, ar an dul chun cinn a baineadh amach in 2019, agus ar chlár gníomhaíochta atá le cur i bhfeidhm i gcomhpháirtíocht le páirtithe leasmhara.

Na Trí Cholún Inbhuanaitheachta atá ag Grúpa CIÉ

An cur chuige i ndáil leis na trí cholún atá ag Grúpa CIÉ i leith na hinbhuanaitheachta, tá sé faoi threoir ag an uaillmhian is bonn le Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe.

Sna 17 Sprioc de chuid na Náisiún Aontaithe, a d'aontaigh siad in 2015, leagadh amach bealach do rialtais, eagraíochtaí agus saoránaigh chun saol inbhuanaithe a bhaint amach. Dháingnigh 193 ballstát na Náisiún Aontaithe na haidhmeanna, a úsáidtear mar chaighdeán coiteann chun feidhmíocht inbhuanaitheachta a thomhas.

Ghlac Grúpa CIÉ le Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe chun tacú le beartas an Rialtais. Ceapadh straitéis na dtrí cholún inbhuanaitheachta dár gcuid chun na haidhmeanna a chomhtháthú i gcuspóir an Grúpa, chun cuidiú iad a bhaint amach faoi 2030.

Colún a hAon: Geilleagrach

Sprioc: Luach geilleagrach a ghiniúint trí sheirbhís iompair ar ardchaighdeán a sholáthar lena dtéitear i ngleic le plódú tráchta agus a nascann pobail, gnóthais agus eagraíochtaí le chéile

Colún a Dó: Sóisialta

Sprioc: Sochaí dhinimiciúil uilechuimsitheach a chothú trí sheirbhís inrochtana a sholáthar agus tacú leis an éagsúlacht inár bhfórsa saothair.

Colún a Trí: Cúrsaí Comhshaoil

Sprioc: In éineacht le comhpháirtithe, an t-aistriú chuig gréasán iompair ar astaíochtaí ísle a stiúradh, agus a chinntiú go gcosnófar an caipiteal nádúrtha agus an bonneagar a bhfuil an baol ann go gcuirfidh an t-athrú aeráide isteach orthu.

Inbhuanaitheacht [ar lean]

Inbhuanaitheacht Ghrúpa CIÉ

Tomhaltas Fuinnimh Ghrúpa CIÉ

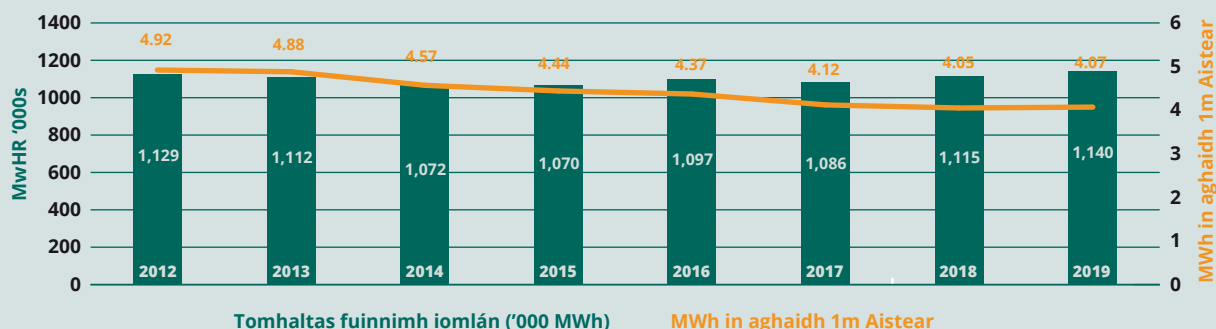
Forbheathnú ar Ídiú Fuinnimh an Ghrúpa in 2019

Áirítear iad seo a leanas le hídiú fuinnimh an Ghrúpa:

- Ola dhíosail i gcomhair fhlíteanna bus Bhus Átha Cliath agus Bhus Éireann, charranna iarnróid Iarnród Éireann agus na dTraenacha Díosail Ilaonad;
- Leictreachas a úsáidtear ar sheirbhís DART Iarnród Éireann, i gcrosairí comhréidhe uathoibríocha, i stáisiúin traenach agus bus, i seomraí trealaimh, i gceardlanna agus i dtaobh riachtanais ghinearálta oifige; agus
- Gás nádúrtha le haghaidh oifige agus ceardlanna a théamh.

TOMHALTAS FUINNIMH GHRÚPA CIÉ (MWhR)

	2018	2019
Ola dhíosail le haghaidh feithiclí a tharraingt	1,015,786	1,025,501
Leictreachas le haghaidh feithiclí a tharraingt	26,222	27,695
Leictreachas le haghaidh cuspóirí eile	46,472	44,943
Gás	26,663	26,275
Tomhaltas Fuinnimh Iomlán	1,114,955	1,140,302

Flít - Inneall ar Chaighdeán Astaíochtaí Euro VI (Euro VI), Feithiclí Leictreacha Hibrídeacha (Hibrídeach) agus Feithiclí Lán-Leictreacha (Leictreach):

	BÉ	BÁC	IÉ
Céatadán an Fhlít - Euro VI	50%	56%	n/a
Céatadán an Fhlít - Hibrídeach	0	0.88%	0
Céatadán an Fhlít - Leictreach	0	0	15%

Figiúr maidir le dramhaíl athchúrsáilte/aisghafa de chuid Ghrúpa CIÉ (%):

	BÉ	BÁC	IÉ
Dramhaíl a ndearnadh athchúrsáil/aisghabháil uirthi	25%	76%	73%

Figiúirí maidir le hInrochtaineacht

	BÉ	BÁC	IÉ
Seirbhísí atá Lán-Inrochtana	75%	100%	n/a

Rannpháirtíocht Ban/Comhionannas Deiseanna

	BÁC	Cuideachta Sealbhaíochta	BÉ	IÉ
Comhaltaí Boird ar Mná iad	44%	33%	22%	57%
Mná i Róil Ardbhainistíochta	22%	22%	38%	17%
Mná i measc na bhFostaithe	7%	46%	9%	11%

Inbhuanaitheacht [ar lean]

Inbhuanaitheacht Ghrúpa CIÉ 2019

Le linn 2019, rinne Grúpa CIÉ iniúchadh ar chlár inbhuanaitheachta agus ar chleachtais chomhshaoil ar fud an Ghrúpa. Ba é cuspóir an iniúchta bonnlíne feidhmíochta a bhunú, chun straitéis inbhuanaitheachta Ghrúpa CIÉ a fhorbairt ina mbeadh cuspóirí, spriocanna agus sásraí chun feidhmíocht a thomhas.

Tugadh tús áite in 2019 do chomhtháthú na bprionsabal um fhorbairt atá dírithe ar iompar sna forbraíochtaí réadmhaoine atá ag grúpa CIÉ. Leanfar leis an gcur chuige sin chun tacú le dlúthfhás agus beidh sé ina bhonn taca le dul chun cinn an Ghrúpa i dtreo gréasán iompair níos inbhuanaithe. Tugtar léargas thíos ar an dul chun cinn a rinne ár gcuideachtaí oibriúcháin ó thaobh na hinbhuanaitheachta de in 2019.

Iarnród Éireann – Cúrsaí Inbhuanaitheachta in 2019

D'iompair Iarnród Éireann an líon paisinéirí ab airde riamh in 2019: rinneadh breis agus 50 milliún aistear paisinéirí. Chomh maith le líon na bpaisinéirí a bheith ag dul i méid, rinne Iarnród Éireann dul chun cinn i dtreo a chuid spriocanna aeráide a bhaint amach trí bhearta éagsúla éifeachtúlachta fuinnimh. Cuireadh clár cuimsitheach bainistíochta dramhaíola ar bun chun tomhaltas agus táirgeadh freagrach a chinntiú agus cuireadh straitéis nuálach bithéagsúlachta i bhfeidhm chun an caipiteal nádúrtha a fhorbairt feadh an ghréasáin iarnróid agus sna stáisiúin.

I measc na n-éachtaí i mbliana tá siad seo a leanas:

- Thit na hastaíochtaí iomlána CO₂ go 148,500 tonna i leith na bliana 2019. Agus blianta roimhe sin san áireamh, is ionann é sin agus 81,500 tonna CO₂ a seachnaíodh in aghaidh na bliana ar an meán i gcomparáid le bonnlíne na bliana 2006 (35%).
- Tháinig méadú 5.1% ar líon iomlán na gciliméadar a thaisil paisinéirí de réir mar a leathnaíodh an acmhainn chun freastal ar éileamh ó phaisinéirí.
- Tháinig laghdú beagnach 40% ar an úsáid fuinnimh iomlán (MWh) in aghaidh an phaisinéara ó 2006.
- Cuireadh tús leis an tuairisciú ar astaíochtaí gás ceaptha teasa faoi scóip 3.

- Faoi chlár laghdaithe fuinnimh le haghaidh teasa agus solais agus seirbhísí eile, baineadh amach laghdú 2.7% ar an ídiú leictreachais.
- Tugadh isteach Giarbhosca ZF i gcomhair traenacha díosail ilaonad ar charranna iarnróid idirchathrach agus tosaíodh ag baint leas as Breiseán Breosla Envirox chun ídiú breosla a laghdú.
- Tosaíodh ag suiteáil tiomáint hibrídeach sna carranna iarnróid ar an tseirbhís idirchathrach, chun úsáid an díosail agus astaíochtaí uaidh a laghdú. Fuair an tionscadal €15 milliún ón gCiste Gníomhaíochta ar son na hAeráide.
- Leanadh leis an gclár chun soilse a athnuachan, agus suiteáladh soilse nua atá tíosach ar fhuinneamh.
- Ordaíodh 18 bhfeithicil leictreacha san iomlán le haghaidh seirbhísíú bonneagair.
- Tugadh chun críche an phleanáil agus an dearadh le haghaidh rochtain fheabhsaithe ar sheirbhísí i stáisiúin tosaíochta.
- Tosaíodh ag cur díon nua ar Stáisiún an Phiarsaigh. Ba i lár na 1800í a cuireadh an seandíon air. Leis sin, tá oidhreacht shócmhainní na cuideachta á cosaint.

Obair i dtaobh an chomhshaoil:

- Cur chun feidhme Córais Bainistíochta Comhshaoil i leith ISO14001.
- Íoslághdú agus diúscairt dramhaíola.
- Ráta athchúrsála feabhsaithe agus é ar leibhéal 73% anois.
- Bearta maolaithe torainn do láithreáin tógála.
- Feabhas ar chaighdeán an aeir sna stáisiúin.
- Laghdú ar úsáid lotnaidicídí; cosaint gnáthóg agus rialú speiceas ionrach.
- Clár pailneoirí á gcur i bhfeidhm i ndeich stáisiún mar chuid den Phlean Uile-Éireann um Pailneoirí.

Bus Átha Cliath – Cúrsaí Inbhuanaitheachta in 2019

I gcomhlíonadh an chúraim atá air mar phríomhoibreoir na mbusanna uirbeacha i mBaile Átha Cliath, chlúdaigh Bus Átha Cliath 120 bealach agus 57.1 milliún ciliméadar in 2019. Iompraíodh 142 milliún paisinéir san iomlán in 2019. Is ionann sin agus thart ar 160,000 carr a bhaint den bhóthar gach lá.

I measc na mbeart lena ndearnadh dul chun cinn i dtaobh tionscnaimh inbhuanaitheachta i rith 2019 tá éifeachtúlacht fuinnimh, cáilíocht an aeir, gníomhaíocht ar son na haeráide, teach aniar i leith na haeráide agus bainistíocht dramhaíola.

I measc na n-éachtaí i mbliana tá siad seo a leanas:

- laghdú 4.6 milliún tonna ar an méid CO₂ a táirgeadh in 2019 i gcomparáid le 2018.
- An Gealltanas Carbóin sínithe, ag gealladh go laghdófar an lorg díreach carbóin de leath faoi 2030.
- Cuireadh tús leis an tuairisciú ar astaíochtaí gás ceaptha teasa faoi scóip 3.
- Laghdaíodh astaíochtaí NOx agus Ábhair Cháithnínigh de 96% agus 72% faoi seach ó 2008, trí chlár nuachóirithe feithiclí.
- Caighdeán bainistíochta fuinnimh ISO 50001 bainte amach ar fud na cuideachta.
- Sábhaladh 17,516,000 kwh fuinnimh, idir ghás breosla agus leictreachas, in 2019 i gcomparáid le 2018.
- Busanna hibrideacha dhá urlár tugtha isteach.
- I dtríail a baineadh as busanna hibrideacha, tuairiscíodh feabhas thart ar 30% ar éifeachtúlacht breosla.
- Trí bheart éifeachtúlachta breosla, d'éirigh linn laghdú 46.75 l/100km a bhaint amach in 2018 agus 45.44 l/100km in 2019.
- Baineadh amach ráta athchúrsála 76% chun tacú leis an ngeilleagar ciorclach.
- Cuireadh toirmeasc ar fud na heagraíochta ar phlaistigh aonúsáide.
- Seoladh feachtas earcaíochta chun céatadán na dtiománaithe mná a mhéadú ó 4% go 8%.
- Baineadh amach comhionannas inscne níos fearr; is mná iad 44% de chomhaltaí boird Bhus Átha Cliath anois.
- Tacaíocht tugtha do ghrúpaí deonacha agus grúpaí pobail ar fud Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath trí na Gradaim Meoin Pobail.

Bus Éireann – Cúrsaí Inbhuanaitheachta in 2019

Tháinig méadú 13% ar líon na bpaisinéirí a d'iompair Bus Éireann in 2019. Is ionann sin agus cúig mhilliún aistear breise. Iompraíodh díreach faoi bhun 90 milliún paisinéir san iomlán.

Tá sé ina aidhm ag Bus Éireann a bheith ar cheann de na cuideachtaí iompair is neamhdhíobhálaí don chomhshaol san Eoraip. Leagtar amach sa straitéis 'Destination 2023' atá ag Bus Éireann roinnt tionscnamh atá dírithe ar an aidhm sin a chomhlíonadh agus spriocanna aeráide a bhaint amach do 2030. Faoin straitéis sin, tá breis agus 40 beart feabhsúcháin curtha i bhfeidhm i leith an ghréasáin, chomh maith le poncúlacht fheabhsaithe agus soláthar níos fearr seirbhíse, rud a chuireann go mór leis na seirbhísí nua réigiúnacha.

Tá sé ina aidhm ag Bus Éireann san fhadtréimhse na busanna go léir a bheith ag teacht le caighdeán astaíochtaí Euro VI nó caighdeán níos fearr faoi 2030.

In 2019, áiríodh leis na tionscnaimh bainistíochta fuinnimh agus na tionscnaimh inbhuanaitheachta breosla:

- Bunaíodh Foireann Fuinnimh thrasfheidhmiúil nua a in 2019 agus ullmhaíodh Beartas Fuinnimh nua.
- Tá laghdú 11.1% ar astaíochtaí bainte amach ó 2009.
- Tháinig feabhas 12.8% ar an éifeachtúlacht fuinnimh ón mbliain bhonnlíne (2009) go 2019.
- Cuireadh tús leis an tuairisciú ar astaíochtaí gás ceaptha teasa faoi scóip 3.
- Bunaíodh próiseas chun córais bhainistíochta fuinnimh a fheabhsú agus rinneadh cistiú air faoin Scéim Oibleagáide um Éifeachtúlacht Fuinnimh.
- Cuireadh córas teileamaitice i bhfeidhm chun teicnící agus sábháilteacht éifeachtúlachta breosla a chur chun cinn.
- Bhíothas rannpháirteach i dtríail a baineadh as breoslaí malartacha leis an Roinn Iompair chun bonn eolais a chur faoin infheistíocht i bhflít feithiclí astaíochtaí ísle.
- Tá 50% de na feithiclí sa fhlít seirbhíse ag cloí anois leis an gcaighdeán astaíochtaí Euro VI i leith innill níos glaine.
- D'úsáideamar 327,229 meigeavata fuinnimh san iomlán i rith na bliana 2019, agus tharla an méadú sin mar gheall ar na seirbhísí breise a cuireadh ar fáil in 2019 agus mar gheall ar an mbrú tráchta a bheith ag dul in olcas.

Inbhuanaitheacht [ar lean]

- Tionscnaíodh an clár infheistíochta caipitil Destination 2023 chun acmhainn mhéadaithe a sholáthar agus cur leis na seirbhísí atá ar fáil. Tá an taisteal inbhuanaithe curtha chun cinn leis na cláir seo a leanas:
 - ▶ Seoladh an chéad bhealach seirbhíse cathrach 24 uair an chloig i gCorcaigh.
 - ▶ Bearta chun poncúlacht agus soláthar seirbhíse a fheabhsú ar fud Bhus Éireann.
 - ▶ Sceidil a bharrfheabhsú sa chaoi is nach mbeidh na busanna díomhaoin ná folamh nuair nach gá sin.
- Comhionannas inscne feabhsaithe bainte amach trí fheachtas earcaíochta ban; céatadán na mban a bhíonn ag tiomáint le Bus Éireann le méadú ó 4% go 15% faoi 2030.
- Is mná iad 38% de na daoine atá ag obair sna ról ardbhainistíochta.
- Tacaíodh le cláir phobail trí chlár na Scoileanna Sábháilte.

Grúpa CIÉ – Pleanáil i gcomhair na Inbhuanaitheachta 2020

Rinneadh iniúchadh ar fud Ghrúpa CIÉ agus forbraíodh straitéis don Ghrúpa i dtaobh na hinbhuanaitheachta, agus ansin sainithníodh na tionscnaimh seo a leanas mar thosaíochtaí i gcomhair gníomhaíochta:

AN BHITHÉAGSÚLACHT

- Tosú ag cur 4.15 heicteár de choillearnach dhúchasach ar thalamh de chuid Ghrúpa CIÉ, i gcomhairle leis an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara agus leis an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra. Is ionann sin agus 25 tonna carbóin a cheapadh in aghaidh na bliana sa tréimhse céad bliana atá romhainn.
- Comhoibriú leis an ionad sonraí bithéagsúlachta náisiúnta agus le grúpaí pobail áitiúla chun Pleananna Bithéagsúlachta/Pailneora a chur i bhfeidhm i gcúig stáisiún bus agus traenach ar a laghad ar fud ghréasán Ghrúpa CIÉ, gach bliain.

TEACHT ANIAR I LEITH NA HAERÁIDE

- Uirlisí samhaltaithe agus measúnaithe fogaireachta a úsáid chun an riosca a bhaineann le sócmhainní ó thaobh na haeráide de a mheas i gcoinne éifeachtaí creimthe cósta agus tuilte.
- Comhoibriú le páirtithe leasmhara, ranna rialtais agus údaráis áitiúla chun pleanáil a dhéanamh le haghaidh oiriúnú don chreimeadh cósta agus do bhabhtaí aimsire arb é an t-athrú aeráide is cúis leo.

TOMHALTAS AGUS TÁIRGEADH FREAGRACH

- Cleachtais um chosc dramhaíola a bheachtú agus a fheabhsú, i gcomhar leis an nGníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil, agus an aidhm againn laghdú dramhaíola 25% a bhaint amach faoi 2025.
- Cleachtais athchúrsála dramhaíola a fheabhsú, i gcomhar leis an nGníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil, agus é ina aidhm againn ráta athchúrsála 75% a bhaint amach faoi 2025 ar fud an Ghrúpa.
- Straitéis bainistíochta dramhaíola TF agus straitéis éifeachtúlachta fuinnimh a bhaineann le TF a fhorbairt do Ghrúpa CIÉ.
- Dul i gcomhpháirtíocht leis an nGníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil chun teacht ar léargas ar an deachleachtas maidir le tógáil agus forbairt inbhuanaithe.
- Straitéis um athrú iompraíochta a bhaineann le dramhaíl a fhorbairt, i gcomhpháirtíocht leis an nGníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil, le hInstitiúid Geary Choláiste na hOllscoile, Baile Átha Cliath agus le Coláiste na hOllscoile, Baile Átha Cliath, chun díriú ar athrú iompraíochta i gcás fostaithe agus paisinéirí.
- Beartas soláthair a fhorbairt chun critéir a chur san áireamh ar mhaithe le feidhmíocht inbhuanaitheachta a mheas.
- Meitheal saineolaithe de chuid Ghrúpa CIÉ a bhunú chun beartas soláthair inbhuanaithe a bhunú.
- Caighdeán bainistíochta comhshaoil ISO41001 a bhaint amach ar fud an Ghrúpa.
- Grúpa Stiúrtha ‘CIÉ a Ghlasú’ a bhunú le tacaíocht ón nGníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil agus ó Chlár Náisiúnta na bhFoirne Glasa.
- Próiseas a fhorbairt chun athbhreithniú a dhéanamh ar an iniúchóireacht inmheánach maidir leis an monatóireacht ar chleachtais chomhshaoil.

GNÍOMHÁÍOCHT AR SON NA HAERÁIDE

- Straitéis Éifeachtúlachta Fuinnimh de chuid Ghrúpa CIÉ a thiomsú.
- Leanúint ar aghaidh ag cur oiliúint san éicea-thiomáint ar thiománaithe ar fud Ghrúpa CIÉ.
- Iniúchadh a dhéanamh ar réitigh atá ag teacht chun cinn maidir le táirgeadh cumhachta le fuinneamh in-athnuaite taobh thiar den mheádar.
- Bonneagar a fhorbairt chun scéim phíolótach bainte uisce a chur i bhfeidhm ag garáiste bus Chnoc an tSamhraidh.
- Pobal cleachtas a bhunú ar fud Bhus Éireann, Bhus Átha Cliath agus Iarnród Éireann, le haghaidh tionscadail i ndáil leis an ngeilleagar ciorclach agus le héifeachtúlacht fuinnimh.
- Tosú ar leacht cóireála a úsáid ar fud an ghrúpa chun astaíochtaí sceite a laghdú i gcás feithiclí iarnróid agus busanna araon
- Faoi dheireadh na bliana 2020, uasghrádú a dhéanamh ar an ngiarbhosca ICR ar na traenacha comaitéireachta, rud a chuirfidh feabhas 15-20% ar leibhéal na n-astaíochtaí gás ceaptha teasa, agus córais tiomána hibrideacha a chur i bhfeidhm ar charranna iarnróid idirchathrach, as a n-eascróidh laghdú breise 10% ar na hastaíochtaí gás ceaptha teasa.
- 60% de bhusanna Bhus Éireann a bheith ag teacht le caighdeáin astaíochtaí Euro VI in 2020.
- Measúnú féidearthachta a dhéanamh ar na riachtanais maidir le bonneagar luchtaithe feithiclí leictreacha ag stáisiúin agus iostaí Ghrúpa CIÉ.
- Tosú ag coimisiúnú suas le 100 bus hibrideach díosail ar féidir iad a luchtú tríd 2020 agus 2021 ar fud na mbusanna cathrach, na mbusanna baile agus na mbusanna idir-uirbeacha.
- Athbhreithniú a dhéanamh ar roghanna an tslabhra soláthair maidir leis an deis bithbhreoslaí a chomhtháthú sna busanna.
- Dul chun cinn maidir le triail a bhaint as seirbhís bus lán-leictreach ar sheirbhísí Bhaile Átha Luain (cuirfear tús leis an tionscadal píolótach in 2021).
- Suirbhé a dhéanamh ar láithreáin oibríochta chun an suíomh is fearr a fháil le haghaidh bonneagair hibrideacha, leictreachais nó luchtaithe feithiclí, lena n-áirítear breoslaí malartacha eile.
 - I gcomhpháirtíocht le dream eile, tabhairt faoin triail 'Hidrigin Soghluaisteachta Éireann' faoina gcuirfear trí fheithicil hidrigine nach dtagann aon astaíochtaí astu ar an mbóthar, ag tosú ag deireadh na bliana 2020.
 - Straitéis a fhorbairt chun cóistí Expressway agus na busanna scoile a thiontú chuig breoslaí eile nó cinn nua a fháil ina n-ionad chun na caighdeáin a chomhlíonadh a leagtar síos sa treoir maidir le feithiclí glana.
 - Athbhreithniú iomlán a dhéanamh ar fheidhmíocht bainistíochta carbóin Ghrúpa CIÉ le haghaidh creidiúnú neamhspleách a bhaint amach faoin gClár um Nochtadh Carbóin.
 - Dul i gcomhpháirtíocht le hAonad Eacnamaíochta Iompraíochta SEAI agus le hInstitiúid Geary um Beartas Poiblí i gColáiste na hOllscoile, BÁC, chun plean a fhorbairt maidir le léargas ar iompraíocht a chuimsiú i Straitéis Inbhuanaitheachta Ghrúpa CIÉ.
 - Páirt a ghlacadh i meithleacha oibre a bhíonn ag plé le beartais tionscail chun saineolas teicniúil agus tráchtála a chur i bhfeidhm ar mhaithe le beartas iompair inbhuanaithe a fhorbairt.
 - Straitéis chumarsáide le páirtithe leasmhara a fhorbairt chun cur leis an bpleanáil náisiúnta i leith iompair agus bonneagair ar mhaithe le soghluaisteacht inbhuanaithe.
 - Athbhreithniú a dhéanamh ar a indéanta atá sé triail a bhaint as teicneolaíochtaí tógála glasa ar réadmhaoine de chuid CIÉ, lena n-áirítear:
 - ▶ Díon glas, bailiú uisce agus painéil ghréine PV.

Inbhuanaitheacht [ar lean]

FORBAIRT ATÁ DÍRITHE AR IOMPAR

- Forbairt atá dírithe ar iompar a chur san áireamh i ngach forbraíocht de chuid Ghrúpa CIÉ tríd an méid is féidir tithíochta, fostaíochta, seirbhísí poiblí agus spás fóillíochta a chur ar fáil, gar do sheirbhísí iompair.
- Láithreáin ilchuspóireacha iosta bus a forbairt (spás cónaithe, spás oifige, spás miondíola agus spás oibríochtúil) ag dhá shuíomh de chuid Bhus Átha Cliath faoi 2027 chun tacú le forbairt atá dírithe ar iompar.
- Straitéis micrea-shoghluaisteachta a forbairt chun micrea-shoghluaisteacht a éascú ar réadmhaoine de chuid Ghrúpa CIÉ.
- Athbhreithniú a dhéanamh ar an deis atá ann saoráidí agus bonneagar taistil ghníomhaigh a chur san áireamh i bpleananna CIÉ maidir le réadmhaoine agus forbairt.

INROCHTAINÉACHT

- Coimisiúnú a dhéanamh ar 42 cóiste ísealurláir chun feabhas a chur ar an rochtain ar chóistí i mbailte agus cathracha réigiúnacha agus ar sheirbhísí idir-uirbeacha.
- Bonneagar inrochtana a sholáthar, i gcomhpháirtíocht le dreamanna eile, ag stáisiúin traenach agus stáisiúin agus stadanna bus, go háirithe in áiteanna san iarthuaisceart atá gan seirbhísí iarnróid.

SLÁINTE AGUS FOLLÁINE NA FOIRNE

- Iniúchadh a dhéanamh ar fholláine fostaithe san ionad oibre ar fud Ghrúpa CIÉ.
- Triail a bhaint as an gclár IT Wellhub i mBus Átha Cliath in 2020.
- Plean a forbairt chun creidiúnú KeepWell de chuid IBEC a leathnú ar fud Ghrúpa CIÉ.

RANNPHÁIRTÍOCHT SA PHOBAL

- Clár de chuid Ghrúpa CIÉ a forbairt i ndáil leis an rannpháirtíocht sa phobal, faoi théamaí éagsúla cosúil le folláine, an comhshaol agus sábháilteacht.

COMHIONANNAS INSCNE

- Leanúint ar aghaidh ag earcú tiománaithe mná agus an iarracht sin a threisiú.

OIDHREACHT

- Comhpháirtíochtaí a forbairt chun cartlann iarnróid Heuston a chothabháil agus a chaomhnú, agus breathnú ar an deis atá ann digitiú a dhéanamh ar an gcartlann agus rochtain a bheith ag an bpobal uirthi.
- Cineálacha cur chuige dea-chleachtais a forbairt maidir le láithreáin oidhreachta struchtúracha a chothabháil, lena n-áirítear breathnú an bhfuil sé indéanta tabhairt faoi iarfheistiú ar mhaithe le heifeachtúlacht fuinnimh.

Forléargas ar na Fochuideachtaí

Bus Átha Cliath

Cuspóir

Is é Bus Átha Cliath an soláthraí seirbhísí iompair phoiblí is mó in Éirinn, agus is é an aidhm atá aige seirbhísí iompair phoiblí ar ardchaighdeán a chur ar fáil chun freastal ar na riachtanais a bhíonn ag daoine, tacú le fás geilleagrach na cathrach agus freastal ar na mianta sóisialta agus comhshaoil atá ag Baile Átha Cliath, príomhchathair Eorpach a bhfuil borradh fúithi.

Tháinig méadú 5% (ar bhonn comhchosúil) ar líon na gcustaiméirí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí (OSP) in 2019 tar éis an tionchar a bhí ag Oscailt an Mhargaidh Busanna a chur as an áireamh, rud a léiríonn gurb é Bus Átha Cliath príomhoibreoir iompair phoiblí na hÉireann. Táimid fós dírithe ar bheith ar cheann de na cuideachtaí is inbhuanaithe, is fearr feidhmíochta agus is iontaofa.

Bhíomar dírithe go tréan ar feadh na bliana 2019 ar an uailmhian sin a bhaint amach, agus rinne an chuideachta dul chun cinn sna réimsí seo a leanas:

- Feidhmíocht
- Inbhuanaitheacht
- Comhlíonadh an Chonartha Dírdhámhachtana
- Freagracht Chorporáideach

Chomh maith le seirbhísí Bhus Átha Cliath a choinneáil ag imeacht, ní mór dúinn smaoineamh ar na seirbhísí nua bus uirbigh atá ag teastáil, má tá an Chuideachta chun a huailmhianta agus a cuspóir i leith Bhaile Átha Cliath a chomhlíonadh in 2020 agus ina dhiaidh sin.

Inbhuanaitheacht

Tá Bus Átha Cliath meáite ar sheirbhísí iompair phoiblí a sholáthar atá ar ardchaighdeán agus ar astaíochtaí ísle, rud a spreagann an fhoireann chun ár n-oibríochtaí a bhainistiú ar bhealach freagrach, inbhuanaithe.

Is gnó é a bhfuil freagracht shóisialta air agus atá ag obair go crua chun tionchar comhshaoil na ngníomhaíochtaí, idir inmheánach agus seachtrach, a laghdú. Cuimsítear le tionchar na Cuideachta ar an gcomhshaoil oibríochtaí inmheánacha agus na hacmhainní a úsáidtear agus na hiostaí á rith ó lá go lá. Tá oifigí, ceantíní, ceardlanna innealtóireachta agus oibreacha cothabhála ann a bhíonn ag feidhmiú de lá is d'óiche, seacht lá na seachtaine.

I measc na n-éachtaí a baineadh amach in 2019, tá siad seo a leanas:

- 160,000 carr bainte den bhóthar gach lá
- Feabhas 16% ar éifeachtúlacht breosla
- Laghdú 30% ar astaíochtaí CO₂
- Innill euro 6 atá in 60% den fhlít feithiclí anois
- É 58% níos saoire taisteal ar bhus ná i gcarr, rud a fhágann go dtéann iompar poiblí chun tairbhe do phóca agus an phláinéid
- Caighdeán bainistíocht fuinnimh ISO 50001 bainte amach
- Gealltanas Carbóin de chuid Business in the Community Ireland sínithe agus tuairiscí á dhéanamh anois ar astaíochtaí faoi scóip 3
- Cosc ar phlaistigh aonúsáide tugtha isteach

Ídíodh 265,649 MWh fuinnimh in 2019 – mar seo a leanas:

	2019	2018
Díosal don fhlít busanna	250,288	267,592
Leictreachas	4,576	4,457
Gás nádúrtha	10,785	11,111

Comhlíonadh an Chonartha Dírdhámhachtana

Tá Conradh Dírdhámhachtana Bhus Átha Cliath i gcroílár an mhísin atá aige freastal ar an gcathair. Clúdaíonn an Conradh Dírdhámhachtana sin an tréimhse ón 1 Nollaig 2019 go dtí an 30 Samhain 2024 agus tugann sé an deis líon níos mó seirbhísí bus Oibleagáide Seirbhíse Poiblí a chur ar bun chun freastal ar phobail ar fud Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath. Léiríonn an cinneadh sin dúthracht agus scileanna na 3,475 duine atá ag obair le Bus Átha Cliath, rud a bhí ríthábhachtach ó thaobh an dul chun cinn atá déanta ag Bus Átha Cliath.

Leagtar amach sa Chonradh Dírdhámhachtana treochlár soiléir maidir le fás leanúnach Bhus Átha Cliath agus tá an cuideachta ag tnúth le bheith ag obair i gcomhpháirtíocht

leis an Údarás Náisiúnta Iompair chun cur leis an rath atá ar na seirbhísí iompair phoiblí agus ar an gcathair.

Freagracht Chorparáideach

Is é an fhís atá ag Bus Átha Cliath ó thaobh Freagracht Chorparáideach 'An saol i mBaile Átha Cliath a chur chun cinn trí thacú leis na daoine agus na pobail ar cúis bhróid againn é freastal orthu, agus a saol a fheabhsú agus a shaibhriú'. Tá an cuideachta ina ball de Business in the Community Ireland (BITCI), grúpa cuideachtaí atá tiomanta do chur go leanúnach lena ndea-thionchar ar an tsochaí.

Tá tionscnaimh Freagrachta Corparáidí ar bun ag an gcuideachta sna réimsí seo a leanas:

- Gradaim Meoin Pobail Bhus Átha Cliath
- An Clár Oideachais Scoile
- Tacaíocht d'imeachtaí áitiúla agus imeachtaí cultúir.

Ó cuireadh tús leis na Gradaim Meoin Pobail in 2004, tá deontais tugtha againn do bhreis is 2,000 grúpa pobail agus grúpa deonach ar fud Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath. I mbliana, bronnadh deontais dar luach €1,000, €2,000 nó €5,000 ar 88 grúpa, rud a chuirfidh ar a gcumas dóibh tionscadail nua a fhorbairt, a gceantar a fheabhsú agus cabhrú le meon an phobail a chothú.

Fostaíonn Bus Átha Cliath Comhordaitheoirí Scoile agus Pobail a bhfuil sé de chúram orthu meas ar an iompar poiblí a chothú i measc páistí scoile, tríd an gClár Oideachais Scoileanna. In 2019, thug na Comhordaitheoirí 317 cuairt ar scoileanna náisiúnta. Gach bliain, tugtar cuireadh do scoileanna éagsúla páirt a ghlacadh i gComórtas Ealaíne na Scoileanna, agus bíonn cuid de na saothair a bhuann duaiseanna le feiceáil i bhféilire nua a fhoilsítear gach bliain. Chuir breis agus 2,000 páiste as 26 scoil isteach ar an gcomórtas i mbliana. Tá dá bhus ag freastal ar an Tionscnamh Meoin Pobail, agus tugtar na mílte páiste ar thurais scoile agus chuig tionscadail samhraidh ar na feithiclí sin gach bliain. Rinneadh 400 aistear san iomlán in 2019.

Is cúis bhróid ag Bus Átha Cliath é tacú le tionscnaimh agus imeachtaí cultúir ar fud na cathrach. Thairis sin, fágann sé an deis ag an gcuideachta cuidiú le tionscadail a théann chun tairbhe na bpobal áitiúil agus dul ag obair i gcomhpháirt leo. Tugadh tacaíocht i mbliana do na himeachtaí seo a leanas:

- An fhéile Darkness into Light
- Féile UCD
- LGBTA+ Bród Bhaile Átha Cliath
- An Oíche Chultúir

Forléargas ar na Fochuideachtaí [ar lean]

Seirbhís bus do chách

Gné ríthábhachtach den obair a dhéantar mar ghnó freagrach is ea an dúthracht lena ndéantar iarracht seirbhís bus ardchaighdeán a chur ar fáil do chách. Bhí tionchar aige sin ar an tiomantas a léiríodh i leith na Scéime Cúnaimh Taistil, scéim faoinar cuidíodh le 1,267 duine seirbhísí iompair phoiblí a úsáid go neamhspleách.

Tá ag éirí go geal leis an scéim toisc go spreagtar córais iompair phoiblí a bheith ann do chách trí sheirbhís taistil a oireann dóibh féin a sholáthar do chustaiméirí a bhfuil fadhbanna soghluaisteacha acu nó atá faoi mhíchumas eile agus iad ag baint leas as seirbhísí de chuid Bhus Átha Cliath, an DART agus an Luas.

In 2019, bhronn Ard-Mhéara Bhaile Átha Cliath, Paul McAuliffe, Gradam an Ard-Mhéara ar an scéim ag searmanas bronnta speisialta i dTeach an Ard-Mhéara. Leis an ngradam sin, tugadh aitheantas don rath atá ar an Scéim Cúnaimh Taistil le 11 bhliain anuas, agus don tiomantas atá ag an gcuideachta seirbhísí bus inrochtana a sholáthar do na daoine go léir a mbítear ag freastal orthu.

Feidhmíocht

Tá Bus Átha Cliath ag feidhmiú i dtimpeallacht oibriúcháin dhinimiciúil a bhíonn ag síorathrú, ina bhfuil deiseanna le tapú agus dúshlán le sárú a mbíonn tionchar díreach acu ar fheidhmíocht na cuideachta. Is iad na príomhphrionsabail is bonn le feidhmíocht na cuideachta:

- Feabhas seasta inbhuanaithe ar na seirbhísí a chuirtear ar fáil do na custaiméirí
- Bainistíocht stuama airgeadais ar an infheistíocht ón gcáiníocóir

Agus 142 milliún aistear custaiméirí curtha ar fáil aige in 2019, is é Bus Átha Cliath an soláthraí is mó seirbhísí iompair phoiblí anois agus is mar sin a bheidh feasta freisin.

Cailleadh thart ar 10% de na bealaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí (OSP) agus cuireadh seirbhísí breise ina n-ionad laistigh de ghréasán Bhus Átha Cliath, agus bhí an tionchar seo a leanas ag an athrú sin:

- Níor tháinig ach laghdú 1.1% ar líon iomlán na n-aistear custaiméirí
- Níor tháinig ach laghdú €2.5m ar an ioncam iomlán OSP i gcomparáid le 2018
- Bhí borradh mór fós faoi na seirbhísí lárnacha OSP, agus fás 5% a baineadh amach ar bhonn comhchosúil
- Barrachas €1.2m a rinneadh ar sheirbhísí OSP roimh mhíreanna eisceachtúla

Baineadh amach an fheidhmíocht láidir oibríochta sin a bhí le soiléire chuspóir Bus Átha Cliath agus ardchaighdeán na bhfostaithe.

Ar an gcaoi chéanna, tá an borradh faoi líon na gcustaiméirí á spreagadh ag an tiomantas atá ann i leith eispéreas na gcustaiméirí a fheabhsú agus leathnú a dhéanamh ar sheirbhísí OSP agus seirbhísí tráchtála. D'éirigh go geal leis na seirbhísí tráchtála in 2019, tráth ar baineadh amach méadú ioncaim 10% i leith na bliana. Barrachas €5.6 milliún a rinneadh i leith na seirbhísí tráchtála in 2019 i gcomparáid le barrachas €3.4 milliún in 2018, sin feabhas €2.2 milliún.

Rinneadh é sin trí fhás ioncaim agus trí bhainistíocht spriocdhírithé ar na costais. Tháinig méadú ar an ioncam ó €20.3 milliún go €22.6 milliún, sin méadú €2.3 milliún. Coinníodh an caiteachas ar leibhéal na bliana 2018 faoi phlean spriocdhírithé maidir le costais a bhainistiú. Toisc go bhfuil brabús á dhéanamh le tamall anuas ar na seirbhísí tráchtála, tá an bonn ann le haghaidh tuilleadh fáis agus infheistíochta in 2020.

Rinneadh leathnú ar na seirbhísí OSP i mí na Nollag nuair a tugadh isteach seirbhísí 24 uair an chloig ar Bhealach 15 agus Bealach 41. D'fhág sé sin gur cuireadh 350 seirbhís bhreise leis na bealaí sin ó mhí na Nollag 2019 ar aghaidh.

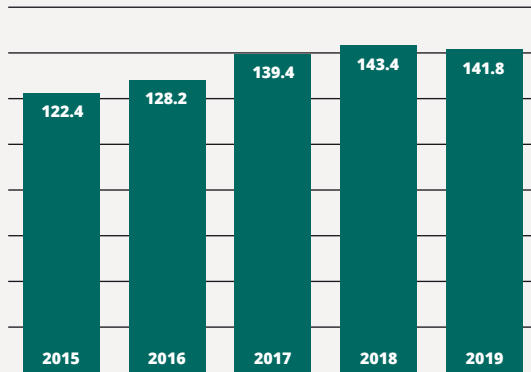
Chomh maith leis an infheistíocht sin i seirbhísí 24 uair an chloig, tugadh isteach 2,311 seirbhís bhreise (mí na Nollag 2019 i gcomparáid le mí na Nollag 2018) ar bhealaí atá ann cheana ar fud Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath chun freastal ar an méadú ar an éileamh ó chustaiméirí. Cuireadh feabhas breise ar eispéreas na gcustaiméirí nuair a cuireadh 104 feithicil nua leis an bhflít feithicilí OSP in 2019.

Leis an infheistíocht sin i seirbhísí 24 uair an chloig, a rinneadh i gcomhpháirtíocht leis an Údarás Náisiúnta Iompair, táthar ag féachaint chuige go bhfuil ról ceannasach ag Bus Átha Cliath maidir le deiseanna fostaíochta nua a chothú agus maidir le saol sóisialta Bhaile Átha Cliath a neartú.

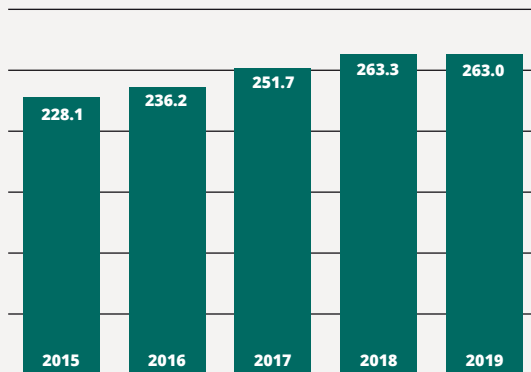
Tháinig méadú 5% ar líon na n-aistear a rinne paisinéirí ar chárta LEAP ó 2018 go 2019, agus mhéadaigh sciar LEAP na n-aistear iomláin paisinéirí ó 63% go 67%.

Tháinig méadú beag 0.5% ar na rátaí imbhuailte in aghaidh an chiliméadair a clúdaíodh in 2018-2019, agus tháinig laghdú 4.9% ar rátaí na dtimpistí a tharla do phaisinéirí in 2018-2019.

Líon na nAistear Custaiméirí - milliúin

Ioncam Oibriúcháin - € milliún

Daoine

Tuigeann Bus Átha Cliath gurb iad na daoine an tsócmhainn is mó dá chuid. Déanann an chuideachta infheistíocht ar mhaithe leis an bhfórsa saothair ilchineálach atá aici a fhorbairt lena chinntiú go mbeidh na daoine sin in ann cion dearfach a dhéanamh agus go mbainfidh siad sásamh as na róil atá acu, rud a chuirfidh ar a gcumas dóibh an caighdeán is airde seirbhíse agus sábháilteachta a sholáthar do na custaiméirí.

Tá beartais forbartha ag an gcuideachta chun timpeallacht oibre a chothú ina gcomhtháthaítear comhionannas do na fostaithe go léir, ina mbaintear tairbhe as an gcomhionannas sin agus ina mbaintear amach a leithéid.

An Bhearna Phá idir Fir agus Mná

Ag teacht leis an tiomantas atá ag Bus Átha Cliath maidir le hionad oibre dearfach forásach a sholáthar do na fostaithe go léir, coimisiúnaíodh EY chun anailís a dhéanamh ar an mbearna phá idir fir agus mná. Thaispeáin torthaí na

hanailíse gurb amhlaidh, cé go bhfuil obair le déanamh fós, go bhfuil an bhearna phá 2.3% idir fir agus mná i mBus Átha Cliath réasúnta beag i gcomparáid le meán na hÉireann, sin 18%.

Fuair EY amach freisin go gcuidíonn Straitéis Éagsúlachta agus Cuimsitheachta na cuideachta le mná ar gach leibhéal a spreagadh chun iad féin a chur chun cinn le haghaidh ról éagsúla ar fud na cuideachta. Sonraíodh sa tuarascáil freisin go bhfuil líon íseal na mban sa lucht saothair (7%) ina thoisce a chuir leis an mbearna phá idir fir agus mná a bheith beag, ach go bhfuil an chuideachta ag obair go gníomhach chun aghaidh a thabhairt ar an éagothroime sin leis an bhfeachtas earcaíochta ban. Ba é tátal na tuarascála gur mór is fiú an cur chuige córasach i leith an chomhionannais, na héagsúlachta agus an chuimsithe agus gur maith mar a oireann sé do Bhus Átha Cliath.

Éagsúlacht agus Cuimsiú

Tá Bus Átha Cliath tiomanta do phrionsabail an chomhionannais, na héagsúlachta agus an neamh-idirdhealaithe. Tá daoine as 70 tír sa lucht saothair, agus is léargas é sin ar éagsúlacht na bpobal a ndéantar freastal orthu. Déanann an chuideachta a dícheall beartais chuimsitheacha a fhorbairt, amhail an Beartas um Aistriú Inscne, a bhfuil gradam bronnta uirthi ina leith, agus oiliúint faoi chomhionannas agus éagsúlacht a sholáthar do na fostaithe.

Mar a sonraíodh sa tuarascáil ar an mbearna phá idir fir agus mná, níl dóthain ban ag obair i mBus Átha Cliath – is mná iad 7% de na fostaithe iomlána agus 3.5% de na tiománaithe bus. Chun aghaidh a thabhairt ar an éagothroime sin, sheol an chuideachta feachtas earcaíochta ban in 2019. Reáchtáil an chuideachta sraith laethanta oscailte ag ar tugadh cuireadh chuig an Ionad Oiliúna do mhná ar spéis leo a bheith ag obair léi. Tugadh an deis dóibh bus a thiomáint agus bualadh le tiománaithe agus cigirí mná eile. Is é an cuspóir fadtéarmach atá leis an mbeart sin líon na dtiománaithe mná a mhéadú 100%.

Is é Bus Átha Cliath an t-aon soláthraí iompair phoiblí in Éirinn a ghlac páirt sa Pharaid Bhróid LGBTQIA+ a reáchtáiltear chuile bhliain i mBaile Átha Cliath le deich mbliana anuas, agus a thug tacaíocht di, agus bhí sé de phribhléid ag an gcuideachta cuireadh a thabhairt do roinnt daoine aosta de chuid phobal LGBTQIA+ na hÉireann Bród 2019 a cheiliúradh ar an mbus speisialta a bhfuil rapar tuairceatha air. Rinneadh físeán dar teideal 'The Long Road to Pride', inar dírfódh aird ar an mbaint a bhí ag an bparaid lena saol agus ag léiriú tacaíocht do na fostaithe agus na custaiméirí LGBTQIA+.

Forléargas ar na Fochuideachtaí [ar lean]

Earn as you Learn

Faoin scéim Earn as you Learn de chuid Bhus Átha Cliath, spreagtar daoine óga chun iarratas a dhéanamh ar bheith ina meicneoirí tromfheithiclí leis an gcuideachta. Is féidir le duine ar bith atá sé bliana déag d'aois nó os a chionn iarratas a chur isteach ach critéir áirithe oideachais a chomhlíonadh.

In 2019, chuir deichniúr printíseach nua tús lena n-oiliúint sa chéad bhliain agus cháiligh deichniúr eile tar éis dóibh ceithre bliana oibre a dhéanamh.

Dea-fhostóir

D'fhorbair Bus Átha Cliath roinnt tionscnamh chun cur le seasamh na cuideachta mar dhea-fhostóir agus lena chinntiú go bhfuil an chuideachta sa riocht is fearr chun greim a choinneáil ar na daoine tréitheacha a earcaítear agus a fhorbraítear.

Oiliúint

Cuirtear oiliúint ardchaighdeán ar na tiománaithe bus, san ionad oiliúna den scoth i mBaile Phib, Baile Átha Cliath 7, lena chinntiú go mbeidh na custaiméirí agus lucht úsáide eile na mbóithre slán sábháilte agus folláin.

In 2019, rinneadh forbairt bhreise ar an oiliúint a chuireann an chuideachta ar bun maidir le feasacht i dtaobh rothaithe nuair a cuireadh tús le tionscnamh oiliúna réaltachta fíorúla (VR). Faoin tionscnamh sin, is féidir le tiománaithe fearas cinn VR de dhéantús Oculus a úsáid agus taithí 360 céim a fháil i bhfíor-am ar aistear rothaí tríd an gcathair. Gach tiománaí nua a thiocfaidh ag obair le Bus Átha Cliath, breathnóidh sé nó sí ar an bhfíseán sin le linn an chláir oiliúna tosaigh. Beidh gach tiománaí ag breathnú air freisin le linn a gcuid oiliúna ar fheasacht tiománaithe, cúrsa a dtugtar faoi gach dara bliain.

Leanfaidh Bus Átha Cliath ag forbairt agus ag cur chun cinn beartais agus nósanna imeachta cuimsithe laistigh den chuideachta lena chinntiú go dtacófar leis na fostaithe go léir ar feadh a ngairme agus go mbeidh siad in ann cion dearfach a dhéanamh i leith na seirbhíse a sholáthraítear.

Bus Éireann

Cuspóir nua a aimsiú lena spreagfar athbheochan agus lena mbainfear amach leibhéal níos fearr inbhuanaitheachta airgeadais

Rinne Bus Éireann brabús in 2019, chuir sé leis an gcistiú atá á dhéanamh ar sheirbhísí agus d'iompair sé an líon ba mhó paisinéirí le deich mbliana anuas.

Líon na n-aistear a rinne custaiméirí

2019 89.4m
2018 83.6m

Bhunaigh an Chuideachta fíis uailmhianach ionas go n-éireoidh go geal léi feasta, agus rinne sí athbhreithniú ar a cuspóir, a sprioc, a fíis agus a luachanna i mbliana. Is é aschur an phróisis seo plean nua 5 bliana darb ainm 'Destination 2023'.

Is é Bus Éireann cuideachta bus náisiúnta na hÉireann agus tá sé ina chuspóir nua aige daoine a nascadh lena chéile agus leis na rudaí is ansa leo, chun feabhas a chur ar an saol. Tá sé ina sprioc ag an gcuideachta i gcomhair na bliana 2023 a bheith ar an gcuideachta iompair is inbhuanaithe agus is dírithe ar an gcustaiméir in Éirinn, agus seirbhísí á gcur ar fáil ag daoine a chreideann gur áit oibre iontach é Bus Éireann.

Inbhuanaitheacht ó thaobh Airgeadais

In 2019, rinne Bus Éireann brabús €2.3m tar éis costais eisceachtúla. Dul chun cinn a bhí ansin i gcomparáid le 2018 tráth a ndearnadh cailteanas €6.4m tar éis costais eisceachtúla. Is éacht mór é sin agus is é seo an chéad uair ó 2014 a rinne an Chuideachta brabús tar éis costais eisceachtúla. In 2019 tháinig laghdú ar an TRÚCDA go €8.8m i gcomparáid le €9.7m in 2018. Ba é ba chúis leis sin go príomha an tionchar a bhí ag dámhachtain phá 2.75% (an chéad bhliain den chomhaontú trí bliana a rinne an Coimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre) agus muirear pinsin a bhain le blianta roimhe seo.

Lean an méadú ar líon na bpaisinéirí a úsáideann seirbhísí iompair phoiblí in 2019 agus tháinig méadú 6.9% ar líon iomlán na n-aistear go 89.4m in 2019. Mar thoradh air sin, tháinig méadú 7.1% ar an ioncam iomlán ó phaisinéirí bóthair go dtí €163.0m in 2019. Mhéadaigh an t-ioncam iomlán a rinne Expressway go €60.7m, sin méadú 2%, agus tháinig méadú 9.2% ar an ioncam iomlán faoin Oibleagáid Seirbhíse Poiblí (OSP), go €154.9m.

Ioncam agus Líon na nAistear Paisinéirí in 2019 le hais 2018

Láimhdeachas Oibriúcháin

+8.6% ▲

Líon Iomlán na nAistear

+6.9% ▲

Brabús (easnamh) i leith na bliana

2019

2018

€2.3m (€6.4m)

Forléargas ar na Fochuideachtaí [ar lean]

Shínigh Bus Éireann Conradh Dírdhámhachtana nua cúig bliana chun 218 bealach iompair phoiblí a sholáthar ar fud na hÉireann, conradh dar luach os cionn €800m. Tá an Chuideachta an-bhródúil as leanúint ar aghaidh ag freastal ar na bealaí sin thar ceann an Údaráis Náisiúnta Iompair agus tá sí ag súil go n-éireoidh go geal léi sa tréimhse cúig bliana sin.

Agus 120,000 páiste in aghaidh an lae á n-iompar ar na seirbhísí scoile anois, tá Bus Éireann i dteagmháil leis an Roinn Oideachais agus Scileanna maidir le roinnt gnéithe den Scéim Iompair Scoile. I mí na Nollag, fuair an Chuideachta cistiú ón Roinn chun tabhairt faoi thionscadal um Sprioc-Shamhail Oibriúcháin in 2020. Meastar go mbeidh an t-athbheithniú sin ina chúnamh i dtaobh a chinntiú go leanfaidh an gnó de bheith inbhuanaithe don Roinn agus do Bhus Éireann amach anseo.

Feabhas ar an Soláthar Seirbhísí

Rinne Bus Éireann feabhsuithe móra éagsúla ar an tráthchlár agus ar an tseirbhís do chustaiméirí ar fud an ghréasáin in 2019, rud a chuir beagnach 6.9% le líon na n-aistear a rinne custaiméirí.

Bealach 220, Cathair Chorcaí, an chéad seirbhís bus cathrach 24 uair an chloig in Éirinn

Go luath in 2019, tugadh isteach bealach feabhsaithe i gCathair Chorcaí arb é an chéad seirbhís bus cathrach 24 uair an chloig in Éirinn é. Ó tugadh isteach an tseirbhís nua, tá méadú 70% tagtha ar líon na bpaisinéirí. Ar Ghréasán Bhaile Dhroichead Átha, tá feabhas mór curtha ar an tseirbhís – méadaíodh minicíocht na mbusanna go 136%, cuireadh síneadh leis na huaireanta oibríochta agus cuireadh breis busanna ar an mbóthar ag an deireadh seachtaine. Tháinig méadú 60% ar líon na gcustaiméirí dá bharr sin. Tugadh tráthchláir athbheithnithe isteach ar Ghréasán Chathair Luimnigh i mí na Bealtaine 2019, agus mar gheall air sin bíonn na busanna níos poncúla agus tá seirbhís níos iontaofa ar fáil do chustaiméirí Bhus Éireann.

I gcomhar le Translink, comhpháirtí dá chuid, thug Expressway isteach seirbhís nua ticéadaithe ar líne ar na conairí i mBéal Feirste in 2019. Fágann an tseirbhís nua sin gur fusa ag na paisinéirí é dul suas ar an mbus agus gur fearr an t-eispéireas a bhíonn acu. Féadfar ticéad a chur in áirithe ar líne agus tá scanadh cód QR i bhfeidhm. Leanadh le hathnuachan a dhéanamh ar fhlíit busanna Expressway nuair a ceannaíodh 50 cóiste nua, a chuirfear ar an mbóthar in 2020. Is é sin an chéad chéim de phlean infheistíochta ilbhliana sa fhlíit feithiclí, lena gcuirfear bonn taca faoin seasamh láidir atá ag Expressway mar phríomhsheirbhís cóistí idirchathrach.

Bíonn an Chuideachta fós ag obair i ndlúthpháirt leis an Roinn Oideachais agus Scileanna chun féachaint chuige go mbeidh na seirbhísí iompair scoile a sholáthraíonn sí fós á gcur ar fáil ar bhealach atá éifeachtúil agus éifeachtach ó thaobh costais de. Taistealaíonn breis is 120,000 scoláire chuig thart ar 3,000 scoil ar fud na tíre gach lá scoile. San áireamh ansin tá beagnach 14,300 páiste ag a bhfuil riachtanais speisialta oideachais. Cuirtear seirbhísí ar fáil dóibh a bhíonn dírithe ar fhreastal ar a gcuid riachtanas aonair féin.

Lean Bus Éireann ar aghaidh ag cur feabhas ar ghnéithe teicneolaíochta in 2019 ar mhaithe le soláthar seirbhíse feabhsaithe agus eispéireas custaiméirí níos fearr. I measc na bpríomhthionscnamh a rinneadh bhí uasghrádú ar mheaisíní díola ticéad ionas go bhféadfaí íocaíocht gan tadhall a dhéanamh agus bogearraí nua a chur ar na meaisíní ticéad ar na busanna féin, rud a laghdaigh an t-am a thug sé ar na paisinéirí dul ar an mbus de suas le 90%. Tháinig méadú 42% ar úsáid an Chárta LEAP ar fud na ngréasán uile in 2019, go háirithe ar na gréasáin uirbeacha, na gréasáin baile agus ar an ngréasán comaitéireachta.

Inrochtaineacht

Bíonn Bus Éireann fós ag díriú go mór ar chúrsaí rochtana a fheabhsú do gach custaiméir, agus tá 100% den fhlíit busanna cathrach agus baile lán-inrochtana anois, agus 90% den fhlíit iomlán busanna.

In 2019, fuair Bus Éireann 100 feithicil lán-inrochtana nua, a leithdháileadh ar bhealaí ar fud an ghréasáin cathracha agus bailte agus an ghréasáin idir-uirbigh. Tá gach feithicil lán-inrochtana, tá libhré Transport for Ireland orthu go léir agus baineann gnéithe éagsúla leo a fheabhsaíonn eispéireas na gcustaiméirí agus a bhfuil tairbhe le baint astu ó thaobh an chomhshaoil de mar gheall go laghdaítear leibhéal na n-astaíochtaí.

I mí Mheán Fómhair 2019, sheol Bus Éireann, i gcomhar leis an Údarás Náisiúnta Iompair, dhá fheithicil inrochtana a bhfuil doirse ísle orthu ar Bhealach 480 idir Béal Átha Seanaidh agus Sligeach, agus beidh 36 feithicil inrochtana eile ar an mbóthar ar sheirbhísí OSP i Sligeach, Maigh Eo, Gaillimh agus i gContae an Chláir go luath in 2020.

I mí na Samhna, seoladh an Cárta JAM (Just a Minute) chun cabhrú le daoine tá faoi mhíchumas folaithe seirbhísí iompair phoiblí a úsáid. Rinneadh obair chun feabhas a chur ar an rochtain ar chúig stáisiún bus ar fud na tíre: Sligeach, Béal Átha Seanaidh, an Cabhán, Muineachán agus Droichead Átha.

Sábháilteacht

Tá an tsábháilteacht ina príomhthosaíocht ag Bus Éireann agus is í an Fhoireann Ardcheannaireachta a dhéanann maoirseacht uirthi. Cuireadh chun feidhme próiseas athbhreithnithe maidir le hiniúchadh ar shábháilteacht san áit oibre i rith na bliana ag gach láthair oibríochta, agus cuireadh i láthair in 2019 nuashonrú iomlán ar Bheartas Sábháilteachta, Córas Bainistíochta Sábháilteachta agus Ráiteas Sábháilteachta na cuideachta.

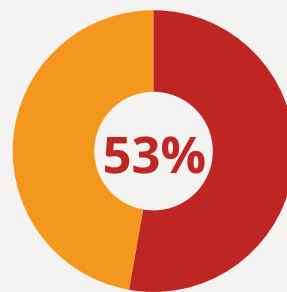
Foilsíodh 'Driving Safely', leabhrán cuimsitheach nua ina dtugtar comhairle maidir le sábháilteacht tiománaithe, i rith na bliana. Tugtar breac-chuntas sa leabhrán ar phróisis bainistíochta sábháilteachta na cuideachta agus tugtar comhairle ann maidir le sábháilteacht agus slándáil tiománaithe agus paisinéirí. Bhí ráta na dtuairteanna agus na dtimpistí a tharla d'fhostaithe in 2019 i bhfad ní b'ísle ná mar a bhí amhlaidh i mblianta roimhe seo.

Imbhualtí as ar eascair damáiste, in aghaidh an chiliméadair bóthair a clúdaíodh

2019
(11%)

Lean Bus Éireann, an Roinn Oideachais agus Scileanna agus an tÚdarás um Shábháilteacht ar Bhóithre ar aghaidh ag obair i gcomhar lena chéile in 2019 lena chinntiú go mbeidh an tsábháilteacht fós ina príomhthosaíocht i bhfeidhmiú na Scéime Iompair Scoile. Bhíomar ag díriú go mór freisin ar feadh na bliana 2019 ar an tsábháilteacht ar bhusanna scoile a chur chun cinn agus teachtaireachtaí tábhachtacha a chur ar a súile do pháistí scoile.

Spricanna Comhshaoil agus Aeráide

Tá 53% de na feithicilí i bhflít seirbhíse Bhus Éireann ag cloí anois leis an gcaighdeán astaíochtaí Euro VI i leith innill níos glaine

*Tá feabhas **+14%** tagtha ar éifeachtúlacht fuinnimh Bhus Éireann ó bhí 2009 ann*

Tá Bus Éireann meáite ar chuspóirí agus spricanna an rialtais a bhaint amach maidir le bainistíocht fuinnimh agus inbhuanaitheacht chomhshaoil. Tá 50% de na feithicilí i bhflít seirbhíse Bhus Éireann ag cloí anois leis an gcaighdeán astaíochtaí Euro VI i leith innill níos glaine. Cuirfear leis an gcéatadán sin arís, go dtí 60%, in 2020 tráth a bhfuil sé pleanáilte busanna nua a fháil.

Tháinig feabhas 12.8% (deimhnithe ag SEAI) ar ár n-éifeachtúlacht fuinnimh ón mbliain bhonnline go 2019. Tá sé beartaithe go leanfar leis an dul chun cinn sin ar feadh na bliana 2020.

Tosófar ag aistriú chuig breoslaí malartacha inbhuanaithe in 2020, tráth a bhfaighfear 26 bus leictreach hibrideach. In 2019 cuireadh tús leis an bpleanáil chun flít busanna Bhaile Átha Luain a bheith á rith ar leictreachas amháin, mar chuid de threoirthionscadal i gcomhar leis an Údarás Náisiúnta Iompair. Socraíodh triail a bhaint as busanna hidrigine i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath freisin agus déanfaidh an tÚdarás Náisiúnta Iompair cistiú ar an triail sin.

Forléargas ar na Fochuideachtaí [ar lean]

Áit oibre iontach

Is iad na fostaithe atá i gcoill an ghnó a dhéanann Bus Éireann. Ba mhaith leis an gCuideachta cultúr atá bunaithe ar fheidhmíocht a chothú, cultúr ina mbeidh cuspóirí soiléire ag na fostaithe, ina dtabharfar aiseolas macánta dóibh, agus ina mbeidh comhráite oscailte againn faoi ghairmeacha, forbairt agus dul chun cinn. Is é GPS (Growth, Performance, Success) clár bainistíochta agus forbartha feidhmíochta Bhus Éireann. Is é sin an creat trína n-úsáidtear spriocanna straitéiseacha ardleibhéil Bhus Éireann mar bhunús chun cuspóirí aonair a fhorbairt agus feidhmíocht a thomhas.

In 2019, thug Bus Éireann aitheantas agus luach saothair do níos mó ná 500 fostaí a léiríonn a fhís agus a luachanna ag na Gradaim Go the Extra Mile (GEM). Seo é an dara bliain as a chéile inar réachtáladh na Gradaim, agus tá siad ag cuidiú le cultúr a chothú ina spreagtar daoine agus ina dtugtar aitheantas dá luach.

Tá traidisiún seanbhunaithe ag Bus Éireann maidir le printísigh a fhorbairt chun tabhairt faoi ról Innealtóireachta agus Chothabhála leo. Tugann gach printíseach faoi chlár oiliúna 4 bliana a sholáthraíonn Bus Éireann i gcomhar le SOLAS agus bronntar Sainleas Leibhéal 6 (Dearbhú Cailíochta agus Cailíochtaí Éireann nó QQI) orthu sa Mheicnic Feithiclí Troma. In 2019, thuill deichniúr printíseach an dámhachtain sin.

Le linn 2019, seoladh feachtas chun mná a spreagadh ionas go smaoineoidís ar ghairm san earnáil iompair. Réachtáil Bus Éireann imeachtaí i mBaile Átha Cliath, Corcaigh agus Gaillimh, agus fógraíodh iad ar na meáin shóisialta, ar an raidió agus ar na meáin áitiúla. Chuir an Cuideachta fáilte roimh 174 bean chuig na hiostaí chun bualadh leis an bhfoireann, féachaint ar an bhflít feithiclí, breathnú ar an gcóras AVL, agus féachaint conas a bheith i do thiománaí le Bus Éireann. Mar thoradh ar an bhfeachtas sin, earcaíodh 15 bhean le bheith ina dtiománaithe.

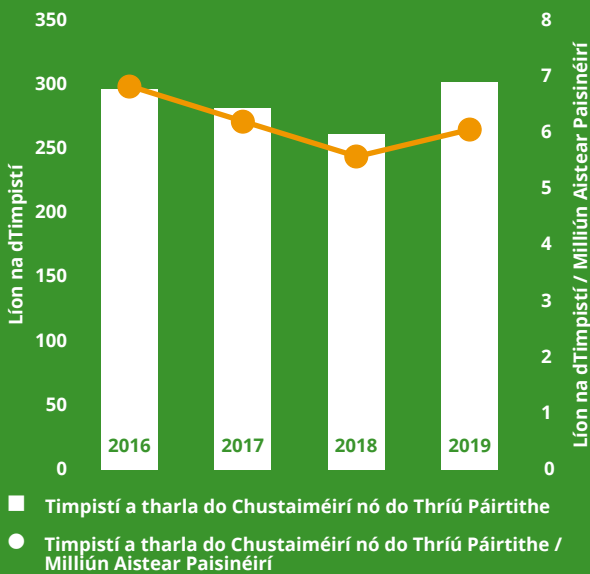

Iarnród Éireann

Sábháilteacht

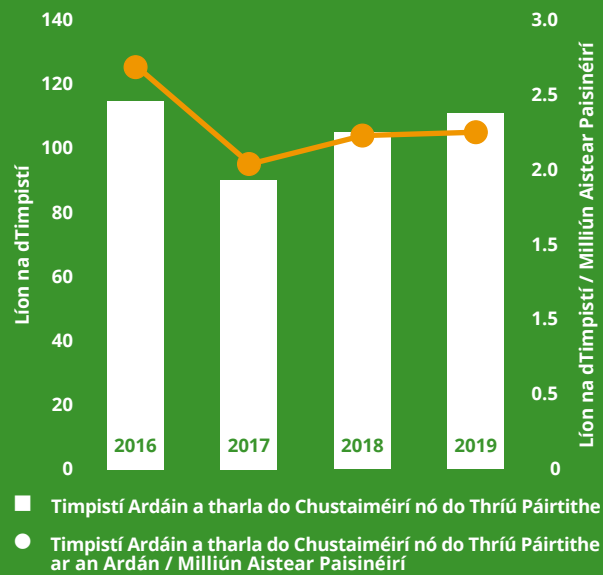
Tá Iarnród Éireann tiomanta do thimpeallacht shábháilte a chothú ar mhaithe leis na paisinéirí, na fostaithe agus na daoine a úsáideann an gréasán. Is iad seo a leanas luachanna na Cuideachta: 'Gurb iad na custaiméirí croílár an ghnó' agus 'Seasta Sábháilte' ionas go mbeidh seirbhís iompair shábháilte, inbhuanaithe á soláthar againn agus ionas go mothóidh na fostaithe, na custaiméirí agus trú páirtithe go bhfuil siad slán sábháilte.

Tá an rialachas i dtaobh sábháilteachta fós faoi chúram na foirne ardbhainistíochta agus an bhoird. Tá an Chuideachta fós ag déanamh monatóireacht ar threochtaí leis na príomhtháscairí feidhmíochta agus tá córais nua agus córais fheabhsaithe á bhforbairt aici chun rioscaí a íoslághdú. I measc na bpríomhtháscairí sábháilteachta do 2019 tá:

Timpistí a tharla do Chustaiméirí nó do Thrú Páirtithe (inar baineadh gortú de dhuine)

Méadú 3%, atá réasúnta beag, a bhí i gceist in 2019 tráth ar tháinig méadú 4.0% ar líon na n-aistear, ach is sa treo mícheart atáthar ag dul. Leanfar leis an dianmhonatóireacht ar thimpistí a tharlaíonn do chustaiméirí agus do thrú páirtithe.

Timpistí Ardáin a tharla do Chustaiméirí agus Trú Páirtithe

Méadú níos mó – 6% – atá i gceist anseo agus is dúshlán bonneagair é an áit a stopann an traen ag an ardán traenach: tá foireann tionscadail speisialta i bhfeidhm chun réitigh fhéideartha a mheas chun sábháilteacht a fheabhsú ina leith sin.

Forléargas ar na Fochuideachtaí [ar lean]

Cúrsaí Airgeadais

Maidir leis an bhfeidhmíocht i dtaobh ioncam ó phaisinéirí in 2019 (€233.8m) is é an leibhéal is airde riamh é d'Iarnród Éireann agus is ionann é agus méadú 5.9% i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin. Tháinig méadú ar an ioncam ar gach seirbhís, agus go háirithe ar na seirbhísí idirchathrach.

Ioncam

€297.4m
+5.9%

Barrachas

€4.2m

(Easnamh €1.1m
in 2018)

Feabhas ar Sheirbhísí

Tá Oifigigh Seirbhíse do Chustaiméirí fós á gcur ag obair ar na traenacha ar sheirbhísí idirchathrach, rud atá ag cur feabhas ar eispéireas na bpaisinéirí agus a fhágann gur fearr an rochtain ar an traein a bhíonn ag custaiméirí a bhfuil mallachar gluaiseachta nó lagú céadfach orthu.

Inbhuanaitheacht

Tá an beartas iompair inbhuanaithe dírithe go tréan ar aistriú córa iompair a bhaint amach, ón gcarr príobháideach go seirbhísí iompair phoiblí, chun cur i gcoinne an bhrú tráchta atá ag dul in olcas agus dul i ngleic leis an drochthionchar a imrítear mar gheall go mbítear ag brath go mór ar charranna príobháideacha. Tá an t-iarnród lárnach sa bheartas pleanála iompair, mar gheall ar an bhfeidhm ar leith atá aige maidir le haistriú córa iompair. Is mó atá i gceist leis an inbhuanaitheacht, áfach, ná cúinsí comhshaoil amháin. Cuireann córais iompair inbhuanaithe, agus ról lárnach ag an iarnród iontu, le cáilíocht na beatha trí thrí cholún idirghaolmhara:

- Cuidiú le geilleagar níos éifeachtaí a chruthú
- Cuimsiú sóisialta a fheabhsú
- An tionchar ar an gcomhshaoil a laghdú

Na Daoine atá ag obair le hIarnród Éireann

Gach lá, bíonn breis is 4,000 duine ag obair le chéile chun seirbhís den scoth a sholáthar do chustaiméirí agus chun tionscadail a fhorbairt sa chaoi is go mbeidh an t-iarnród in ann cur go mór le córas iompair inbhuanaithe sa tír seo. Chun an méid sin a bhaint amach, infheistíonn an Chuideachta i bhforbairt leanúnach a cuid fostaithe trí chlár um fhorbairt leanúnach. Le linn 2019, rinne Iarnród Éireann an méid seo a leanas:

- Sholáthair sé modúil nua i réimsí an chultúir sábháilteachta agus na bainistíochta feidhmíochta.
- Thug sé isteach clár nuálach chun comhar a chothú idir Bainisteoirí agus Ceannairí Ceardchumainn
- D'fhorbair sé an clár Mná i mbun Ceannaireachta chun aghaidh a thabhairt ar éagothroime inscne i ról shinsearach sa eagraíocht
- Rinne sé leathnú ar an gclár ardchumais ionas nach ar céimithe amháin a freastalaíodh, ach gnéithe eile den ghnó freisin
- Reáchtáil sé clár earcaíochta printíseach ar éirigh go geal leis
- Thug sé faoin bhfeachtas earcaíochta seachtraí is mó riamh de chuid na Cuideachta chun tiománaithe a mhealladh, agus chuir 27,000 duine isteach ar na poist sin

Infheistíochtaí Caipitiúil

Cuireadh Rannán Infheistíochta Caipitil nua ar bun in 2019 chun mórthionscadail bhonneagair a chur i bhfeidhm, amhail Clár Leathnaithe an DART agus feithiclí nua a cheannach. I measc na bhfeabhsúcháin a rinneadh ar an ngréasán i rith na bliana bhí siad seo a leanas:

- Glanadh Ballasta: Rinneadh athnuachan ar stráice 23.9 míle eile rianta. Go dtí seo tá athnuachan déanta ar stráicí 116.6 míle san iomlán, rud atá ag cuidiú leis na seirbhísí bheith in am agus a laghdóidh an tréimhse ama a thógfaidh na haistir amach anseo.
- Oibreacha Tógála: Tógadh ardán nua ag Acomhal Luimnigh, rud a laghdóidh an t-achar ama a thógann aistir ar sheirbhísí Chorcaí, Luimnigh agus Thrá Lí. Leanadh leis an athnuachan ar dhíon Stáisiún an Phiarsaigh le linn 2019 agus críochnófar an obair sin in 2020.
- Inrochtaineacht: Rinneadh dul chun cinn maidir leis an dearadh agus pleanáil le haghaidh inrochtaineacht fheabhsaithe ag roinnt stáisiún i rith na bliana agus cuireadh tús le hoibreacha inrochtaineachta ag Stáisiún Cheatharlach.
- Ionad Náisiúnta Rialaithe Traenacha: Tugadh chun críche a bheag nó a mhór le linn 2019 an próiseas tairisceana chun córas nua bainistíochta tráchta a sholáthar agus an foirgneamh a thógáil agus síneofar na conarthaí go luath in 2020.
- Crosairí Comhréidhe: Tugadh isteach córais rabhaidh ag roinnt crosairí comhréidh a oibríonn úsáideoirí in 2019 agus déanfar iad a choimisiúnú go luath in 2020. Ina theannta sin, dúnadh 11 chrosaire i rith na bliana.

Athbhreithniú Airgeadais

Ioncam

Chuir an Grúpa 2.5% leis an ioncam a fuair sé ó tháillí, ar bhonn méadú 2.2% ar líon na n-aistear a rinne paisinéirí in 2019.

Tháinig méadú 3.4% ar an ioncam iomlán, lena n-áirítear fóirdheontais agus airgead ón Státchiste.

Ioncam ó Tháillí agus Ioncam Tráchtála

Ba é €1,030 milliún ioncam an Ghrúpa ó oibríochtaí in 2019 agus is féidir miondealú a dhéanamh air sin de réir cuideachta mar a léirítear sa ghraf den Ioncam ó Tháillí agus Ioncam Tráchtála.

Ioncam ó Tháillí agus Ioncam Tráchtála (€m)

2019

€263m

+€0m
Difríocht

Dublin Bus

2018

€263m

2019

€366m

+€28m
Difríocht

Bus Éireann

2018

€338m

2019

€297m

+€16m
Difríocht

Iarnród Éireann
Irish Rail

2018

€281m

2019

€102m

-€21m
Difríocht

2018

€123m

TRÚCDA

Léiríonn torthaí oibriúcháin an Ghrúpa i leith na bliana 2019 tuilleamh €43 milliún roimh ús, cáin, dímhéas agus amúchadh (TRÚCDA), toradh atá níos fearr ná ceann na bliana 2018. Feabhas €14 mhilliún atá i gceist le hais 2018. Taispeántar mionsonraí na gluaiseachta san TRÚCDA i bhFíor 1.

Is iad na príomhchúiseanna leis an athrú ar an TRÚCDA:

- i. Rinneadh 281.1 milliún aistear paisinéirí i rith na bliana, sin 2.2% níos mó ná líon na bliana roimhe sin. Meánmhéadú beag ar tháillí a bhí i gceist ar an leibhéal foriomlán, ag 0.3%, as ar eascair méadú ioncaim foriomlán de 2.5% i leith na bliana.
- ii. Tá gaol idir an t-ardú ar chostas ábhar agus seirbhísí agus méid na seirbhísí den chuid is mó, agus tá an t-ardú sin bunaithe go príomha ar an infheistíocht bhreise i gcothabháil an bhonneagair in Iarnród Éireann, arna thacú ag an méadú ar an teacht isteach ó Chlár an Státchiste um Chistiú na Cothabhála.
- iii. Tháinig méadú thart ar 5.0% ar chostais phárolla (gan coigeartuithe pinsin FRS102 a áireamh) i gcomparáid le 2018, mar gheall ar an méadú 3.5% a tháinig ar líon na bhfostaithe agus arduithe pá éagsúla in IÉ, BÉ agus san Aonán.
- iv. Mar thoradh ar Sheirbhísí Iompair Scoile breise a sholáthar tháinig méadú 10% ar ioncam agus méadú coibhéseach ar na costais.

Easnamh i leith na Bliana

Thabhaigh an Grúpa glan-easnamh €14 mhilliún in 2019. Feabhas suntasach €20 milliún a bhí i gceist ansin i gcomparáid le heasnamh €35 milliún i leith na bliana roimhe sin – tá na príomhathruithe ó bhliain go bliain le feiceáil i bhFíor 2.

Léirítear sa chairt gurb iad na cúiseanna leis an bhfeabhas ar fheidhmíocht an Ghrúpa:

- i. Feabhas €14m ar an TRÚCDA arna spreagadh go príomha ag feabhas €12m ar an bpárolla de bharr FRS102
- ii. Laghdú ar an nglanmhuirear dímhéasa €11m

Saoráidí Baincéireachta

Bainistíonn an Grúpa a chuid riachtanas cisteáin trí shaoráidí baincéireachta tiomanta.

I mí Eanáir 2018, d'éirigh leis an nGrúpa athmhaoiniú a dhéanamh ar a chuid saoráidí baincéireachta. Áirítear leis an tsaoráid sin saoráid tiomanta creidmheasa imrothlaigh €80 milliún nár tarraingíodh anuas i rith na bliana. Tréimhse thosaigh cúig bliana atá i gceist le téarma na saoráide, agus dhá dheis ann síneadh bliana a chur léi, is infheidhmithe le toiliú an dá pháirtí ag deireadh na chéad bhliana agus an dara bliain den tsaoráid. Agus an dara síneadh bliana a bhí ar fáil á chur i bhfeidhm, cuireadh síneadh ama leis na saoráidí sin go dtí Eanáir 2025.

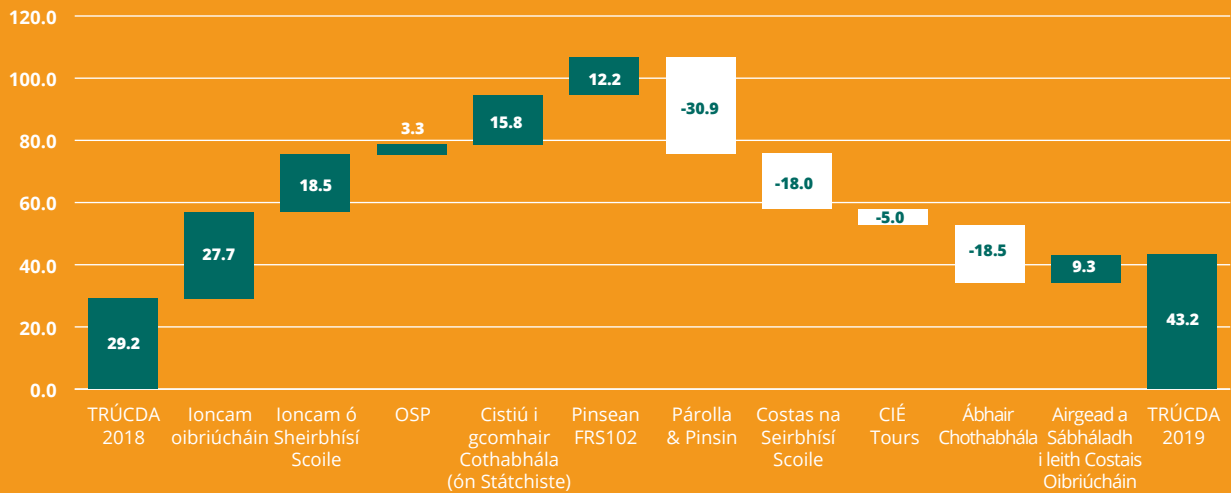
COVID 19

Mar thoradh ar an ráig Covid-19, tháinig laghduithe móra ar ioncam tráchtála agus ioncam OSP ar fud an Ghrúpa. Meastar go ndéanfar cailteanas beag a thairfeadh i leith Gníomhaíochtaí OSP ag deireadh na bliana 2020 de bharr, nuair a chuirtear san áireamh tacaíocht bhreise ón Státchiste agus ón Údarás Náisiúnta Iompair le linn 2020.

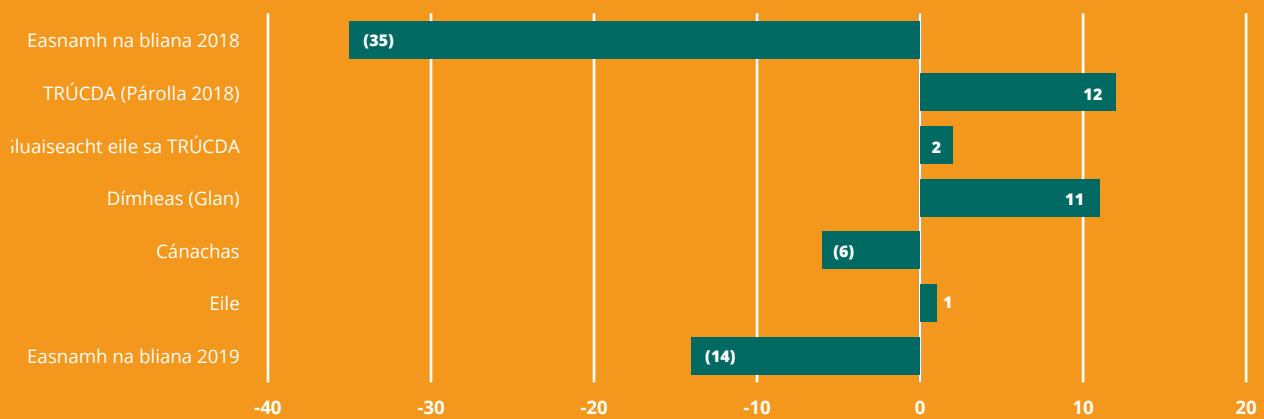
Cailteanas trádála a bheidh ina thoradh ar ghníomhaíochtaí tráchtála an Ghrúpa in 2020 agus meastar gurb amhlaidh a bheidh an bhliain dar gcionn freisin. Cuireadh pleananna gnó i bhfeidhm lena n-áirítear laghduithe ar líon na mball foirne, baill foirne á n-aistriú agus ciorruithe seirbhíse chun na costais leanúnacha a íoslaghdú i leith na ngníomhaíochtaí sin agus acmhainneacht a chothú sa mheántréimhse i dtaobh brabús a dhéanamh ar na gnóthais sin.

Agus é ag glacadh leis go ndéanfar cailteanas in 2020 agus 2021, chomhaontaigh an Grúpa tarscaoileadh leis an mBanc maidir le cumhdach úis thar an tréimhse chéanna sin.

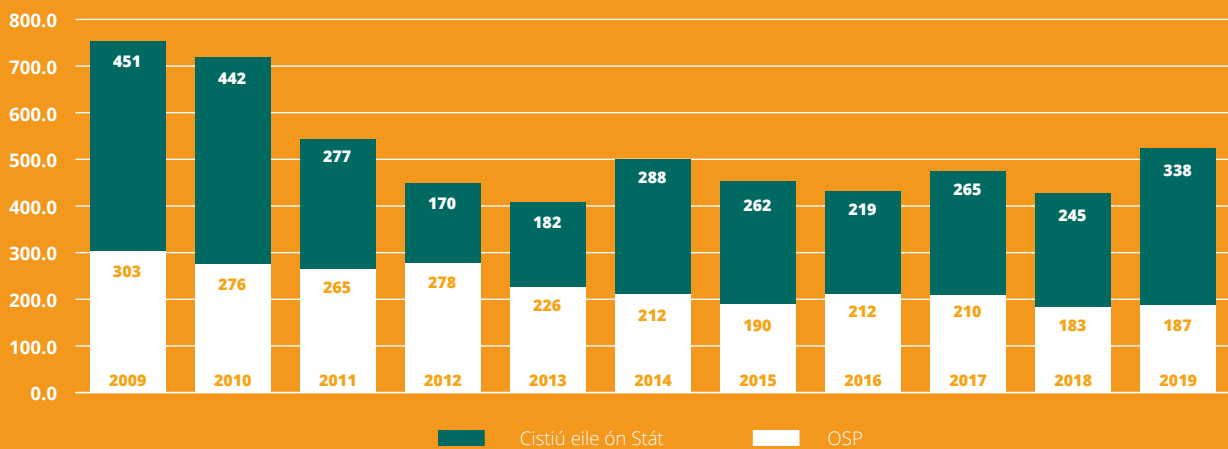
Fíor 1: Gluaiseacht sa TRÚCDA 2018 go 2019

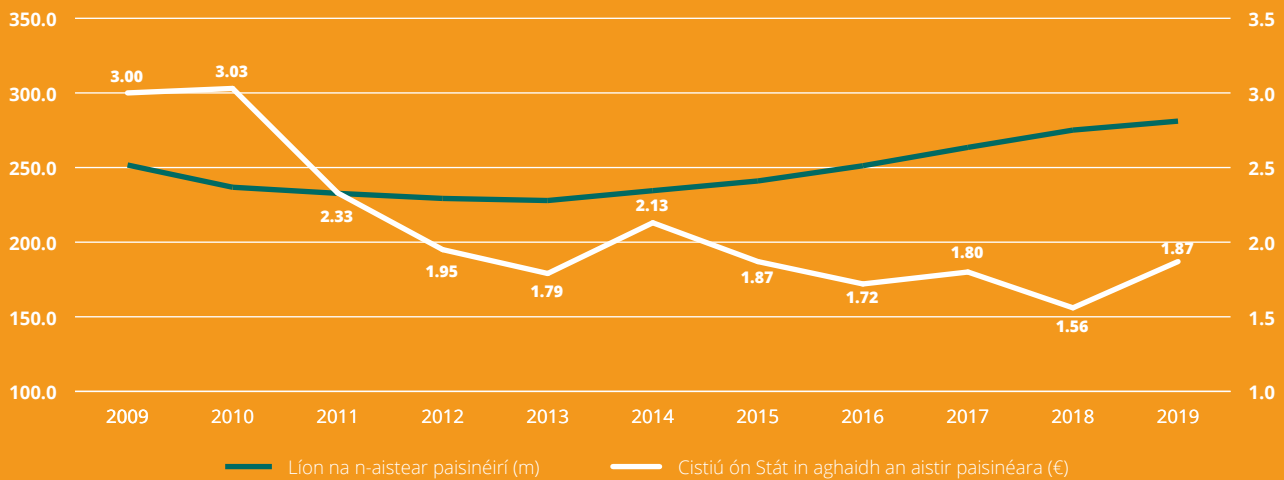
Fíor 2: Gluaiseacht san Easnamh ó 2018 go 2019 (€m)

Fíor 3: Cistiú iomlán ón Stát

Fíor 4: Cistiú ón Stát in aghaidh an aistir paisinéara

Cistiú Iomlán a Fuarthas ón Stát

Fáiltíonn CIÉ roimh an méadú ar an gCistiú Iomlán ón Stát (méadú €97 milliún), a raibh an sciar ba mhó de (€94m) inchurtha i leith an Chistithe Eile ón Stát. Úsáidtear an cistiú sin chun infheistíocht a dhéanamh i sócmhainní an ghréasáin iompair phoiblí (bonneagar agus flít) agus iad a chothabháil.

Mar a thaispeántar i bhFíor 3 agus i bhFíor 4, tháinig méadú ar an gcistiú iomlán i ndearbhbhthearmaí agus in aghaidh an aistir paisinéara in 2019. Léirítear sa ghraf an téarnamh i dtaobh aistir paisinéirí agus an méadú ar an gCistiú ón Stát (méadú a gcuirimid fáilte roimhe) in 2019, rud a chuir ar ár gcumas dúinn cuir le líon na seirbhísí seachbhuaice.

Forbairtí Airgeadais Suntasacha Eile

Tháinig méadú €230 milliún in 2019 ar an easnamh sa ghlan-chiste pinsean ag deireadh na bliana, go €777 milliún. An méadú ar an nglan-chiste, d'eascair sé go príomha as laghdú ar na fáiltais, rud a chuireann le costas reatha dhliteanas na bpinsean sa todhchaí.

Feidhmíonn an Grúpa dhá scéim pinsean le sochar sainithe: Scéim Aoisliúntais CIÉ 1951 agus Scéim Pá Rialta CIÉ. Tá siadsan á gcistiú ag ranníocaíochtaí ón nGrúpa agus ó na fostaithe. Tá na sochair scoir atá á soláthar faoi na scéimeanna sin á gcistiú ag sócmhainní suntasacha atá infheistithe i gcistí arna riar ag iontaobhaithe.

Glactar leis sa chostas bliantúil a bhaineann le sochair scoir a sholáthar go bhfuil na torthaí sa todhchaí ó shócmhainní agus dliteanas an chiste pinsean ailínithe ar bhonn rátaí úis fadtéarmacha. Riosca nach beag is ea é go mbímid faoi lé na luaineachta sna rátaí úis fadtéarmacha, agus tá an Grúpa ag féachaint leis an riosca sin a mhaolú.

In 2013, chuir an dá Scéim Pleananna Cistithe athbhreithnithe faoi bhráid an Údaráis Pinsean. Bhí sé ina aidhm leis sin na Scéimeanna a bheith sócmhainneach arís faoi 2023. Tá an dá Scéim ag diall óna bPleananna Cistithe faoi láthair, agus mar sin is gá Pleananna Cistithe athbhreithnithe a chur faoi bhráid an Údaráis Pinsean.

Cé gur ar iontaobhaithe na Scéime Pá Rialta agus ar Choiste Scéim 1951 atá an oibleagáid tograí athbhreithnithe cistithe a chur isteach, sa ról atá ag CIÉ mar urraitheoir na Scéimeanna, tá sé tiomanta do thacaíocht a thabhairt do na hlontaobhaithe agus don Choiste i dtaobh tograí inmharthana a ullmhú a chomhlíonfaidh ceanglais an Achta Pinsean.

I mí na Nollag 2019, d'eascaigh an Coimisiún um Chaidreamh san Áit Oibre do phróiseas caibidlíochta faoinar aithníodh sraith tograí a d'fhéadfadh a bheith ina mbunús le Tograí Cistithe athbhreithnithe dá gcuirfí i bhfeidhm iad. Tá Grúpa Cuideachtaí CIÉ ag tacú go gníomhach leis an bpróiseas rannpháirtíochta trína nglacfaidh an lucht saothair leis na tograí sin.

Conradh OSP

Ioncam ó na Conarthaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí (OSP) 2009-2019

Oibríonn Bus Átha Cliath, Bus Éireann agus Iarnród Éireann ('Cuideachtaí Oibríocha') seirbhísí iompair phoiblí atá inmhiannaithe i leith a ngné sóisialta de ach nach bhfuil inmharthana ar bhonn geilleagrach faoi chonarthaí dírdhámhachtana OSP ón Údarás Náisiúnta Iompair. Ó mhí na Nollag 2009, d'oibrigh cuideachtaí CIÉ dhá chonradh dírdhámhachtana cúig bliana i leith seirbhísí bus agus ag an am céanna thug Iarnród Éireann chun críche a chéad chonradh deich mbliana.

Bíonn fochuideachtaí oibríocha an Ghrúpa ag obair i ndlíthpháirt leis an Údarás Náisiúnta Iompair chun na seirbhísí iompair phoiblí is fearr is féidir a chur ar fáil ar fud na trí chuideachta, ó thaobh minicíochta agus cáilíochta de. Ba cheart go gcruthódh na conarthaí OSP toradh réasúnta ionas gur féidir seirbhísí ardchaighdeáin a sholáthar, agus tá toradh réasúnta ar ghníomhaíocht OSP riachtanach freisin ionas go mbeidh an Grúpa inbhuanaithe i ndáil le cúrsaí airgeadais. Thabhaigh na conarthaí sin caillteanas €1m i rith na bliana, áfach.

Go carnach, sna deich mbliana go dtí 2019 tabhaíodh caillteanas €145m ar chonarthaí dírdhámhachtana OSP, agus ba sa tréimhse 2010-2014 a tabhaíodh beagnach iomlán an chaillteanais sin (€138m). Ba é sin an tréimhse inar tharla cúlú eacnamaíochta inar tháinig laghdú ar an éileamh ar na seirbhísí agus inar tháinig méadú ar an éileamh ar chistiú ón Stát. Ó 2015 i leith tá fás ioncaim á spreagadh ag an méadú ar an ioncam ó phaisinéirí, rud a fhágann gur féidir cóimheá airgid a bhaint amach ar na conarthaí sin, tríd is tríd. Ní dhearnadh aon dul chun cinn, áfach, maidir le dul i ngleic leis na caillteanais a tabhaíodh roimhe sin ar na conarthaí sin.

Mar gheall air sin tá an Grúpa fós ag brath go mór ar chistiú ón Stát, mar is léir ó chás na bliana 2020 tráth ar chuir an Stát cistiú breise ar fáil chun seirbhísí iompair phoiblí a choinneáil ag imeacht ó thosaigh an phaindéim Covid-19.

Comhaltaí an Bhoird

Comhaltaí an Bhoird

Luaitear thíos ainmneacha na ndaoine a bhí ina gComhaltaí Boird ag aon am i rith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2019. Mura luaitear a mhalairt, bhí siad ina gComhaltaí Boird ón 1 Eanáir 2019 go dtí an dáta ar ar ceadáíodh na ráitis airgeadais seo.

Fiona Ross	<i>Cathaoirleach Neamhfheidhmiúcháin</i>
Frank Allen	
Ultan Courtney	
Brian Fitzpatrick	<i>(Ceaptha 16 Aibreán 2019)</i>
Denise Guinan*	
Stephen Hannan*	
Aidan Murphy	
Tom O'Connor*	
Niamh O'Regan	<i>(Ceaptha 16 Aibreán 2019)</i>
Liam O'Rourke	
Fiona Sweeney	<i>(Ceaptha 16 Aibreán 2019)</i>
Tommy Wynne*	
* Comhalta Oibrí	

Rúnaí an Bhoird

Geraldine Finucane
Stáisiún Heuston
Baile Átha Cliath 8

Teileafón + 353 1 703 2008

Coistí an Bhoird

An Coiste Iniúcháireachta agus Riosca

Liam O'Rourke	<i>Cathaoirleach (Ceaptha 13 Feabhra 2019)</i>
Patricia Golden	<i>Cathaoirleach (Chuaigh sí ar scor ar 12 Feabhra 2019)</i>
Brendan Lenihan	<i>(Chuaigh sé ar scor ar 4 Aibreán 2019)</i>
Aebhric McGibney	<i>(Chuaigh sí ar scor ar 4 Meitheamh 2019)</i>
Niamh O'Regan	<i>(Ceaptha 5 Meitheamh 2019)</i>

An Coiste Straitéise

Frank Allen	<i>(Chuaigh sé ar scor 5 Meitheamh 2019)</i>
Ultan Courtney	<i>(Chuaigh sé ar scor 5 Meitheamh 2019)</i>
Aidan Murphy	<i>(Chuaigh sé ar scor 5 Meitheamh 2019)</i>
Fiona Ross	<i>(Ceaptha mar Chathaoirleach 6 Samhain 2019)</i>
Brian Fitzpatrick	<i>(Ceaptha 5 Meitheamh 2019)</i>
Niamh O'Regan	<i>(Ceaptha 5 Meitheamh 2019)</i>
Fiona Sweeney	<i>(Ceaptha 5 Meitheamh 2019)</i>

Lucht Bainistíochta an Ghrúpa

Lorcan O'Connor	<i>Príomhfheidhmeannach, CIÉ (Ceapadh é ar an 11 Márta 2019)</i>
Ray Coyne	<i>Príomhfheidhmeannach, Bus Átha Cliath</i>
Stephen Kent	<i>Príomhfheidhmeannach, Bus Éireann</i>
Jim Meade	<i>Príomhfheidhmeannach, Iarnród Éireann</i>

Iniúcháirí

Deloitte Ireland LLP
Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúcháireachta Reachtúla
Áras Deloitte & Touche
29 Ardán Phort an Iarla
Baile Átha Cliath 2

Aturnae

Colm Costello
Bridgewater House
Droichead na hInse
Baile Átha Cliath 8

Príomhbhaincéir

Banc na hÉireann
Faiche an Choláiste
Baile Átha Cliath 2

Maidir le Bord Chóras Iompair Éireann

Fiona Ross *Cathaoirleach Neamhfheidhmiúcháin*

Ceapadh Fiona Ross chuig an Bhord mar Chathaoirleach Neamhfheidhmiúcháin i Meitheamh 2018. Is Cathaoirleach agus Stiúrthóir Neamhfheidhmiúcháin le taithí thar an gcoitiantacht í, i ndiaidh bheith ar 17 mbord in Éirinn agus sa Ríocht Aontaithe thar 6 bliana anuas. Díríonn sí ar rialú, eitic, claochlú digiteach agus rialú digiteach. I 2018, cheap Rialtas na hÉireann í mar chathaoirleach ar Chóras Iompair Éireann (CIÉ), soláthróir iompair poiblí na hÉireann.

Thosaigh Fiona a gairm mar stocbhróicéir i gCathair Londain agus chaith sí 25 bliain ag obair i ngach roinn laistigh de mhargaí caipitil i mBaile Átha Cliath, Londain, Oirthear na hEorpa agus na Stáit Aontaithe. Tá saineolas faoi leith ag Fiona i bhfiachas agus i gcistiú gnáthscaireanna agus liostaithe stocmhalartán.

I 2010, cheap an tAire Ealaíon, Fiona le Leabharlann Náisiúnta na hÉireann a reachtáil, áit ar éirigh go rathúil lei ina Stiúrthóir/Príomhoifigeach Feidhmiúcháin ar feadh dhá théarma. Ina dhiaidh sin, lean Fiona lena suim sna hEalíona, chuaigh sí isteach i gClann Heaney mar Chathaoirleach neamhfheidhmiúcháin le cuidiú leis an eastát liteartha a bhunadh agus bhí sí ina Stiúrthóir Bunaidh ar EPIC, an Músaem Imirce Éireannach. Déanann sí cathaoirleacht ar Shláinte Mheabhach na hÉireann.

Is céimí de chuid Coláiste na Tríonóide, Ollscoil Bhaile Átha Cliath agus Ollscoil na Banríona agus Institiúid Ealaíona, Dearadh agus Teicneolaíochta Dhún Laoghaire í, áit a chríochnaigh sí MSc i Cibirshiceolaíocht i 2017. I 2012, Bronnadh combhráithreachas i Rialú ag Ollscoil George Washington sna Stáit Aontaithe uirthi.

Frank Allen

Ceapadh Frank Allen ina comalta ar Bhord CIÉ i Meán Fómhair 2017. Ceapadh mar Chathaoirleach ar Iarnród Éireann é i mí na Nollag 2017 agus bhí sé ina stiúrthóir ar an chuideachta sin roimhe. Is comhairleoir airgeadais neamhspleách é, ag tabhairt comhairle ar infheistíocht agus oibríochtaí bonneagair, in eacnamaíochtaí i mbéal forbartha nó trasdula. Bhí sé mar Phríomhoifigeach na Gníomhaireachta um Fháil Iarnróid ó 2002 go 2012. Is céimí de chuid Choláiste na hOllscoile, Corcaigh agus MIT é Frank. D'oibrigh sé roimhe seo don Bhanc Domhanda i Washington DC, ag socrú maoiniú le hinfreastruchtúr a fhorbairt i dtíortha i mbéal forbartha agus in Oirthear na hEorpa agus bhí sé ina Cheann ar Mhaoiniúchán Infreastruchtúir do Bhanc KBC in Éirinn.

Ultan Courtney

Ceapadh Ultan Courtney chuig Bord CIÉ agus ina Chathaoirleach ar Bhus Átha Cliath i mí Mheán Fómhair 2014. Tá an-taithí aige ar a bheith ag obair sa réimse Acmhainní Daonna agus Caidrimh Thionsclaíoch. Tá sé ag obair mar Stiúrthóir Bainistíochta ar a ghnó comhairleoireachta féin agus roimhe sin bhí sé ag obair le C&C Group Plc, Superquinn, Waterford Foods agus IBEC. Bhronn Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath Céim Mháistir san Eacnamaíocht air agus tá roinnt cáilíochtaí aige i réimse an dlí fostaíochta, na hidirghabhála, an eadráin agus an rialachais dlí.

Brian Fitzpatrick

Is cuntasóir é Brian a bhfuil go leor taithí aige mar ghairmí airgeadais. Bhí sé ina Stiúrthóir Airgeadais agus ina Rúnaí Cuideachta ar BAM Contractors Ltd, an chuideachta innealtóireachta sibhialta agus tógála is mó sa tír, roimh bhallaíocht a ghlacadh i mBord CIÉ agus lean sé mar Stiúrthóir Neamhfheidhmeannach go dtí mí na Nollag 2019 nuair a d'éirigh sé as an Bhord. Chaith sé tús a ghairmréime san earnáil seirbhísí airgeadais mar Rialtóir Airgeadais ar First National Building Society ar tugadh First Active Plc air i ndiaidh sin. Is Stiúrthóir é de chuid na Gníomhaireachta Airgeadais do Thithe gur í an Comhlacht Stáit a bhfuil maoiniú soláthair tithíochta shóisialta agus inacmhainne ag Údarás Áitiúla agus Comhlachtaí Tithíochta Ceadaithe de chúram uirthi agus is Cathaoirleach buan an Choiste um Iníúcháireacht agus Riosca é.

Maidir le Bord Chóras Iompair Éireann [continued]

Denise Guinan

Ceapadh Denise Guinan chuig Bord CIÉ in Iúil 2018 faoi na hAchtanna um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontar Stáit), 1977 go 2001. Ceapadh í i ngrád cléireachais Bus Átha Cliath i 1989 agus oibríonn sí i nGaráiste na Rinne. Is ball de Cumann Fhostaithe Iompair agus Tuarastail í.

Stephen Hannan

Ceapadh Stephen Hannan ar an mBord i mí na Nollag 2017 faoi na hAchtanna um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontar Stáit), 1977 go 2001. Oibríonn sé mar thiománaí bus i nGaráiste na Rinne. Is ball de SIPTU é agus is iomaí post éagsúil a bhí aige sa cheardchumann le beagnach 30 bliain anuas. Tá sé ina chathaoirleach ar Choiste na mBustiománaithe, ina leas-chathaoirleach ar Choiste na hEarnála Iompair, ina bhall den Choiste Rannach agus ina Ionadaí Iosta gan ach roinnt a ainmniú.

Aidan Murphy

Ceapadh Aidan Murphy ina chomhalta de Bhord Bus Éireann don chéad uair in Aibreán 2013 agus ina Chathaoirleach i mí Iúil 2014. Ceapadh é ina chomhalta de Bhord CIÉ i mí Iúil 2014 freisin.

Chríochnaigh a théarma oifige chun deiridh ar 8 Iúil 2017 agus athcheapadh é ina stiúrthóir agus ina Chathaoirleach ar 6 Nollaig 2017.

Tá taithí na mblianta ag Aidan ag obair mar ghairmí slabhra soláthair. Roimhe seo bhí sé ina Phríomhfheidhmeannach le Pulse Logistics, ina Stiúrthóir Bainistíochta Soláthair le C&C Group, ina Bhainisteoir Ginearálta le Wincanton Ireland agus ina Stiúrthóir Lóistíochta le Allegro Ltd. Thug sé spreagathisc ag roinnt imeachtaí de chuid Shlabhra Soláthair san Eoraip lena n-áirítear Logicon agus Cruinniú Mullaigh Shlabhra Soláthair na hEorpa agus is Comhalta é den Institiúid Chairte Lóistíochta agus Iompair in Éirinn (CILT), a mbíodh sé ina Uachtarán uirthi tráth agus is stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin de M&M Walshe Group freisin é.

Is comhalta de Coiste Straitéise Bord CIÉ Aidan.

Tom O'Connor

Ceapadh Tom O'Connor ina chomhalta de Bhord CIÉ i mí na Nollag 2013 faoi na hAchtanna um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontar Stáit), 1977 go dtí 2001. Tiománaí bus is ea é i nGaráiste na Rinne. Tá sé i gCeardchumann Náisiúnta na nOibrithe Bus agus Iarnróid, tá sé ina chomhalta den Fheidhmeannas Náisiúnta agus d'fhóin sé mar Rúnaí Brainse Bhaile Átha Cliath ó 2010 i leith. Bhíodh sé ag obair roimhe seo sa tionscal leictreachais agus comharthaí.

Niamh O'Regan

Is comhalta Boird an Children's Health Foundation agus an Údaráis Clárúcháin Maoine í Niamh O'Regan agus is comhalta seachtrach de Choiste um Iniúchóireacht Cumainn Cógaiseoirí na hÉireann í. Tá poist le Barclays Bank i Londain mar Cheannasaí ar Fheidhmíocht Gnó agus i Barclays Bank Ireland mar Cheannasaí ar Bhainisteoireacht Gnó san áireamh i dtaití Niamh. Bhí sí ina Príomhoifigeach Airgeadais ag The London Bridge Hospital agus ag The Harley St. Medical Clinic. Tá B.A. (Onórach) sa Fhraincis agus sa Spáinnis aici ó Choláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath agus tá Diplóma Iarchéime i gCuntasáiocht ó Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath aici. Tá sí ina chomhalta de Chuntasóirí Cairte na hÉireann tar éis traenála le PWC Dublin agus chríochnaigh sí Diplóma i Riosca, i gComhlíonadh agus i Iniúchóireacht Inmheánach le déanaí.

Liam O'Rourke

Ceapadh Liam O'Rourke chuig Bord CIÉ ar 4 Meán Fómhair. Is Comhalta de Institiúid na gCuntasóirí Deimhnithe Poiblí (FCPA) é. Bhí poist shinsearacha feidhmeannacha aige le cuideachtaí idirnáisiúnta déantúsaíochta Meiriceánacha ar feadh os cionn 30 bliain agus tá an-chuid táithí aige in Airgeadais, Acmhainní Daonna agus TFC. Bhí sé ina Stiúthóir Airgeadais/Rialtóir ar Champion Spark Plug Company agus is Iniúchóir Inmheánach Cumann Cathaoireacha Rothaí na hÉireann é.

Fiona Sweeney

Is gairmí infheistíochta í Fiona le 30 bliain de thaithí aici sa tionscal bainistíocht socmhainní. Bhí ról fheidhmeannacha agus bhoird aici i mórchomhlachtaí infheistíochta Éireannacha mar AIB Investment Managers, Prescient Ireland and Davy le 18 bliain anuas. Bhí sí freagrach as forbairt, cumarsáid agus cur i bhfeidhm straitéisí gnó sna ról seo. Tá mionneolas aici ar mhargaí pinsin agus infheistíochta agus tá táithí shuntasach aici i rialachas corparáideach agus comhlíonta. Tá Bunchéim agus Máistreacht aici san Eacnamaíocht ón Choláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath agus Diplóma i Stiúradh Cuideachta ó Institiúid na Stiúthóirí.

Tommy Wynne

Ceapadh Tommy Wynne ina chomhalta Boird den chéad uair i mí na Nollag 2013 faoi na hAchtanna um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontair Stáit), 1977 go 2001. Thosaigh sé le hlarnród Éireann mar fhear iosta in 1991 agus thosaigh sé ag obair mar thiománaí traenach in 1994. Tá Ard-Diplóma in Oibríochtaí Iarnród Idirnáisiúnta ó Glasgow Caledonia University ag Tommy. Faoi láthair tá sé ina Uachtarán ar Rannóg TEAC SIPTU agus ina Chathaoirleach ar an Rannóg um an Earnáil Iompair de chuid SIPTU.

Ráiteas Rialachais Chorporáidigh

An Bord

Cuimsíonn an Bord dáréag Comhaltaí arna gceapadh ag an Rialtas. Níl aon folúntas ar an mBord faoi láthair. Tá ceathrar Comhalta Oibrí ar an mBord. Ceapann an Rialtas na Comhaltaí Oibrí ar feadh téarma ceithre bliana, le toghchán i measc fhoireann an Ghrúpa.

Buaileann an Bord le chéile seacht uair sa bhliain ar a laghad agus ar ócáidí eile faoi mar is cuí. Tá sceideal foirmiúil ag an mBord d'ábhair ar leith nach mór dó athbhreithniú a dhéanamh orthu, lena n-áirítear ceadú na ráiteas airgeadais bliantúil, na buiséid, an plean corparáideach, gnóthachain agus diúscairtí suntasacha, infheistíochtaí, ceapacháin lucht ardbhainistíochta agus mórbheartais an Ghrúpa. Tá próiseas cuimsitheach ag an nGrúpa chun faisnéis bhainistíochta a thuirisciú don Bhord ar bhonn rialta. Athbhreithníonn an Bord feidhmíocht in aghaidh Buiséad agus Réamhaisnéis

Tá rochtain ag gach Comhalta Boird ar chomhairle agus ar sheirbhísí Rúnaí an Ghrúpa.

Ag 31 Nollaig, bhí 33.3% comhaltaí bainearna agus 66.7% comhaltaí fireanna ar an Bhord, gan aon fholúntais.

Ní bhaineann an Bord sprioc an Rialtais amach mar sin go mbíonn 40% bunionadaíocht ag gach inscne i gcomhaltas Boird Stáit.

Gan Comhaltaí Boird tofa ag an lucht saothair san áireamh, chuimsigh 37.5% comhaltaí bainearna agus 62.5% comhaltaí fireanna fuilleach an Bhoird. Is ceist don Rialtas é ceapadh comhaltaí Boird CIÉ, cuirfidh CIÉ ceisteanna cothromaíochta inscne san áireamh ina dtuairimí a bhaineann le ceapacháin Boird amach anseo.

Coistí an Bhoird

Cuirtear coistí ar bun chun cuidiú leis an mBord a chuid freagrachtaí a chomhlíonadh. Is iadsan an Coiste Iniúcháireachta agus Riosca (féach thíos) agus Coiste Straitéise.

Foireann na hArdbhainistíochta

Tá Foireann Ardbhainistíochta Aonán CIÉ (an tAonán) freagrach as bainistíocht laethúil ar ghníomhaíochtaí an Aonáin de réir mar a bhíonn siad tarmligthe ag an mBord. Tá an Fhoireann Ardbhainistíochta á rialú ag struchtúr eagraíochtúil atá ceaptha chun freastal ar riachtanais na heagraíochta i réimsí ar nós; Airgeadas, Iniúcháireacht, Rúnaíocht an Chomhlachta, Réadmhaoin, Acmhainní Daonna,

TF, Pinsin, Imscrúduithe agus Éilimh, Inbhuanaitheacht agus Cúrsaí Dlí. Tá freagracht ar an Aonán freisin as na gníomhaíochtaí a chomhordú ó thaobh tuairiscithe agus rialachais de i dtaca le Grúpa comhlachtaí CIÉ.

An Coiste Iniúcháireachta agus Riosca ('CIR')

Tá téarmaí tagartha i scríbhinn ag an CIR agus tá triúr Comhalta Boird. Tháinig an Coiste le chéile seacht n-uair in 2019.

Áirítear le príomhdhualgais an CIR maoirseacht a dhéanamh ar chaidreamh an Ghrúpa leis an iniúcháir seachtrach, lena n-áirítear breithniú a dhéanamh ar cheapadh agus ar fheidhmíocht an iniúcháora sheachtraigh, táillí iniúcháireachta, agus aon cheist a bhaineann le neamhspleáchas, le héirí as nó le dífhostú.

Déanann an CIR plé leis an iniúcháir seachtrach faoi chineál agus raon an iniúchta agus faoi thorthaí an iniúchta. Ina theannta sin, déanann an Coiste monatóireacht ar shláine na ráiteas airgeadais arna n-ullmhú ag an nGrúpa.

Ceapadh na hiniúcháirí seachtracha, Deloitte Ireland LLP, tar éis próiseas tairisceana iomaíche. Mhol an CIR don Bhord gur cheart Deloitte a athcheapadh go foirmiúil i leith na bliana dar críoch an 31 Nollaig 2019. Níorbh ann do cheangaltais chonartha ar bith lenar cuireadh srian ar an CIR maidir leis an moladh sin a dhéanamh. De bhreis ar na seirbhísí iniúcháireachta a chuireann Deloitte Ireland LLP ar fáil, tar éis gur ceapadh é, chuir an gnólacht seirbhísí gairmiúla neamhiniúcháireachta dar luach €256,000 ar fáil don Ghrúpa in 2019. Tar éis breithniú a dhéanamh ar an gcaidreamh go léir idir an Grúpa agus an gnólacht iniúcháireachta seachtraí, ní mheasann an CIR go dtéann cineál ná fairsinge na hoibre breise ar tugadh fúithi i bhfeidhm ar bhreithiúnas ná ar neamhspleáchas an iniúcháora.

Tá rochtain iomlán gan bhac ag na hiniúcháirí seachtracha agus ag Ceann na hIniúcháireachta Inmheánaí ar leibhéal an Ghrúpa ar an CIR. Freastalaíonn na hiniúcháirí seachtracha ar chruinnithe den CIR agus buaileann siad leis an gCoiste gach bliain gan an lucht bainistíochta i láthair chun a chinntiú gur féidir leis na hiniúcháirí aon ábhar a phlé faoi rún.

Coinníonn an CIR faoi athbhreithniú éifeachtacht rialuithe inmheánacha agus chórais bhainistíochta rioscaí an Ghrúpa trí bhreithniú a dhéanamh ar an obair a dhéanann na Coistí Iniúcháireachta agus Riosca de chuid Fhochuideachtaí Oibríochta Ghrúpa CIÉ agus trí theacht go chéile go tréimhsiúil le lucht ardbhainistíochta CIÉ. Chomh maith

leis sin, ceadaíonn an CIR clár oibre na hiniúcháireachta inmheánaí don Ghrúpa, buaileann sé go tréimhsiúil le Cean na hIniúcháireachta Inmheánaí agus déanann sé machnamh ar thorthaí na n-iniúcháir inmheánacha éagsúla a dtugtar fúthu agus ar na himpleachtaí a bhaineann leo. Coinníonn an CIR faoi athbhreithniú freisin rialuithe, nósanna imeachta agus beartais a bhaineann le comhlíonadh, sceithireacht agus calaois. Déanann ARC athbhreithniú ar chóras na rialuithe inmheánacha agus déanann moltaí i dtaca leis na gníomhaíochtaí rialaithe i gcomhréir leis an gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016. The ARC approves the internal audit work programmes for the Group, meets regularly with the Head of Internal Audit and considers the results of the various internal audits undertaken and their implications. The ARC also keeps under review the controls, procedures and policies relating to compliance, whistleblowing and fraud. The ARC reviews the system of internal controls and makes recommendations in relation to the controls activities in accordance with the Code of Practice for the Governance of State Bodies 2016.

Coiste Boird Stráitéise

Tá téarmaí tagartha scríofa ag an Choiste Boird Stráitéise a chuimsíonn ceathrar comhalta Boird neamhfheidhmiúcháin. Tháinig an Coiste le chéile ocht n-uair in 2019. I measc na bpríomhdhulgas ar thug an Coiste fúthu le linn na bliana bhí:

- comhordanáidíú ar phroiseas pleanála straitéisigh na gcomhlachtaí uilig i nGrúpa CIÉ, agus i gcomhar le na heochairshealbhóirí san ÚNI, An Roinn Iompair agus RÉNua;
- impleachtaí Grúpa CIÉ ag moltaí an phleanála straitéisigh ag na Comhlachtaí Oibriúcháin a mheas;
- na cuspóirí ag, agus na pleananna feidhmithe ag an Ghrúpa Straitéise CIÉ a mheas;
- aithbhreithniú, coinnigh faoi athbhreithniú agus mol, mar is riachtanach le go nglacadh an Bord, athchóirithe ag polasaí an Bhoird i leith fáltais, diúscarta agus forbartha punainn réadmaoine le haird ar riachtanais oibriúcháin reatha agus tadhcháiocha an Ghrúpa;
- impleachátaí maoinithe na straitéise gnó na gcomhlachtaí uilig i nGrúpa CIÉ i gcomhthéacs na nOibleagídí Seirbhíse Poiblí agus oibriúchán tráchtála, agus an dá oibriúchán reatha agus infheistiú fadtearma a mheas;
- maoirseacht a sholáthar ar chomhordanáidíú na ngíomhartha riachtanacha i measc comhlachtaí uilig Grúpa CIÉ i dtaca le díriú ar an mhí-oiriúnacht idir na hoibleagáidí agus na sócmhainní sna scéimeann pinsin;

- straitéis infheistíochta na gcistí pinsin a athbhreithniú i gcomhthéacs spriocanna maoinithe pinsean an Ghrúpa chomh maith leis an fheidhmíocht ag bainisteoirí infheistíochta na gcistí pinsin;
- cinntiú go gcuirfí polasaí an Rialtais agus Treoirínte i bhfeidhm i dtaca leis an luach saothair iomlán agus i dtaca le socruithe eile aoisliúntais agus leasa foircinn an phríomhoifigigh oibriúcháin ar CIÉ agus na bpríomhoifigigh ar na fo-chomhlachtaí;
- déanamh cinnte go gcuirfí polasaí an Rialtais i bhfeidhm maidir le luach saothair Bhaill an Bhoird;
- socrú agus cur i bhfeidhm critéir lena bhféadfaí feidhmiú an Phríomhoifigigh Oibriúcháin an Ghrúpa a mheá, a bhí ag teacht le pleananna corparáide a thairg an Bord agus a chuir spriocanna na scairshealbhóirí agus a sainordú stáitéiseach in iúl;
- athbhreithniú agus deimhniú go raibh an creitéir oibriúcháin a raibh oibriú na bPríomhfheidhmeannach ag na fo-chomhlachtaí measta i gcomhréir le na pleananna corparáide a thairg an Bord agus gur léirigh siad spriocanna na scairshealbhóirí agus ainordú stáitéiseach; agus
- cinntiú cur chuige comhordanaidithe ag pleanáil comharbais ar fud Grúpa CIÉ.

Ráiteas Faoi Rialú Inmheánach

Raon Feidhme na Freagrachta

D'ullmhaigh gach ceann d'fhochuideachtaí Ghrúpa CIÉ (an Grúpa) Ráiteas faoi Rialú Inmheánach, atá ceadaithe ag a gcuid bord aonair. Ina theannta sin, tá Ráiteas faoi Rialú Inmheánach ullmhaithe ag Eintiteas CIÉ (an tEintiteas). Baineann an ráiteas seo a leanas go sonrach leis an Eintiteas agus tá sé ceadaithe ag Bord CIÉ.

Aithníonn an tEintiteas an fhreagracht atá air a chinntiú go gcoimeádtar agus go bhfeidhmítear córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh. Cuirtear san áireamh leis an bhfreagracht sin ceanglais an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016. Rinne an Coiste Iniúcháireachta agus Riosca (CIR) agus an Bord athbhreithniú ar an ráiteas seo lena chinntiú go léirítear go cruinn ann an córas rialaithe a bhí i bhfeidhm le linn na tréimhse tuairiscithe. Rinne na hiniúcháirí seachtracha athbhreithniú ar an ráiteas seo freisin lena chinntiú go bhfuil sé ag teacht leis an eolas atá acu óna n-iniúchadh ar na ráitis airgeadais.

Ráiteas Rialachais Chorparáidigh [ar lean]

Cuspóir an Chórais Rialaithe Inmheánaigh

Tá an córas rialaithe inmheánaigh ceaptha chun riosca a bhainistiú ionas go mbeidh sé ar leibhéal inghlactha, agus níl chun fáil réidh leis ar fad. Dá bhrí sin, ní féidir leis an gcóras ach dearbhú réasúnta, agus ní dearbhú iomlán, a thabhairt go bhfuil sócmhainní á gcosaint, idirbhearta á n-údarú agus á dtaifeadadh i gceart agus go bhfuil earráidí nó neamhrialtachtaí ábhartha á gcosc nó á mbrath ar shí thráthúil.

Bhí an córas rialaithe inmheánaigh, a thagann le treoir a d'eisigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe agus an Roinn Airgeadais, i bhfeidhm san Eintiteas don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2019 agus go dtí an dáta ar ar ceadaíodh na ráitis airgeadais.

An Cumas i dtaobh Riosca a Láimhseáil

Tá Coiste Iniúcháireachta agus Riosca ag an Eintiteas. I gCairt agus Téarmaí Tagartha an Choiste, déantar foráil maidir le suas le triúr Comhaltaí Boird a cheapadh chuig an gCoiste, a nglacfaidh duine acu ról an Chathaoirleach. Sa chás nach dtagann comhdheánamh Bord CIÉ le na riachtanais bhallaíochta mar atá leagtha amach thuas, is féidir leis an Bhord Cathaoirleach Coiste agus Comhaltaí Coiste, nach Comhaltaí Boird iad, a cheapadh. Cuimsíonn triúr Comhalta Boird neamhfheidhmiúcháin an Choiste. Tháinig an CIR le chéile seacht n-uaire in 2019.

Tá feidhm iniúcháireachta inmheánaí bunaithe ag an Eintiteas freisin, a bhfuil dóthain acmhainní aici agus a bhíonn ag gabháil do chlár oibre arna aontú leis an CIR.

Tá beartas bainistíochta riosca forbartha ag an Eintiteas lena leagtar an fhreagracht as bainistíocht riosca ar an bPríomhoifigeach Airgeadais agus Oibriúcháin (nó duine feiliúnach eile den lucht bainistíochta), agus leagann an té sin amach struchtúr tuairiscithe, agus ceapann sé nó sí daoine cuí, mar atá sonraithe sa Chreat Bainistíochta Riosca. Is é Bord an Eintitis atá freagrach as an gCreat Bainistíocht Riosca agus is é a cheadaíonn é. Tá an Creat sin oiriúnaithe chun aghaidh a thabhairt ar a gcuid cuspóirí straitéiseacha sonracha, agus chun a neamhchosaint ar rioscaí sonracha a bhainistiú go héifeachtach agus go héifeachtúil, i gcomhthéacs an bheartais.

Is é an beartas atá ann ná a chinntiú go bhfuil nósanna imeachta cuí i bhfeidhm laistigh den Eintiteas chun na príomhrioscaí atá le sárú ag gach réimse den ghnó a aithint, a mheas agus a bhainistiú. Is iad na príomhrioscaí iad siúd ar féidir leo dochar a dhéanamh dá cháil, dá acmhainn oibríochtúil nó dá acmhainn airgeadais, guaiseacha a chur faoi deara, nó é a stopadh óna chuspóirí a bhaint amach ar shlí ina léirítear drogall roimh rioscaí.

An Creat Riosca agus Rialaithe

Soláthraítear dearbhú riosca trí mheán na trí líne cosanta. Is é an príomhdhifríocht atá idir na trí líne cosanta ná a leibhéal neamhspleáchais ó ghníomhaíochtaí oibríochta an Eintitis agus ón Eintiteas féin.

I samhail rialachais atá bunaithe ar thrí líne cosanta, déantar idirdhealú idir acmhainní riosca, maoirseacht rioscaí agus maoirsiú rioscaí mar seo a leanas:

- Úinéireacht Riosca, eadhon na feidhmeanna a ghlacann seilbh ar na rioscaí agus a dhéanann iad a bhainistiú mar chuid dá ngníomhaíochtaí ó lá go lá (an chéad líne cosanta);
- Maoirseacht Riosca, eadhon na feidhmeanna a dhéanann maoirseacht ar rioscaí agus a chuireann dúshlán na bhfoirne bainistíochta go stuama (an dara líne cosanta); agus
- Maoirsiú Riosca, eadhon feidhmeanna a sholáthraíonn dearbhú neamhspleách (an tríú líne cosanta).

Tá Úinéireacht Riosca ailínithe le húinéireacht ghnó. Toisc go bhfuil na daoine atá i gceannas ar na rannóga freagrach as cuspóirí gnó a bhaint amach, is iad atá freagrach sa deireadh thiar, ina gcáil mar úinéirí riosca, as rioscaí a bhaineann lena gcuid réimsí freagrachta féin a aithint agus a bhainistiú. Feidhmíonn siad an fhreagracht sin trína chinntiú go gcuirtear aithint rioscaí san áireamh go hiomlán i ngníomhaíochtaí laethúla na ndaoine atá ag obair laistigh dá rannóga.

Sanntar riosca nua-aitheanta d'úinéirí riosca, is é sin, ceann na rannóige. Féadfaidh an té sin bainistíocht an riosca a leagan ar Bhainisteoir Riosca a bheidh freagrach as anailís agus meastóireacht bhreise a dhéanamh ar an riosca atá i gceist agus dul i ngleic leis.

Tá córas bainistíochta riosca curtha i bhfeidhm ag an Eintiteas trí chóras bogearraí riosca ar féidir iniúchadh a dhéanamh air, OpRiskControl, a cheapadh lena chinntiú go nglacann Úinéirí Riosca agus baill foirne eile sna rannóga cur chuige comhsheasmhach, stuama ag gach céim den phróiseas bainistíochta riosca, ó aithint riosca go riosca a chur faoi bhráid leibhéal freagrachta níos airde. De réir ISO 31000, tá sé ina bheartas againn rioscaí a shainiú ar leibhéal is féidir a bhainistiú, is é sin, go ndéantar cur síos orthu ar shlí is leor ionas go bhféadfar measúnú a dhéanamh ar mhéid féideartha agus dóchúlacht an teagmhais, agus bearta maolaithe a chur i bhfeidhm.

Déanann an tÚinéir Riosca freagrach na rioscaí a mheas agus é nó í ag baint úsáid as Táblaí Critéar Riosca a forbraíodh ionas go luafar an Grád Riosca cuí le rioscaí atá lasmuigh d'Fhonn Riosca an Eintitis, agus go sannfar an leibhéal cuí maoirseachta dóibh.

Monatóireacht agus Athbhreithniú Leanúnach

Bíonn gach riosca nua-aitheanta agus Príomh-Rioscaí, cinntí agus sonraí faoi aon rioscaí atá ag teacht chun cinn faoi réir athbhreithnithe piaraí ag Foireann Feidhmiúcháin an Eintitis.

Cuimseofar sna tuarascálacha tréimhsiúla an méid seo a leanas mar bheart caighdeánach:

- Príomhrioscaí;
- Athruithe ar phríomhrioscaí;
- Rioscaí nua-aitheanta;
- Rioscaí atá ag teacht chun cinn;
- Forbhreathnú ar iomlán rioscaí an eintitis;
- Rioscaí a sáraíonn an fonn riosca agus na bearta maolaithe.

Ina dhiaidh sin cuirtear tuairisc ar Rioscaí uile an Eintitis, a stádas i leith Fonn Riosca agus a bhfeidhmíocht i gcoinne príomhtháscairí feidhmíochta faoi bhráid an CIR, gach ráithe, agus Tuairiscí faoi Mhionsonraí na Rioscaí ag gabháil leo.

Chomh maith leis an méid thuasluaite, cuirtear gach Príomhriosca Ardleibhéil de chuid an Ghrúpa agus gach Riosca atá ag teacht Chun Cinn faoi bhráid Bhord Feidhmiúcháin CIÉ ionas go ndéanfaidh an Bord sin measúnú orthu i gcomhthéacs an Ghrúpa ar fad. Ina dhiaidh sin, cuirtear tuairisc ar Rioscaí uile an Eintitis, a stádas i leith Fonn Riosca agus a bhfeidhmíocht i gcoinne príomhtháscairí feidhmíochta faoi bhráid an CIR, gach ráithe, agus Tuairiscí faoi Mhionsonraí na rioscaí ag gabháil leo.

Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla le haghaidh monatóireacht a dhéanamh ar phróisis rialaithe agus cuirtear easnaimh rialaithe in iúl go tráthúil dóibh siúd atá freagrach as gníomh ceartaitheach a ghlacadh agus don lucht bainistíochta agus don Bhord, nuair is cuí. Tá sé á dhearbhu ag an Eintiteas go bhfuil na córais monatóireachta leanúnacha seo a leanas i bhfeidhm:

- Aithníodh príomhrioscaí agus rialuithe gaolmhara agus cuireadh próisis i bhfeidhm chun monatóireacht a dhéanamh ar fheidhmiú na bpríomhrialuithe sin agus aon easnaimh a aithníodh a thuairisciú,
- Rinneadh socruithe tuairiscithe ar gach leibhéal ar a bhfuil freagracht as bainistíocht airgeadais sannta, agus
- Déanann an lucht ardbhainistíochta athbhreithnithe rialta ar thuarascálacha tréimhsiúla agus bliantúla i dtaobh feidhmíochta agus cúrsaí airgeadais ina léirítear feidhmíocht i gcoinne buiséad/réamhaisnéisí.

Soláthar

Tá sé á dhearbhu ag an Eintiteas go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm lena chinntiú go gcomhlíontar rialacha agus treoirlínte reatha i dtaobh soláthair. Chuir CIÉ in iúl don Roinn Iompair roimhe seo go bhfuil tairseach €50,000 á cur i bhfeidhm aige maidir le neamhchomhlíonadh soláthair de bharr an méid ceannacháin a dhéantar laistigh de Ghrúpa CIÉ agus de bharr an chostais bhreise a ghabhann le faisnéis a sholáthar ag an teorainn íochtarach.

Bhí neamhchomhlíonadh soláthair amháin ag luach €72,400 ag CIÉ don bhliain, Baineann seo le soláthar nár rinneadh athuachan air laistigh den tréimhse riachtanach. Tá próiseas tairseach nua tosaithe agus tá sé le bheith críochnaithe i mí Lúnasa 2020.

Athbhreithniú ar Éifeachtacht

Éilítear sa Chód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016, a d'fhoilsigh an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe, go ndéanfaí athbhreithniú seachttrach 'ar bhonn tréimhsiúil' ar éifeachtacht Chreat Bainistíochta Riosca gach Comhlachta Stáit. Fostaíodh Mazars chun athbhreithniú a dhéanamh ar Chreat Bainistíochta Riosca an Eintitis i mí na Bealtaine 2017.

Fuarthas go raibh Creat Bainistíochta Riosca an Eintitis ag cloí leis an gCód.

Ina theannta sin, tá sé á dhearbhu ag an Eintiteas go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm aige chun monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht a chuid nósanna imeachta maidir le bainistíocht riosca agus rialú riosca. Tá monatóireacht agus athbhreithniú an Eintitis ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh airgeadais bunaithe ar an obair a dhéanann na hiniúcháirí inmheánacha agus na hiniúcháirí seachttracha, an CIR, a dhéanann maoirseacht ar a gcuid oibre, agus an lucht ardbhainistíochta san Eintiteas atá freagrach as forbairt agus cothabháil a dhéanamh ar an gcreat rialaithe inmheánaigh airgeadais.

Tá sé á dheimhniú ag an Eintiteas go ndearna an Bord athbhreithniú bliantúil ar éifeachtacht na rialuithe inmheánacha i leith na bliana 2018 de réir an Chóid Chleachtais um Chomhlachtaí Stáit a Rialú 2016.

Saincheisteanna a Bhaineann le Rialú Inmheánach

Níor aithníodh aon laigí ábhartha sa rialú inmheánach, i dtaobh cailteanais ábhartha ná i dtaobh calaoisí i leith na bliana 2019 ar gá iad a nochtadh sna ráitis airgeadais. Cé nár aithníodh sa bhliain reatha aon laigí sna rialuithe inmheánacha a léiríonn tionchar ábhartha ar na ráitis

Ráiteas Rialachais Chorparáidigh [ar lean]

airgeadais i leith na bliana 2019 ná blianta ina dhiaidh sin, tá an Bord agus an Lucht Bainistíochta fós san airdeall ar laig rialaithe agus fáiltíonn siad roimh aiseolas trí iniúchadh inmheánach, iniúchadh seachtach agus réimsí eile monatóireachta leanúnaí agus athbhreithnithe leanúnaigh, i ndáil le moltaí faoi chóras rialaithe inmheánaigh an Eintitis a fheabhsú. Déanann an tEintiteas fiosrú ar gach tuairisc den sórt sin agus cuireann sé bearta i bhfeidhm ar bhonn na moltaí ar bhealach pras.

Luach Saothair na gComhaltaí Boird

Is é an tAire Iompair a chinneann luach saothair na gComhaltaí Boird i leith a ndualgas mar Chomhaltaí Boird. Ní fhaigheann siad pinsin i leith a ndualgas mar Chomhaltaí Boird.

Íoctar luach saothair freisin le Comhaltaí Boird a ceapadh faoin Acht um Páirteachas Lucht Oibre (Fiontair Stáit), 1977 go dtí 2001, de réir a gconarthaí fostaíochta.

Tinreamh ag cruinnithe an Bhoird/na gCoistí

Seo thíos tinreamh na gComhaltaí Boird ag cruinnithe Boird/Coiste a tionóladh in 2019.

Comhalta Boird	Bord CIÉ	An Coiste Iniúcháireachta agus Riosca	An Coiste Straitéise
Fiona Ross	7/7		8/8
Frank Allen	6/7		3/3
Ultan Courtney	6/7		2/3
Brian Fitzpatrick	5/5	4/4	5/5
Denise Guinan	7/7		
Stephen Hannan	6/7		
Aidan Murphy	7/7		3/3
Tom O'Connor	7/7		
Niamh O'Regan	5/5	4/4	5/5
Liam O'Rourke	7/7	6/6	
Fiona Sweeney	5/5		5/5
Tommy Wynne	6/7		

Luaite thíos tá tinreamh Chomhaltaí Coiste narbh comhaltaí Boird iad ag cruinnithe a reachtáladh le linn 2019.

Comhalta Coiste	An Coiste Iniúcháireachta agus Riosca
Patricia Golden	
Comhalta Neamhbhoird	1/1
Brendan Lenihan	
Comhalta Neamhbhoird	2/2
Aebhric McGibney	
Comhalta Neamhbhoird	3/3

Gnóthas Leantach

Tá éifeacht dhiúltach eacnamaíoch ar eacnamaíocht na hÉireann ag éirí as Covid-19. Tá tionchar diúltach ar chúrsaí airgid na heagraíochta sa ghearrthéarma ag éifeacht chothabháil rathúil CIÉ de sheirbhísí iompair poiblí riachtanacha d'ainneion laghdú i dtuaisle paisinéara agus íoslághdú rioscaí sláinte agus sábháilteachta ár bhfoireann agus ár gcustaiméirí. Laghdaigh deonacháin suntasach an Údaráis Náisiúnta Iompair, le tacú ó mhaoiniú breise Státchiste, an tionchar seo go suntasach.

Tá measúnú ar na héifeachtaí críochnaithe. Tá an tionchar airgeadais diúltaigh measta agus cásanna diomartha tomhaiste bunaithe ar an bhonn go mbeidh srianta leanúnacha le linn a bhfuil fágtha de 2020 agus i dtús 2021. Léiríonn torthaí an tsamhaltaithe ar bhonn an mhaoinithe atá curtha ar fáil ag an Státchiste tríd an Údarás Náisiúnta Iompair a thacaíonn le hoibriúcháin leanta Conarthaí Dírdhámhachtana, breis mhaoiniú ón Roinn Oideachais agus Scileanna le Seirbhísí Iompair Scoile breise a mhaoiniú agus, go ligeann réim reatha leachtacht an Ghrúpa don Ghrúpa leanúint ag oibriú mar ghnóthas leantach tríd an bhliain atá romhainn.

Aithníonn an Bord an tacaíocht maoinithe breise a fuarthas le linn 2020 a chumasaigh oibriúcháin leanúnacha seirbhísí iompair poiblí riachtanacha agus an rannpháirtíocht dearfach leis an roinn agus leis an Údarás Náisiúnta Iompair i dtaca le pleananna seirbhíse do 2021 a fhorbairt.

Is féidir achoimre a dhéanamh ar na príomhéiginnteachtaí atá roimh an Ghrúpa mar a leanas:

Gníomhaíochtaí tráchtála

Thabhaigh gníomhaíochtaí tráchtála an Ghrúpa cailleanais trádála i 2020 atá tuartha le leanstan go tús 2021. Tá pleananna gnó curtha i bhfeidhm a dhéanfaidh na costais leanúnacha a thabhófar sna gníomhaireachtaí seo a íoslághdú, tar éis laghdú costais a chuimsíonn laghdú foirne, a fhad agus atá ar ár gcumas meántéarmach na

gnóthaí seo a oibriú go brabúsach a chothbháil. Tar éis na gcásanna agus na réamh-mheastachán a mhionscrúdú, tá an Bord sásta go bhfuil na cailleanais réamh-mheasta inbhuanaithe agus go bhfuil go leor acmhainní ag an Ghrúpa le na cailleanais seo a mhaoiniú.

Seirbhísí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí

Le linn 2019, dhámh an tÚdarás Náisiúnta Iompair (NTA) conarthaí cúig bliana díreach dáfa ar Bhus Átha Cliath agus ar Bhus Éireann ina n-aistríonn freagracht ioncaim i mBus Átha Cliath agus i mBus Éireann chuig an NTA. Dhámh an tÚdarás Náisiúnta Iompair conradh deich mbliana díreach dáfa ar Iarnród Éireann le linn na bliana chomh maith agus tá sé i gceist go n-aistreofar freagracht ioncaim chuig an NTA chomh maith le linn saol an chonartha. Cé go bhfanfaidh freagracht iocaim le na Cuideachtaí Oibríochá ar feadh 2020, tá maoiniú breise curtha ar fáil ag an NTA leis an laghdú in ioncam taillí mar thoradh ar Covid-19 a fhritháireamh.

Rinneadh macnamh ar réimse scéalta ar fud an Ghrúpa le na leibhéil maoinithe do 2020 agus 2021 a mheas. Tar éis míochaidrimh idir na fochuideachtaí agus an NTA agus mionathbhreithniú ar iomlán an eolais a raibh ar teacht air go poiblí, tá an Bord sásta go soláthraí leibhéil cú maoiniú OSP de réir seirbhísí OSP iarrtha.

Táthar ag súil go mbeidh an maoiniú méadaithe seo ón Stáitchiste do sheirbhísí iompair poiblí tríd an NTA thar €300m le linn iomlán 2020 ar furchas €205m do cheana féin ag Deireadh Fómhair 2020.

Ba phríomhghné í macnamh ar an tuairim go bhféadfaí maoiniú OSP ag leibhéal cú a sholáthair i measúnacht an Bhoird ar stad airgeadais an cuideachta. Tá an bord sásta:

- go bhfanann sé mar chus ag an NTA Fochuideachtaí an Ghrúpa a mhaoiniú le ligean dóibh Seirbhísí OSP a oibriú de réir an Chonartha, i 2021;
- gur lig mionphleanáil cás do sholáthar measúnuithe réasúnta ar leibéil maoinithe a bhféadfaidh bheith riachtanach do 2020 agus 2021;
- go raibh soláthar dóthanach san áireamh do leanúint Seirbhíse OSP a mhaoiniú i mBuiséad an Stáitchiste i 2021;
- go gheobhaidh an NTA go leor maoinithe ón Stáitchiste leis an Conartha OSP a mhaoiniú.

Seirbhísí Iompair Scoile

Banistíonn Bus Éireann soláthar Seirbhísí Iompair Scoile ar fud an Stáit. Tá maoiniú breise curtha ar fáil ag an Roinn Oideachais agus Scileanna le himlonnú acmhainní breise atá riachtanach le freastal ar phaisinéirí ag dul na scoile a mhaoiniú i gcomhréir le riachtanais scartha sóisialta.

Is é an Roinn Oideachais agus Scileanna fós a lánmhaoiníonn gníomhaíochtaí scoile le breis maoiniú faofa cheanna do 2021.

Maoiniú Stáitchiste Breise

Chinntigh an maoiniú breise ón NTA agus ón Roinn Oideachais agus Scileanna leachtacht leanúnach an Ghrúpa tríd 2020. Tá an bhainistíocht gnóthach i bplé leanúnach agus dearfach leis an Roinn Iompair agus an Roinn Oideachais agus Scileanna le soláthar leanúnach iompair poiblí agus scoile a chinntiú de réir plean Maireachtáil le COVID an Rialtais.

Leachtacht

Ag 31 Nollaig 2019, tá iarmhéid €256 milliún de airgead tirim ag an Ghrúpa. D'fhan staid airgead tirim an Ghrúpa laidir le linn 2020.

Tá comhaontú áise bainc ar leith déanta ag an Ghrúpa go dtí Eanáir 2025. Is €24 milliún isachtaíocht an Ghrúpa faoin comhaontú áise seo. Amúchtaíonn an iasacht seo thar tréimhse cúig bliana. Is €80 milliún an tsuim neamhtharraingthe atá ar fáil don Ghrúpa faoi áis creidmheasa imrothlaigh ar leith an Ghrúpa, nár tarraingíodh aon do anuas le linn 2020.

Aontaíodh leasithe agus tarscaoilte cú sa chomhaontú áise le tionchar Covid-19 a léiriú, i Lúnasa 2020. Tá bainistíocht ag súil fo leanfaidh an Ghrúpa ag comhlíonadh a ndualgais faoin comhaontú do thréimhse atá ar a laghad 12 mhí ó dháta faofa na ráitis airgeadais seo.

Tá níos mó sonraí leagtha amach i Nóta 2 do na ráitis airgeadais.

Thar ceann an Bhoird

Fiona Ross
Cathaoirleach

Liam O'Rourke
Comhalta Boird
18 Samhain 2020

Ráiteas ar Fhreagrachtaí an Bhoird

Tá na Comhaltaí Boird freagrach as Tuarascáil Bhliantúil agus ráitis airgeadais Eintiteas CIÉ (an tEintiteas) agus Ghrúpa CIÉ ('an Grúpa') a ullmhú de réir an Achta Iompair, 1950 agus leasuithe ina dhiaidh sin.

Faoin dlí, ceanglaítear ar na Comhaltaí Boird ráitis airgeadais a ullmhú i leith gach bliana airgeadais ina dtugtar léargas fíorcheart ar shócmhainní, dlíteanais agus staid airgeadais Ghrúpa CIÉ amhail deireadh na bliana airgeadais agus ar bhrabús agus cailteanas an Ghrúpa i leith na bliana airgeadais. Faoin dlí sin, d'ullmhaigh na Comhaltaí Boird na ráitis airgeadais i gcomhréir le FRS 102, an caighdeán tuairiscithe airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann, eisithe ag an Comhairle Tuairiscithe Airgeadais ('an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha').

Faoi dhlí na hÉireann, ní cheadóidh na Comhaltaí Boird ráitis airgeadais mura bhfuil siad deimhin go dtugtar léargas fíorcheart iontu ar shócmhainní, dlíteanais agus staid airgeadais CIÉ agus an Ghrúpa amhail deireadh na bliana airgeadais agus ar bhrabús nó cailteanas an Ghrúpa i leith na bliana airgeadais.

Agus na ráitis airgeadais sin á n-ullmhú, ceanglaítear ar na Comhaltaí Boird:

- beartais oiriúnacha chuntasaíochta a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach;
- breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh atá réasúnach agus stuama;
- a shonrú cibé ar ullmhaíodh nó nár ullmhaíodh na ráitis airgeadais de réir na gcaighdeán cuntasaíochta is infheidhme agus na caighdeáin sin atá i gceist a shainiú, faoi réir aon imeachtaí ábhartha ó na caighdeáin sin a nochtadh agus a mhíniú sna nótaí a ghabhann leis na ráitis airgeadais;
- scairshealbhóirí CIÉ a chur ar an eolas i scríbhinn faoi úsáid díolúintí noхта, más ann, faoi FRS 102; agus
- na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn gnóthas leantach, ach amháin sa chás nach cuí a ghlacadh leis go leanfaidh CIÉ agus an Grúpa i mbun gnó.

Tá na Comhaltaí Boird freagrach as taifid chuntasaíochta iomchuí a choinneáil ar leor iad chun:

- idirbhearta CIÉ agus an Ghrúpa a thaifeadh agus a mhíniú i gceart;
- a chumasú, tráth ar bith, sócmhainní, dlíteanais, staid airgeadais agus brabús nó cailteanas CIÉ a chinneadh go réasúnta cruinn; agus
- a chur ar a gcumas do na Comhaltaí Boird a chinntiú gur ullmhaíodh ráitis airgeadais CIÉ agus an Ghrúpa de réir na gcaighdeán cuntasaíochta is infheidhme agus de réir an Achta Iompair, 1950 agus leasuithe ina dhiaidh sin.

Chomh maith leis sin, tá na Comhaltaí Boird freagrach as sócmhainní an Ghrúpa a chosaint agus, dá réir sin, as céimeanna réasúnacha a ghlacadh chun calaois agus mírialtachtaí eile a chosc agus a bhrath.

Tá na Comhaltaí Boird freagrach as cothabháil agus ionracas na faisnéise corparáidí agus na faisnéise airgeadais atá ar shuíomh gréasáin an Ghrúpa. Ní gá gurb ionann an reachtaíocht in Éirinn maidir le hullmhú agus scaipeadh ráiteas airgeadais agus an reachtaíocht atá i bhfeidhm i ndlínsí eile.

Thar ceann an Bhoird

Fiona Ross
Cathaoirleach

Liam O'Rourke
Comhalta Boird

18 Samhain 2020

Tuarascáil na nIníúcháirí Neamhspleácha

Don Aire Iompair i Leith Chóras Iompair Éireann

Tuairisc ar an iniúchadh ar na ráitis airgeadais

Tuairim Maidir le ráitis airgeadais Chóras Iompair Éireann

Is í ár dtuairim i leith ráitis airgeadais an ghrúpa agus an mháthaireintitis:

- go dtugtar léargas fíorcheart iontu ar shócmhainní, dliteanais agus staid airgeadais an ghrúpa agus an mháthaireintitis amhail an 31 Nollaig 2019 agus ar chailteanas an ghrúpa don bhliain airgeadais dar chríoch ar an dáta sin; agus
- gur ullmháodh go cuí iad de réir an chreata tuairiscithe airgeadais ábhartha.

Is iad na ráitis airgeadais atá iniúchta againn ná:

- ráitis airgeadais an ghrúpa;
- an Cuntas Comhdhlúite Brabúis agus Cailteanais;
- an Ráiteas Comhdhlúite um Ioncam Cuimsitheach;
- an Clár Comhardaithe Comhdhlúite;
- an Ráiteas Comhdhlúite um Athruithe ar Chothromas;
- an Ráiteas Comhdhlúite faoi Shreabhadh Airgid; agus
- na nótaí 1 go 33 a ghabhann leo, lena n-áirítear achoimre ar bheartais chuntasaíochta shuntasacha mar a leagtar amach i nóta 1.
- ráitis airgeadais an mháthaireintitis:
- an Clár Comhardaithe;
- an Ráiteas um Athruithe ar Chothromas;
- na nótaí 1 go 33 a ghabhann leo, lena n-áirítear achoimre ar bheartais chuntasaíochta shuntasacha mar a leagtar amach i nóta 1.

Is é an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha a cuireadh i bhfeidhm agus ráitis airgeadais an ghrúpa agus an mháthaireintitis á n-ullmhú ná an tAcht Iompair, 1950 agus FRS 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann eisithe ag an gComhairle Tuairiscithe Airgeadais (an creat tuairiscithe airgeadais ábhartha).

Bunús leis an tuairim

Rinneamar ár n-iniúchadh de réir na gCaighdeán Idirnáisiúnta maidir le hIníúcháireacht (Éire) agus de réir an dlí is infheidhme. Déantar cur síos ar ár bhfreagrachtaí faoi na caighdeáin sin thíos sa chuid 'Na freagrachtaí atá ar an Iníúcháirí maidir leis an iniúchadh ar na ráitis airgeadais' den tuarascáil uainn.

Táimid neamhspleách ar an nGrúpa agus ar an mháthaireintiteas de réir na gceanglas eiteice is ábhartha maidir leis an iniúchadh a dhéanaimid ar na ráitis airgeadais in Éirinn, lena n-áirítear an Caighdeán Eiteiciúil arna eisiúint ag Údarás Maoirseachta Iníúcháireachta agus Cuntasaíochta na hÉireann, agus chomhlíonamar na freagrachtaí eiteiciúla eile atá orainn de réir na gceanglas sin. Creidimid gur leor agus gur cuí an fhianaise iniúchta a fuairamar chun bunús a thabhairt leis an tuairim uainn.

Conclúidí a bhaineann le gnóthas leantach

Níl aon ní le tuairisciú againn maidir leis na nithe seo a leanas a gceanglaítear orainn faoi na Caighdeáin Idirnáisiúnta maidir le hIníúcháireacht (Éire) tuairisc a thabhairt duit más rud é:

- nach cuí do na stiúrthóirí é leas a bhaint as bonn cuntasaíochta an ghnóthais leantaigh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú; nó
- nár nocht na stiúrthóirí sna ráitis airgeadais aon ábhar neamhchinnteachta ábhartha a aithníodh a d'fhéadfadh amhras suntasach a chothú faoi chumas an ghrúpa nó an mháthaireintitis leanúint de bhonn cuntasaíochta gnóthais leantaigh a ghlacadh ar feadh tréimhse dhá mhí dhéag ar a laghad ón dáta ar ar údaraíodh na ráitis airgeadais lena n-eisiúint.

Faisnéis eile

Is iad na stiúrthóirí atá freagrach as an bhfaisnéis eile. Cuimsítear leis an bhfaisnéis eile an fhaisnéis atá san áireamh i dTuarascáil Bhliantúil Ghrúpa CIÉ, seachas na ráitis airgeadais agus tuairisciúil an iniúcháir uainn ina leith. Ní chuimsítear sa tuairim uainn ar na ráitis airgeadais an fhaisnéis eile agus, ach amháin sa mhéid a luaitear a mhalairt go sainráite sa tuarascáil uainn, ní léirímid aon chineál conclúide dearbhaithe ina leith.

Maidir lenár n-iniúchadh ar na ráitis airgeadais, is é an fhreagracht atá orainn an fhaisnéis eile a léamh agus a bhreithniú an bhfuil an fhaisnéis eile neamhréireach go hábhartha leis na ráitis airgeadais nó leis an eolas a fuairamar san iniúchadh, nó ar cosúil go ndearnadh míráiteas ábhartha ina leith. Má aithnímid neamhréireacht ábhartha den sórt sin nó ráiteas a ndéalraíonn sé gur míráiteas ábhartha é, ní mór dúinn a chinneadh an bhfuil aon mhíráiteas ábhartha sna ráitis airgeadais nó an ndearnadh míráiteas ábhartha i leith na faisnéise eile. Más rud é, ar bhonn na hoibre a rinneamar, go gcinnimid go ndearnadh míráiteas ábhartha i leith na faisnéise eile sin, ní mór dúinn an méid sin a thuairisciú.

Níl aon ní le tuairisciú againn i ndáil leis sin.

Tuarascáil na nIníúcháirí Neamhspleácha [ar lean]

Na Freagrachtaí atá ar na Stiúrthóirí

Mar a dtugtar míniú níos iomláine air sa Ráiteas um Fhreagrachtaí an Bhoird, is iad na stiúrthóirí atá freagrach as ullmhú na ráiteas airgeadais a thugann léargas fíorcheart, agus as cibé rialú inmheánach a chinneadh na stiúrthóirí is gá ionas gur féidir ráitis airgeadais a ullmhú atá saor ó mhíríteas ábhartha, cibé de bharr calaoise nó de bharr earráide.

Agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú, tá na stiúrthóirí freagrach as measúnú a dhéanamh ar chumas an ghrúpa agus an mháthaireintitis leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leantach, as nochtadh a dhéanamh, mar is infheidhme, ar nithe a bhaineann le gnóthas leantach agus as bonn cuntasáochta an ghnóthais leantaigh a úsáid mura bhfuil sé i gceist ag stiúrthóirí an ghrúpa agus an mháthaireintitis a leachtú ná deireadh a chur leis na hoibríochtaí, nó nach bhfuil aon rogha réalaíoch acu ach é sin a dhéanamh.

Na freagrachtaí atá ar an iniúchóir as an iniúchadh ar na ráitis airgeadais

Is iad na cuspoirí atá againn dearbhú réasúnta a fháil maidir le cibé an bhfuil nó nach bhfuil na ráitis airgeadais ina n-iomláine saor ó mhíríteas ábhartha, cibé acu de bharr calaoise nó earráide, agus tuarascáil iniúchára a eisiúint ina bhfuil an tuairim uainn. Ardleibhéal dearbhaithe is ea dearbhú réasúnta, ach ní hionann é agus ráthaíocht go n-aimseofar i gcónaí in iniúchadh arna dhéanamh de réir na gCairdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúcháireacht (Éire) míráiteas ábhartha más ann dó. Is féidir go n-eascródh míráitis as calaois nó earráid agus meastar go bhfuil siad ábhartha más rud é, astu féin nó le chéile, go bhféadfaí a bheith ag súil go réasúnach leis go mbeadh tionchar acu ar chinntí geilleagracha na n-úsáideoirí arna nglacadh ar bhonn na ráiteas airgeadais seo.

Mar chuid d'iniúchadh de réir na gCairdeán Idirnáisiúnta maidir le hIniúcháireacht (Éire), déanaimid breithiúnas gairmiúil a fheidhmiú agus cothaímid sceipteachas gairmiúil ar feadh an iniúchta. Déanaimid an méid seo a leanas freisin:

- Déanaimid na rioscaí i dtaobh míráiteas ábhartha sna ráitis airgeadais, cibé acu de bharr calaoise nó earráide, a aithint agus a mheasúnú, déanaimid nósanna imeachta iniúcháireachta a cheapadh agus a fheidhmiú lena dtugtar freagra ar na rioscaí sin, agus faighimid fianaise iniúchta is leor agus is cuí chun bunús a thabhairt don tuairim uainn. Is airde an baol nach ndéanfar míráiteas ábhartha de bharr calaoise a bhráth ná míráiteas ábhartha de bharr earráide, toisc go bhféadfadh claonphárteachas, brionnú, easnamh d'aon turas, mífhaisnéis, nó sárú an rialaithe inmheánaigh a bheith i gceist le calaois;

- Tagaimid ar thuiscint ar an rialú inmheánach a bhaineann leis an iniúchadh chun nósanna imeachta iniúcháireachta a dhearadh a oireann do na himthosca, ach ní chun críocha tuairim a chur in iúl ar a éifeachtaí is atá rialú inmheánach an ghrúpa agus an mháthaireintitis;
- Déanaimid measúnú ar a oiriúnaí is atá na beartais chuntasaíochta a d'úsáid na stiúrthóirí agus ar réasúnacht na meastachán cuntasaíochta agus an nochtadh ghaolmhair a rinne siad;
- Tugaimid breith ar a oiriúnaí a bhí sé ag na stiúrthóirí leas a bhaint as bonn cuntasaíochta an ghnóthais leantaigh agus, bunaithe ar an fhianaise iniúchta a fuarthas, cibé acu an bhfuil nó nach bhfuil neamhchinnteacht ábhartha ann a bhaineann le teagmhais nó dálaí a d'fhéadfadh amhras suntasach a chur ar an gcumas atá ag an ngrúpa agus ag an máthaireintiteas leanúint ar aghaidh mar ghnóthas leanúnach. Má chinneimid go bhfuil neamhchinnteacht ábhartha i gceist, ní mór dúinn aird a dhíriú sa tuarascáil iniúchára uainn ar an nochtadh gaolmhair sna ráitis airgeadais nó, mura leor an nochtadh sin, an tuairim uainn a mhodhnú. Tá ár gcuid conclúidí bunaithe ar an bhfianaise iniúchta a fuarthas suas go dtí dáta thuarascáil an iniúchára. Mar sin féin, d'fhéadfadh teagmhais nó dálaí sa todhchaí a bheith ina chúis leis go scoirfidh an teintiteas (nó, i gcás inarb ábhartha, an grúpa) d'fheidhmiú mar ghnóthas leanúnach;
- Déanaimid meastóireacht ar chur i láthair, struchtúr agus ábhar foriomlán na ráiteas airgeadais, lena n-áirítear an nochtadh, agus cibé an léirítear nó nach léirítear go cothrom sna ráitis airgeadais na hidirbhearta agus na teagmhais bhunúsacha;
- Faighimid fianaise iniúcháireachta iomchuí leordhóthanach maidir le faisnéis airgeadais na ngníomhaíochtaí gnó laistigh den ghrúpa chun tuairim a chur in iúl ar na ráitis airgeadais (comhdhlúite). Is é an grúpiniúcháir atá freagrach as treo, maoirseacht agus feidhmíocht an iniúchta ar an ngrúpa. Is é an grúpiniúcháir amháin atá freagrach as an tuairim iniúchta.

Déanaimid cumarsáid leis na daoine a bhfuil cúram rialachais orthu maidir le, i measc eile, raon feidhme agus amhlár beartaithe an iniúchta agus torthaí suntasacha ón iniúchadh, lena n-áirítear aon easnamh shuntasacha sa rialú inmheánach a aithníonn an t-iniúcháir le linn an iniúchta.

Ullmhaíodh an tuarascáil seo don Aire Iompair agus dó sin amháin de réir Alt 34 (3) den Acht Iompair, 1950. Cuireadh i gcrích ár n-obair iniúchóireachta ionas go bhféadfaimis a lua leis an Aire na nithe sin a cheanglaítear orainn a lua leis i dtuarascáil iniúchára agus chun na críche sin amháin. Sa mhéid is mó a cheadaítear le dlí, ní ghlacaimid freagracht d'aon duine seachas an teintiteas agus an tAire as ár n-obair iniúchóireachta, as an tuarascáil seo, ná as na tuairimí ar ar thángthamar.

Rialála eile nithe nach mór dúinn tuairisc a thabhairt orthu ar bhonn eisceachta

Faoin gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (Lúnasa 2016) ('an Cód Cleachtais'), tá ceanglas orainn tuairisciú duit más rud é nach dtugtar léiriú ar chomhlíonadh alt 1.9(iv) den Chód Cleachtais ag an nGrúpa sa ráiteas maidir le córas an rialaithe airgeadais inmheánaigh atá riachtanach faoin gCód Cleachtais, mar atá san áireamh sa Ráiteas Rialachais Chomparáidigh, nó más rud é go bhfuil sé ar neamhréir leis an bhfaisnéis atá ar eolas againn ón iniúchadh a rinneamar ar na ráitis airgeadais. Níl aon ní le tuairisciú againn i ndáil leis sin.

Ciarán O'Brien

*Ar son agus thar a cheann Deloitte Ireland LLP
Cuntasóirí Cairte agus Gnólacht Iniúchóireachta Reachtúla
Áras Deloitte & Touche, Ardán Phort an Iarla, Baile Átha Cliath 2*

18 Samhain 2020

Cuntas Comhdhlúite Brabúis agus Cailteanais

Don Bhliain Airgeadais dar Chríoch an 31 Nollaig 2019

	Nótaí	2019 €000	2018 €000
Ioncam ó oibríochtaí	3	1,029,726	1,004,413
Fáltais ó chonarthaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí	12	186,608	183,286
Cistiú eile ón Stát	12	142,842	125,814
Deontais ioncaim eile		190	1,431
Ioncam iomlán	3	1,359,366	1,314,944
An párolla agus costais ghaolmhara	5	(650,469)	(631,802)
Costais ábhar agus seirbhísí	6	(665,740)	(653,991)
Iomlán na gcostas oibríúcháin		(1,316,209)	(1,285,793)
TRÚCDA roimh chostais eisceachtúla		43,157	29,151
Míreanna eisceachtúla	7	(8,629)	(7,736)
Dímheas agus amúchadh glan ar amúchadh deontas caipitil	8	(32,086)	(43,042)
Brabús ar dhiúscairt sócmhainní inláimhsithe	9	892	1,396
Brabús/(easnamh) oibríúcháin an Ghrúpa roimh ús agus cáin		3,334	(20,231)
Ús infhála agus ioncam dá shamhail	10	216	266
Ús iníoctha agus muirir dá shamhail	10	(11,792)	(14,463)
Glanchoistas úis		(11,576)	(14,197)
Easnamh don bhliain roimh cháin		(8,242)	(34,428)
Cáin ar ghnáthghníomhaíochtaí	11	(6,172)	(83)
Easnamh don bhliain		(14,414)	(34,511)

Ráiteas Comhdhlúite um Ioncam Cuimsitheach

Don Bhliain Airgeadais dar Chríoch an 31 Nollaig 2019

	Nótaí	2019 €000	2018 €000
Easnamh don bhliain		(14,414)	(34,511)
Ioncam cuimsitheach eile:			
Atomhas na ndliteanas sochar iarscoir	25	(203,086)	277,777
Fálú ar an sreabhadh airgid			
- Athaicmiú sa chuntas brabúis agus cailteanais		4,815	(6,990)
- Athrú ar luach na n-ionstraimí fáilaithe		3,213	(10,487)
		8,028	(17,477)
(Costas)/ioncam cuimsitheach eile don bhliain, glan ar cháin		(195,058)	260,300
(Costas)/ioncam cuimsitheach iomlán i leith na bliana		(209,472)	225,789

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaoirleáir

Athbhreithniú

Ráitis Airgeadais

Clár Comhardaithe Comhdhlúite

Amhail an 31 Nollaig 2019

	Nótaí	2019 €000	2018 €000
Sócmhainní seasta			
Sócmhainní seasta doláimhsithe	14	19,960	12,778
Sócmhainní seasta inláimhsithe	15	2,753,842	2,765,394
		2,773,802	2,778,172
Sócmhainní reatha			
Fardail	17	63,922	51,573
Féichiúnaithe	18	56,969	50,397
Airgead sa bhanc agus ar láimh		256,242	222,349
		377,133	324,319
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)	19	(535,761)	(508,026)
Glandliteanas reatha		(158,628)	(183,707)
Sócmhainní iomlána lúide dliteanas reatha		2,615,174	2,594,465
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite tar éis níos mó ná bliain amháin)	20	(20,239)	(28,347)
Ioncam iarchurtha	23	(2,224,945)	(2,208,015)
Soláthairtí in aghaidh dliteanas			
Soláthairtí eile in aghaidh dliteanas	22	(212,426)	(220,598)
Soláthar le haghaidh oibleagáidí sochair iarfhostaíochta	25	(776,908)	(547,377)
Glandliteanas		(619,344)	(409,872)
Caipiteal agus cúlchistí			
Cúlchiste caipitil		28,556	28,556
Cuntas brabúis agus cailteanais		(660,411)	(450,939)
Airleacain Stáit neamh-inaisíochta		12,511	12,511
		(619,344)	(409,872)

Thar ceann an Bhoird

Fiona Ross

Cathaoirleach

Liam O'Rourke

Comhalta Boid

Clár Comhardaithe Eintiteas CIÉ

Amhail an 31 Nollaig 2019

	Nótaí	2019 €000	2018 €000
Sócmhainní seasta			
Sócmhainní seasta doláimhsithe	14	1,539	2,192
Sócmhainní seasta inláimhsithe	15	766,754	750,568
Sócmhainní airgeadais	16	331,255	331,255
		1,099,548	1,084,015
Sócmhainní reatha			
Féichiúnaithe	18	10,472	9,111
Airgead sa bhanc agus ar láimh		252,583	219,578
		263,055	228,689
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite laistigh de bhliain amháin)	19	(433,152)	(393,635)
Glandliteanas reatha		(170,097)	(164,946)
Sócmhainní iomlána lúide dliteanas reatha		929,451	919,069
Creidiúnaithe (méideanna atá dlite tar éis níos mó ná bliain amháin)	20	(20,239)	(28,347)
Ioncam iarchurtha	23	(533,602)	(529,720)
Soláthairtí in aghaidh dliteanas			
Soláthairtí eile in aghaidh dliteanas	22	(3,574)	(2,285)
Soláthar le haghaidh oibleagáidí sochair iarfhostaíochta	25	(776,908)	(547,377)
Glandliteanas		(404,872)	(188,660)
Caipiteal agus cúlchistí			
Cúlchiste caipitil		28,556	28,556
Cuntas brabúis agus cailteanais		(445,939)	(229,727)
Airleacain Stáit neamh-inaisíochta		12,511	12,511
		(404,872)	(188,660)

Thar ceann an Bhoird

Fiona Ross
Cathaoirleach

Liam O'Rourke
Comhalta Boid

Ráiteas Comhdhlúite um Athruithe ar Chothroamas

Don Bhliain Airgeadais dar Chríoch an 31 Nollaig 2019

	Cúlchiste caipitil €000	Cuntas brabúis agus cailteanais €000	Airleacain Stáit neamh- inaisíoctha €000	Cothroamas iomlán €000
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2018	28,556	(676,728)	12,511	(635,661)
Caillteanas don bhliain airgeadais	-	(34,511)	-	(34,511)
Ioncam cuimsitheach eile don bhliain airgeadais	-	260,300	-	260,300
Ioncam cuimsitheach iomlán don bhliain airgeadais	-	225,789	-	225,789
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2018	28,556	(450,939)	12,511	(409,872)
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2019	28,556	(450,939)	12,511	(409,872)
Caillteanas don bhliain airgeadais	-	(14,414)	-	(14,414)
Caillteanas cuimsitheach eile don bhliain airgeadais	-	(195,058)	-	(195,058)
Caillteanas cuimsitheach iomlán don bhliain airgeadais	-	(209,472)	-	(209,472)
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig 2019	28,556	(660,411)	12,511	(619,344)

Ráiteas um Athruithe ar Chothroimas i gcás Eintiteas CIÉ

Don Bhliain Airgeadais dar Chríoch an 31 Nollaig 2019

	Cúlchiste caipitil €000	Cuntas brabúis agus caillteanais €000	Airleacain Stáit neamh- inaisíoctha €000	Cothroimas iomlán €000
larmhéid amhail an 1 Eanáir 2018	28,556	(458,453)	12,511	(417,386)
Caillteanas don bhliain airgeadais	-	(31,574)	-	(31,574)
Ioncam cuimsitheach eile don bhliain airgeadais	-	260,300	-	260,300
Ioncam cuimsitheach iomlán don bhliain airgeadais	-	228,726	-	228,726
larmhéid amhail an 31 Nollaig 2018	28,556	(229,727)	12,511	(188,660)
larmhéid amhail an 1 Eanáir 2019	28,556	(229,727)	12,511	(188,660)
Caillteanas don bhliain airgeadais	-	(21,154)	-	(21,154)
Caillteanas cuimsitheach eile don bhliain airgeadais	-	(195,058)	-	(195,058)
Cailteanas cuimsitheach iomlán don bhliain airgeadais	-	(216,212)	-	(216,212)
larmhéid amhail an 31 Nollaig 2019	28,556	(445,939)	12,511	(404,872)

Buaicphointí

Ráiteas an Chathaoirleáin

Athbhreithniú

Ráitis Airgeadais

Ráiteas Comhdhlúite faoi Shreabhadh Airgid

Amhail an 31 Nollaig 2019

	Nótaí	2019 €000	2018 €000
Airgead glan ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	24	50,452	92,385
Cáin ioncaim a íocadh		(121)	(17)
Airgead glan arna ghiniúint ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin		50,331	92,368
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta			
Ceannach sócmhainní seasta inláimhsithe		(186,382)	(113,784)
Ceannach sócmhainní seasta doláimhsithe		(9,117)	(6,668)
Fáltas ar dhiúscairt sócmhainní seasta inláimhsithe		892	1,654
Fáltas ó dheontais Stáit agus deontais ón Aontas Eorpach		184,726	99,274
Ús faighte		216	266
Airgead glan arna úsáid sna gníomhaíochtaí infheistíochta		(9,665)	(19,258)
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí maoinithe			
Aisíocaíocht iasachtaí bainc		(4,000)	-
Íocaíochtaí léasa airgeadais		-	(139)
Ús íoctha		(1,331)	(1,381)
Airgead glan arna úsáid i ngníomhaíochtaí maoinithe		(5,331)	(1,520)
Glanmhéadú ar airgead agus coibhéisí airgid		35,335	71,590
Airgead tirim agus coibhéisí airgid ag tús na bliana		220,907	149,317
Airgead tirim agus coibhéisí airgid ag deireadh na bliana		256,242	220,907
Cuimsítear san airgead tirim agus sna coibhéisí airgid:			
Airgead sa bhanc agus ar láimh		256,242	222,349
Rótharraingtí bainc		-	(1,442)
Airgead tirim agus coibhéisí airgid ag deireadh na bliana		256,242	220,907

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais

1. Beartais Shuntasacha Chuntasaíochta

Ráiteas maidir le Comhlíonadh

Ullmhaíodh ráitis airgeadais chomhdhlúite Chóras Iompair Éireann ("CIÉ") ar bhonn gnóthas leantach de réir FRS 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann, agus de réir an Achta Iompair, 1950 agus leasuithe ina dhiaidh sin.

Is é CIÉ údarás reachtúil náisiúnta na hÉireann a chuireann iompar poiblí ar talamh ar fáil in Éirinn. Tá sé faoi úinéireacht iomlán Rialtas na hÉireann agus tuairiscíonn sé don Aire Iompair.

Achoimre ar Bheartais Shuntasacha Chuntasaíochta

Leagtar amach ar na leathanaigh seo a leanas na beartais shuntasacha chuntasaíochta a cuireadh i bhfeidhm agus na ráitis airgeadais seo á n-ullmhú. Tá na beartais sin curtha i bhfeidhm go comhsheasmhach maidir leis na blianta go léir atá curtha i láthair, mura luaitear a mhalairt.

(A) Bunús an Ullmhúcháin

Ullmhaíodh na ráitis airgeadais ar bhonn gnóthas leantach, faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil arna mhodhnú le haghaidh sócmhainní agus dliteanas airgeadais áirithe a thomhas ar a luach cóir tríd an gcutas brabúis agus cailteanas.

Chun na ráitis airgeadais a ullmhú i gcomhréir le FRS 102, ní mór leas a bhaint as príomhthoimhdí áirithe a bhaineann leis an todhchaí, agus foinsí tábhachtacha eile neamhchinnteachta meastacháin ag an dáta tuairiscithe. Éilítear freisin go ndéanfadh na Comhaltaí Boird breithiúnas agus beartais chuntasaíochta an Ghrúpa á gcur i bhfeidhm acu. Leagtar amach ag (W) thíos na réimsí ina bhfuil ardleibhéal breithiúnais nó castachta i gceist, nó na réimsí ina bhfuil baol nach beag go ndéanfadh toimhdí agus meastacháin coigeartú ábhartha ar shuim ghlanluacha na sócmhainní agus na ndliteanas sa chéad bhliain airgeadais eile.

Faoi FRS 102, ceadaítear díolúintí nochtá áirithe d'eintiteas incháilithe, faoi réir coinníollacha áirithe, ar comhlíonadh iad, lena n-áirítear fógra a thabhairt do scairshealbhóirí an eintitis i leith na ndíolúintí agus gan aon agóid ina gcoinne a bheith ag na scairshealbhóirí.

Bhain CIÉ, an tEintiteas, leas as an díolúine ó ráiteas ar shreabhadh airgid a ullmhú, ar an mbonn gur eintiteas incháilithe é, agus foláionn an ráiteas comhdhlúite ar shreabhadh airgid, atá ina chuid de na ráitis airgeadais seo, sreafaí airgid an Eintitis, sa mhéid is gur tharla sreabhadh airgid idir an t-Eintiteas agus páirtithe lasmuigh den Ghrúpa.

Níor chuir CIÉ i láthair cuntas brabúis agus cailteanas (Ráiteas Ioncaim) an mháthaireintitis, ar an mbonn gurb é an cleachtas a bhfuil glacadh coitianta leis in Éirinn i gcás grúpaí é díolúine faoi Dhlí na gCuideachtaí a ghlacadh maidir le Ráiteas Ioncaim a chur i láthair. Cé nach bhfuil aon díolúine shonrach san Acht Iompair, 1950, ghlac an Grúpa an seasamh sin ar an mbunús nach mór na ráitis airgeadais a ullmhú ar an mbonn atá leagtha amach ag an Aire.

(B) Bunús an Chomhdhlúite

Is comhdhlúthú iad ráitis airgeadais an Ghrúpa ar ráitis airgeadais CIÉ agus a chuid fochuideachtaí:

- Iarnród Éireann – Irish Rail
- Bus Éireann – Irish Bus
- Bus Átha Cliath – Dublin Bus
- CIÉ Tours International Incorporated

Tá deireadh thréimhse airgeadais na bhfochuideachtaí go léir ag teacht le deireadh thréimhse airgeadais CIÉ. Fochuideachtaí is ea na heintitis go léir ar féidir le CIÉ a mbeartais airgeadais agus oibriúcháin a rialú, rud a thagann de ghnáth le scairsheilbh arb ionann í agus níos mó ná leath na gceart vótála.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

(C) Airgeadra Eachtrach

(i) Airgeadra feidhmiúil agus airgeadra tuairiscithe

Is é an euro airgeadra feidhmiúil CIÉ agus gach ceann dá fhochuideachtaí agus is é an euro airgeadra tuairiscithe an Ghrúpa, arna ainmniú ag an tsiombail “€”. Mura luaitear a mhalairt, tá na ráitis airgeadais curtha i láthair ina mílte (€’000).

(ii) Idirbhearta agus iarmhéideanna

Déantar idirbhearta atá ainmnithe san airgeadra eachtrach a aistriú chuig an airgeadra feidhmiúil ar bhonn na rátaí malairte ar an láthair ar dháta na n-idirbheart.

Ag deireadh gach bliana airgeadais, déantar míreanna airgeadaíochta in airgeadra eachtrach a aistriú ina euro ar an ráta reatha. Déantar míreanna neamhairgeadaíochta arna dtomhas ar a gcostas stairiúil a aistriú ar bhonn an ráta malairte ar dháta an idirbhirt agus déantar míreanna neamhairgeadaíochta arna dtomhas ar a luach cóir a thomhas ar bhonn an ráta malairte nuair a cinneadh an luach cóir.

Is sa chuntas brabúis agus cailteanais a aithnítear gnóthachain agus cailteanais airgeadra eachtraigh a eascraíonn as socraíocht idirbheart agus ón aistriú ag rátaí malairte ag deireadh na bliana airgeadais ar shócmhainní agus dliteanais airgeadaíochta arna n-ainmniú in airgeadraí eachtracha.

Cuirtear i láthair gnóthachain agus cailteanais airgeadra eachtraigh a bhaineann le hiasachtaí agus airgead tirim agus coibhéisí airgid sa chuntas brabúis agus cailteanais faoi ‘ús infhála agus ioncam dá shamhail’ nó ‘ús iníochta agus muirir dá shamhail’ mar is cuí. Cuirtear i láthair gach gnóthachan agus cailteanas airgeadra eachtraigh eile sa chuntas brabúis agus cailteanais faoi ‘costais ábhar agus seirbhísí’.

(D) Ioncam

Cuimsíonn an t-ioncam oll-luach na seirbhísí arna soláthar. Déantar an t-ioncam a thomhas ar luach cóir na comaoine a fhaightear nó is infhála agus is ionann é agus an méid is infhála i leith seirbhísí a soláthraíodh.

Aithnítear an t-ioncam sa tréimhse ina gcuirtear an tseirbhís ar fáil. Déantar cur síos thíos ar gach ceann de na príomhshruthanna ioncaim mar aon le cur síos ar an mbeartas aitheantais ioncaim le haghaidh gach srutha ioncaim.

Tugtar anonn sna dliteanais na fáltais ó dhíol ticéad bliantúil agus táirgí eile le dáta sa todhcháil agus aithnítear iad sa chuntas brabúis agus cailteanais thar thréimhse an táirge ábhartha. Aithnítear ioncam eile ó iompar poiblí nuair a chuireann an custaiméir an t-aistear i gcrích.

Aithnítear an t-ioncam lasta agus an t-ioncam ó Europort Ros Láir sa tréimhse ina gcuirtear an tseirbhís ar fáil.

Aithnítear ioncam cíosa ar bhonn an mhéid chothroim thar théarma an léasa.

Aithnítear ioncam ó fhógraíocht agus ó ghníomhaíochtaí éagsúla eile le linn thréimhse an chonartha ábhartha. Déantar ioncam ó fhógraíocht a thuilleadh ó chonarthaí dhá mhí agus conarthaí ráithiúla agus faightear an t-ioncam sin ar bhonn riaráisteach.

Aithnítear ioncam ó choimisiúin nuair a sholáthraítear an tseirbhís don chustaiméir.

Aithnítear ioncam eile tríú páirtí tráth a thuillte, nó ag an bpointe seirbhíse, sa mhéid gur aithníodh costais iomchuí a tabhaíodh atá in-aisghabhála i gcoinne an ioncaim sin sa tréimhse.

Tagann ioncam CIÉ Tours International Incorporated ó sholáthar seirbhísí arna dtairiscint lena n-áirítear Turais sceidealta, grúpaí agus Taisteal Coigríche Neamhspleách. Déantar ioncam a thomhas ar luach cóir na comaoine a fuarthas maidir le soláthar na seirbhísí arna dtairiscint agus aithnítear é nuair a chuirtear an tseirbhís ar fáil.

(E) Íocaíochtaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí, Deontais ón Aontas Eorpach agus Deontais eile ón Státchiste

Aithníonn an Grúpa deontais Rialtais ag teacht leis an tsamhail fabhráithe faoi FRS 102.

(i) Íocaíochtaí na hOibleagáide Seirbhíse Poiblí ('OSP')

Déileáiltear le híocaíochtaí OSP arna bhfáil agus na cinn is infhála i rith na bliana sa chuntas brabúis agus caillteanais sa tréimhse ina mbíonn siad infhála.

(ii) Deontais i gcomhair caiteachas caipitiúil

Déantar deontais i gcomhair caiteachas caipitiúil eile a chur chun sochair an ioncaim iarchurtha de réir mar a bhíonn siad infhála. Déantar iad a amúchadh chuig an gcuntas brabúis agus caillteanais ar an mbonn céanna ar a ndéantar na sócmhainní gaolmhara a dhímheas.

(iii) Deontais Ioncaim

Aithnítear deontais i leith caiteachais sa chuntas brabúis agus caillteanais an tráth céanna a thabhaítear an caiteachas gaolmhar a bhfuil an deontas beartaithe lena chúiteamh.

(iv) Deontas Conartha Ilbhliantúil i dtaobh Bainistíocht Bonneagair

Aithnítear deontais mar ioncam iarchurtha nó aithnítear láithreach iad mar ioncam sa chuntas brabúis agus caillteanais, trí thagairt don bhonngníomhaíocht a bhfuil an deontas ceaptha lena chúiteamh. Na deontais chaipitil faoin gConradh Ilbhliantúil a chuirtear chun sochair an ioncaim iarchurtha sa chlár comhardaithe, déantar iad a amúchadh thar shaol eacnamaíoch tuartha na sócmhainní gaolmhara.

(F) Costais Ábhar agus Seirbhísí

Cuimsítear le costais ábhar agus seirbhísí na costais go léir a bhaineann le hoibríochtaí an Ghrúpa ó lá go lá, seachas costais dímheasa, amúchta agus phárolla a ndéantar iad a nochtadh go leithleach sa chuntas brabúis agus caillteanais, agus tá tuilleadh sonraí ina leith i Nóta 6 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

(G) Costais Eisceachtúla

I gcuntas brabúis agus caillteanais an Ghrúpa, aithnítear torthaí oibriúcháin ar leithligh roimh mhíreanna sonracha. Is iad na míreanna sonracha iad siúd a mheasann an Bord nach mór iad a nochtadh go leithleach mar gheall ar a méid, a gcineál nó a minicíocht. Creideann an Grúpa go soláthraíonn an cur i láthair sin anailís bhreise toisc go ndírítear aird ar mhíreanna eisceachtúla dá bharr. Áirítear le míreanna den sórt sin costais shuntasacha a bhaineann le hathstruchtúrú gnó.

Maidir leis an gcinneadh i dtaobh céard is brí le 'suntasach' sa sainmhíniú, úsáideann an Bord idir bhreithiúnas cáilíochtúil agus bhreithiúnas cainníochtúil agus measúnú á dhéanamh ar na míreanna áirithe arb amhlaidh ina leith, de bhua a méid agus a gcineál, go nochtar i gcuntas brabúis agus caillteanais an Ghrúpa agus sna nótaí gaolmhara iad mar mhíreanna eisceachtúla.

(H) Úis

Áirítear le hioncam airgeadais agus costais airgeadas an Ghrúpa:

- ioncam úis;
- costas úis;
- an gnóthachan nó an caillteanas ó aistriú airgeadra eachtraigh ar shócmhainní airgeadais agus ar dhliteanais airgeadais;
- an gnóthachan nó an caillteanas glan ar ionstraimí fálaite arna n-aithint sa bhrabús agus sa chaillteanas; agus
- athrangú na méideanna a bhaineann le fálú ar shreabhadh airgid a aithníodh roimhe seo san ioncam cuimsitheach eile.

Aithnítear ioncam úis nó costas úis trí mhodh an ghlanráta úis. Lena chois sin déantar leachtú na lascaíní ar sholáthairtí agus an glanchostas úis ar phinsin le sochar sainithe a chur de mhuirear ar na costais airgeadais.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

(I) Cáin Ioncaim

Cuimsíonn costas na cánach ioncaim don bhliain cáin reatha agus cáin iarchurtha arna n-aithint sa bhliain airgeadais. Cuirtear costas cánach ioncaim i láthair sa chomhpháirt chéanna den ioncam cuimsitheach iomlán (cuntas brabúis agus cailteanais nó ioncam cuimsitheach eile) nó den chothromas leis an idirbheart nó an teagmhas eile as ar eascair an costas cánach ioncaim.

Ní dhéantar lascainiú ar shócmhainní agus dliteanais cánachais reatha ná cánachais iarchurtha.

(i) Cáin reatha

Is ionann an cháin reatha agus an méid cánach ioncaim is infíoctha ar an mbrabús inchánach don bhliain airgeadais nó do bhlianta airgeadais roimhe sin. Déantar an cháin reatha a thomhas de réir mhéid na cánach reatha a mheastar a bheidh le híos de réir rátaí cánach agus dlíthe cánach atá achtaithe nó beagnach achtaithe faoi dheireadh na bliana airgeadais.

(ii) Cáin iarchurtha

Aithnítear cáin iarchurtha maidir leis na difríochtaí uainiúcháin, arb iad na difríochtaí idir brabús inchánach agus ioncam cuimsitheach iomlán mar atá luaite sna ráitis airgeadais. Eascraíonn na difríochtaí uainiúcháin ó chuimsiú ioncaim agus caiteachas sna measúnachtaí cánach i mblianta airgeadais seachas na cinn ina n-aithnítear iad sna ráitis airgeadais.

Aithnítear cáin iarchurtha ar na difríochtaí uainiúcháin ag deireadh gach bliana airgeadais faoi réir eisceachtaí áirithe. Ní aithnítear cailteanais chánach neamhfhaoisimh agus sócmhainní cánach iarchurtha eile ach amháin nuair is dócha go ndéanfar iad a aisghabháil i gcoinne aisiompú dliteanas cánach iarchurtha nó brabús eile inchánach sa todhcháil.

(J) Idirbhearta Páirtithe Gaolmhara

Nochtann Grúpa CIÉ idirbhearta le páirtithe gaolmhara nach bhfuil faoi úinéireacht iomlán laistigh den ghrúpa. Ní nochtann sé idirbhearta le baill den ghrúpa céanna atá faoi úinéireacht iomlán.

(K) Sócmhainní Seasta Doláimhsithe

Tugtar bogearraí ríomhaire anonn ar an gcostas lúide amúchadh carntha agus cailteanais lagaithe charntha. Déantar bogearraí a amúchadh thar a saol úsáideach tuartha, idir trí bliana agus cúig bliana, ar mhodh an mhéid chothroim. Ní mheastar go bhfuil luach iarmharach ag bogearraí. Sa chás ina dtugtar le fios de bharr tosca amhail dul chun cinn na teicneolaíochta nó athruithe ar phraghsanna margaidh go bhfuil athrú tagtha ar shaol úsáideach na mbogearraí, déantar an saol úsáideach a leasú ar bhonn ionchasach chun na cúinsí nua a chur san áireamh. Déantar athbhreithniú i ndáil le lagú ar shócmhainní seasta doláimhsithe má tá aon rud ann a thabharfadh le fios go bhféadfadh an tsócmhainn sheasta dholáimhsithe a bheith lagaithe.

(L) Sócmhainní Seasta Inláimhsithe

Déantar sócmhainní seasta inláimhsithe a thabhairt anonn ar a gcostas, lúide dímhéas carntha agus cailteanais lagaithe charntha. Áirítear sa chostas an praghas ceannaigh bunaidh, costais arna dtabhú ar bhonn díreach i dtaobh an tsócmhainn a thabhairt chuig an láthair agus a chur sa riocht is gá don úsáid atá ceaptha di, agus costais infheidhme i dtaobh baint ó chéile, tabhairt chun bealaigh agus athchóirithe.

(i) Línte iarnróid agus oibreacha iarnróid

Gréasán córas atá i gceist leis na línte iarnróid agus na hoibreacha iarnróid.

Meastar gurb ionann an caiteachas ar an ngréasán, a mhéadaíonn a acmhainn nó a fheabhsaíonn a chumas oibriúcháin, agus méid breise a chuirtear leis na sócmhainní seasta inláimhsithe, agus déantar é a chaipitliú agus a dhímheas thar a shaol eacnamaíoch úsáideach tuartha. Costais fostaithe chaipitlithe agus costais eile atá inchurtha go díreach i leith na sócmhainne, áirítear iad sna sócmhainní seasta inláimhsithe.

An caiteachas ar an ngréasán reatha, lena bhféachtar chuige go bhfuil an acmhainn oibriúcháin ag teacht leis na caighdeáin shonraithe seirbhíse, áirítear mar chothabháil é agus cuirtear é de mhuirear ar an gcuntas brabúis agus cailteanais. Caitear le haon deontas bainteach ar an gcaoi chéanna agus cuirtear i láthair é sa chuntas brabúis agus cailteanais.

(ii) Rothstoc iarnróid

Déantar na hinnill traenach (seachas iadsan atá lán-dímheasta nó a fhaightear gan aon chostas), na rálcharranna, an stoc cóistí agus na vaigíní a dhímheas ar bhonn a gcostais stairiúil agus é leithdháilte thar a saol eacnamaíoch úsáideach tuartha ar mhodh an mhéid chothroim.

(iii) Feithiclí paisinéirí bóthair

Déantar dímheas ar chostas stairiúil na bhfeithiclí paisinéirí bóthair, seachas busanna scoile, ar bhonn chostas stairiúil na bhfeithiclí sa fhlít, ar feadh a saol úsáidigh tuartha, ar bhonn céatadán laghdaitheach a léiríonn úsáid na bhfeithiclí ar feadh a saoil. Déantar dímheas ar chostas stairiúil na mbusanna scoile i dtráthchodanna cothroma thar a saol úsáideach tuartha.

(iv) Feithiclí lasta bóthair

Déantar na sócmhainní seo a dhímheas ar bhonn an chostais stairiúil thar a saol eacnamaíoch úsáideach tuartha ar mhodh an mhéid chothroim.

(v) Talamh agus foirgnimh

Áirítear le talamh agus foirgnimh talamh agus foirgnimh ruíse, ionaid mhiondíola agus oifigí. Déantar talamh agus foirgnimh a thabhairt anonn ar a gcostas (nó ar a gcostas measta más talamh nó foirgnimh atá i gceist a ndearnadh athluacháil orthu roimhe seo faoi ngnáthchleachtas cuntasaíochta) lúide dímheas carntha agus caillteanais lagaithe charntha.

Tá maoine áirithe laistigh den ghrúpa ar maoine úsáide ilchineálaí iad toisc go bhfaigheann an Grúpa ioncam incriminteach as ucht aonaid mhiondíola sna stáisiúin a ligean ar cíos le tríú páirtithe agus ioncam cíosa ar mhaoine áirithe eile nach mbaineann an Grúpa lán-úsáid astu. Ós rud é nach féidir luach cóir chomhpháirte na maoine infheistíochta a thomhas go hiontaofa gan costas míchuí nó iarracht mhíchuí a bheith i gceist, áfach, cuirtear na maoine ar fad san áireamh i gcáil mhaoine, gléasra agus trealamh de réir Alt 17 de FRS 102.

(vi) Droichid, dugaí, cuanta agus calaí, comharthaíocht, gléasra agus innealra agus trealamh lónadóireachta

Déantar na sócmhainní seo a dhímheas ar bhonn an chostais stairiúil thar a saol eacnamaíoch úsáideach tuartha ar mhodh an mhéid chothroim.

(vii) Dímheas agus luachanna iarmharacha

Déantar dímheas ar shócmhainní, ach amháin talamh, a ríomh de réir na modhanna dímheasa agus an tsaoil úsáidigh tuartha, mar seo a leanas:

Línte agus oibreacha iarnróid	modh an mhéid chothroim	10-40 bliain
Droichid	modh an mhéid chothroim	120 bliain
Rothstoc iarnróid	modh an mhéid chothroim	4-20 bliain
Feithiclí paisinéirí bóthair	modh an chéatadán laghdaitheach	8-14 bliana
Busanna scoile	modh an mhéid chothroim	8-14 bliana
Feithiclí lasta bóthair	modh an mhéid chothroim	1-10 mbliana
Foirgnimh ruíse	modh an mhéid chothroim	os cionn 50 bliain
Gléasra agus innealra	modh an mhéid chothroim	3-30 bliain
Comharthaíocht	modh an mhéid chothroim	10 mbliana
Dugaí, cuanta agus céanna	modh an mhéid chothroim	os cionn 50 bliain
Trealamh lónadóireachta	modh an mhéid chothroim	5-10 mbliana

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

Déantar athbhreithniú ar luachanna iarmharacha na sócmhainní agus a saol úsáideach, agus déantar iad a choigeartú, más iomchuí, gach bliain airgeadais. Cuirtear éifeacht aon athraithe ar luachanna iarmharacha nó ar shaol úsáideach san áireamh sna cuntais ar bhonn ionchasach.

(viii) Breiseanna agus comhpháirteanna móra iardain

Ní dhéantar costais iardain a áireamh i suim ghlanluacha na sócmhainne ná a aithint mar shócmhainn ar leithligh, de réir mar is iomchuí, ach amháin nuair is dócha go mbeidh sochair gheilleagracha a bhaineann leis an mír i ndán don Ghrúpa agus gur féidir an costas a thomhas ar bhonn iontaoifa.

Aithnítear suim ghlanluacha aon chomhpháirte ionaid. Caitear le comhpháirteanna móra mar shócmhainní ar leithligh sa chás ina mbaineann patrúin dhifriúla tomhaltais leo i dtaobh sochair gheilleagracha agus déantar dímhéas orthu go leithleach thar a saol úsáideach.

Cuirtear deisiúcháin agus obair chothabhála de mhúirear ar an gcuntas brabúis agus caillteanas de réir mar a thabhaítear iad.

(ix) Dí-aithint

Déantar sócmhainní seasta inláimhsithe a dhí-aithint ar a ndiúscairt nó nuair nach bhfuiltear ag súil le haon sochar geilleagrach sa todhchaí. Ar dhiúscairt, déantar an difríocht idir na glanfháltais diúscairthe agus an tsuim ghlanluacha a aithint sa bhrabús nó sa chaillteanas.

(M) Sócmhainní Oidhreachta

Tá roinnt sócmhainní oidhreachta ag an nGrúpa, feithiclí a bhíodh sa fhliú den chuid is mó, agus plátaí, suaithéantais agus déantáin éagsúla. Déantar na sócmhainní sin a chothabháil ar mhaithe le heolas agus cultúr amháin agus is sócmhainní oibriúcháin a bhí i gceist lena bhformhór tráth.

Mar gheall ar chineál éagsúil na sócmhainní atá ar seilbh agus an easpa margadhluachanna inchomparáide, bheadh an costas a bhainfeadh le luacháil na sócmhainní oidhreachta chomh mór nach mbeadh sé i gcomhréir leis na sochair a sholáthrófaí d'úsáideoirí na ráiteas airgeadais. Dá bhrí sin, is luach nialais atá ag na sócmhainní sin i dtaobh tuairisciú airgeadais.

(N) Lagú na Sócmhainní Neamhairgeadais

Ag deireadh gach bliana airgeadais déantar measúnú ar shócmhainní neamhairgeadais nach dtugtar anonn ar a luach cóir lena chinneadh cibé an bhfuil aon rud a thabharfadh le fios go bhféadfadh an tsócmhainn (nó aonad giniúna airgid na sócmhainne) a bheith lagaithe. Má thugtar a leithéid le fios déantar meastachán ar mhéid in-aisghabhála na sócmhainne (nó aonad giniúna airgid na sócmhainne).

Is ionann méid in-aisghabhála na sócmhainne (nó an aonaid giniúna airgid) agus a luach cóir lúide costais díolacháin nó an luach úsáide, cibé acu is airde. Is ionann an luach úsáide agus luach láithreach na sreafaí airgid amach anseo a mheastar a eascróidh as úsáid leanúnach na sócmhainne (nó an aonaid giniúna airgid) agus óna diúscairt deiridh. Agus an luach úsáide á thomhas, déantar sreafaí airgid roimh cháin agus ús a lascainiú ar ráta lascaine réamhchánach a léiríonn an ráta margaidh reatha saor ó riosca agus na rioscaí a bhaineann go sonrach leis an tsócmhainn nach bhfuil na meastacháin ar shreabhadh airgid sa todhchaí coigeartaithe ina leith.

Más lú méid in-aisghabhála na sócmhainne (nó an aonaid giniúna airgid) ná suim ghlanluacha na sócmhainne (nó an aonaid giniúna airgid), laghdaítear an tsuim ghlanluacha chuig a méid in-aisghabhála. Aithnítear caillteanas lagaithe sa chuntas brabúis agus caillteanas.

Má aisiompaítear caillteanas lagaithe (níl feidhm ag cúiseanna an chaillteanas lagaithe a thuilleadh), méadaítear suim ghlanluacha na sócmhainne (nó aonad giniúna airgid na sócmhainne) go dtí an meastachán leasaithe ar a méid in-aisghabhála, ach ní mhéadaítear í ach amháin a mhéid nach sáraíonn an tsuim ghlanluacha leasaithe an tsuim ghlanluacha a bheadh cinnte (iar-dhímheas) dá mba rud é nár aithníodh aon chaillteanas lagaithe sna blianta airgeadais roimhe sin. Aithnítear aisiompú caillteanas lagaithe sa chuntas brabúis agus caillteanas.

(O) Sócmhainní Airgeadais

Déantar infheistíocht CIÉ i bhfochuideachtaí a thabhairt anonn ar a costas stairiúil lúide cailteanas lagaithe charntha.

(P) Stoic

Cuimsítear sna stoic ábhair chothabhála, páirteanna spártha, breosla agus míreanna eile éagsúla stoic. Déantar an stoc a luacháil ar a mheánchostas ualaithe nó a ghlanluach inréadaithe, cibé acu is ísle. Cuimsítear sa chostas an praghas ceannaigh, lena n-áirítear cánacha agus dleachtanna agus iompar agus costas láimhseála atá inchurtha go díreach i leith an stoc a thabhairt chuig a láthair reatha agus a chur ina riocht reatha.

Amhail dáta an chláir comhardaithe, díscríobhtar na stoic arb eol go bhfuil siad imithe i léig agus déantar cailteanas a thairfeadh i ndáil le stoic a meastar atá lagaithe.

Déantar stoc Innealtóireachta Sibhialta (CCE) agus Comharthaíochta (SET) a aicmiú ina stoc gluaiseachta agus stoc neamhghluaiseachta. Cuirtear soláthar i bhfeidhm ar stoc neamhghluaiseachta, bunaithe ar an bhfad ama ó bogadh an stoc le déanaí. Cuirtear soláthar sa bhreis i bhfeidhm ar an gcuid bhreise den 'stoc gluaiseachta' ag brath ar an leibhéal stoic ar lámh a bhfuil níos mó ná 2 bhliain úsáide bainte as.

Déantar stoc Innealtóireachta Meicniúla (CME) a aicmiú mar stoc straitéiseach, stoc cláir agus stoc inchaite. Cuirtear soláthar i bhfeidhm i leith gach aicme ag brath ar aois an stoic.

I gcás trealamh fuireachais nó mórfháirteanna spártha speisialaithe atá ar seilbh chun críocha athsholáthair agus a cheaptar a mbainfear úsáid astu le linn níos mó ná tréimhse amháin, coinnítear ar seilbh iad i gcáil sócmhainní seasta inláimhsithe de réir FRS 102.

(Q) Airgead Tirim agus Coibhéisí Airgid

Áirítear le hairgead tirim agus coibhéisí airgid airgead ar láimh, taiscí faoi ghlaoch le bainc, infheistíochtaí an-leachtach gearrthréimhseacha eile ag a bhfuil aibíocht bhunaidh trí mhí nó níos lú. Taispeántar rótharraingt bainc leis na hiasachtaí sa dliteanas reatha. Déantar airgead tirim agus coibhéisí airgid a thomhas ar dtús ar an bpraghas idirbheart agus tomhaistear ina dhiaidh sin iad ar a gcostas amúchta.

Ní airgead tirim ná coibhéisí airgid iad taiscí bainc a bhfuil aibíochtaí bunaidh níos mó ná trí mhí acu agus cuirtear i láthair iad mar infheistíochtaí sócmhainní reatha.

(R) Ionstraimí Airgeadais

Roghnaigh an Grúpa forálacha Alt 11 agus Alt 12 de FRS 102 a chur chun feidhme maidir le cuntas a thabhairt i leith gach ceann dá cuid ionstraimí airgeadais.

(i) Sócmhainní Airgeadais

Tá roinnt sócmhainní airgeadais bunúsacha ag an nGrúpa lena n-áirítear féichiúnaithe trádála agus féichiúnaithe eile agus airgead agus coibhéisí airgid, atá taifeadta leis na sócmhainní reatha mar chinn atá dlite laistigh de bhliain amháin.

Aithnítear sócmhainní airgeadais bunúsacha den chéad uair ar an bpraghas idirbhirt (lena n-áirítear costais an idirbhirt), mura rud é gur idirbheart maoinithe atá i gceist leis an socrú. Más rud é gur idirbheart maoinithe atá i gceist leis an socrú, déantar an tsócmhainn airgeadais a thig as sin a thomhas ar dtús ar luach láithreach na bhfáltas sa todhchaí arna lascaíniú ar ráta úis an mhargaidh i leith ionstraimí fiachais den chineál céanna.

Déantar féichiúnaithe trádála agus féichiúnaithe eile, airgead tirim agus coibhéisí airgid, agus sócmhainní airgeadais ó shocruithe ar idirbhearta maoinithe iad a thomhas ina dhiaidh sin ar chostas amúchta faoi mhodh an ghlanráta úis.

Ag deireadh gach bliana airgeadais, déantar sócmhainní airgeadais arna dtomhas ar chostas amúchta a mheasúnú i leith fianaise oibiachtúil ar lagú. Má tá fianaise oibiachtúil ann go bhfuil lagú ar shócmhainn airgeadais arna dtomhas ar chostas amúchta, aithnítear cailteanas lagaithe sa bhrabús agus cailteanas. Is ionann an cailteanas lagaithe agus an difríocht idir suim ghlanluacha na sócmhainne airgeadais agus luach láithreach shreafaí airgid measta na sócmhainne airgeadais arna lascaíniú ag glanráta úis bunaidh na sócmhainne.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

Más rud é, i mbliain airgeadais ina dhiaidh sin, go laghdaíonn méid an chailteanas lagaithe agus gur féidir an laghdú a cheangal go hoibiachtúil le teagmhas a tharla tar éis gur aithníodh an lagú, déantar an cailteanas lagaithe a aithníodh roimhe sin a aisiompú. Déantar an t-aisiompú sa chaoi is nach sáróidh an tsuim ghlanluacha láithreach luach na suime glanluacha dá mba rud é nár aithníodh an cailteanas lagaithe roimhe sin. Aithnítear aisiompú an lagaithe sa chuntas brabúis agus cailteanas.

Déantar sócmhainní airgeadais a dhí-aithint (a) nuair a théann na cearta conarthacha i leith na sreafaí airgid ón tsócmhainn airgeadais in éag nó nuair a shocraítear iad, nó (b) nuair a aistrítear chuig páirtí eile beagnach gach ceann de na rioscaí agus na sochair a bhaineann le húinéireacht na sócmhainne airgeadais, nó (c) ar aistriú rialú na sócmhainne airgeadais chuig páirtí eile ag a bhfuil an cumas praiticiúil chun an tsócmhainn airgeadais a dhíol go haontaobhach le tríú páirtí neamhghaolmhar gan srianta breise a fhorchur.

(ii) Dliteanas Airgeadais

Ar an gcaoi chéanna, tá roinnt dliteanas airgeadais bunúsach ar an nGrúpa, lena n-áirítear creidiúnaithe trádála agus creidiúnaithe eile, iasachtaí bainc agus rótharraingtí, a aithnítear den chéad uair ar phraghas an idirbhirt, mura rud é gur idirbheart airgeadais é an socrú, agus sa chás sin déantar an dliteanas airgeadais a thomhas ar luach láithreach na n-íocaíochtaí sa todhcháí arna lascaíniú ar ráta margaidh úis i gcomhair ionstraim fiachais den chineál céanna.

Déantar creidiúnaithe trádála agus creidiúnaithe eile, iasachtaí ó fhochuideachtaí, agus dliteanas airgeadais ó shocruithe ar idirbhearta maoinithe iad a thabhairt anonn ina dhiaidh sin ar chostas amúchta, faoi mhodh an ghlanráta úis.

I gcás táillí ar bhunú saoráidí iasachta, aithnítear iad mar chostais idirbhirt na hiasachta sa mhéid is gur dócha go ndéanfar cuid den tsaoráid iasachta nó í go léir a tharraingt anuas. Sa chás sin, cuirtear an táille siar go dtí go dtarraingeofar anuas an iasacht. Sa mhéid nach bhfuil aon fhianaise ann gur dócha go ndéanfar cuid den tsaoráid iasachta nó í go léir a tharraingt anuas, áirítear an táille mar réamhíocaíocht i leith seirbhísí leachtachta agus déantar í a amúchadh thar thréimhse na saoráide lena mbaineann sí.

Is ionann creidiúnaithe trádála agus oibleagáidí i leith íoc as earraí nó seirbhísí atá faighte ó sholáthraithe i ngnáthchúrsa an ghnó. Tá na creidiúnaithe trádála dlite laistigh d'aon bhliain amháin mura bhfuil sé de cheart neamhchoinníollach ag an ngrúpa an íocaíocht a chur siar ar feadh ar a laghad 12 mhí tar éis an dáta tuairiscithe. Aithnítear creidiúnaithe trádála ar dtús ar phraghas an idirbhirt agus tomhaistear ina dhiaidh sin iad ar a gcostas amúchta faoi mhodh an ghlanráta úis.

Déantar dliteanas airgeadais a dhí-aithint nuair a dhéantar an dliteanas a mhúchadh, is é sin nuair a dhéantar an oibleagáid chonartha a chomhlíonadh nó a chur ar ceal nó ar dhul in éag di.

(iii) Ionstraimí Airgeadais Díorthacha agus Gníomhaíochtaí Fálaithe

Ní ionstraimí airgeadais bunúsacha iad díorthaigh, lena n-áirítear babhtálacha rátaí úis, réamhchonarthaí i malairt eachtrach agus conarthaí babhtála tráchtearraí.

Aithnítear díorthaigh ar dtús ar a luach cóir ar an dáta a ndéantar conradh díorthach agus déantar iad a thomhas arís ina dhiaidh sin ar a luach cóir.

Cuireann an Grúpa cuntasáocht fálaithe i bhfeidhm i gcás babhtálacha rátaí úis, réamhchonarthaí i malairt eachtrach agus conarthaí babhtála tráchtearraí, agus ainmnítear na díorthaigh sin mar fhálú ar an sreabhadh airgid.

Aithnítear sa chothromas codanna éifeachtacha na n-athruithe ar luachanna cóir na ndíorthach atá ainmnithe mar fhálú ar an sreabhadh airgid agus a cháillíonn amhlaidh. Déantar an gnóthachan nó an cailteanas a bhaineann le haon chuid neamhéifeachtach a aithint láithreach sa chuntas brabúis nó cailteanas.

Déantar méideanna arna gcarnadh sa chúlchiste fálaithe a áireamh arís sa chuntas brabúis nó cailteanas sna tréimhsí ina mbeidh tionchar ag na míreanna fálaithe ar bhrabús nó cailteanas (mar shampla nuair a tharlóidh an ceannach tuartha a bhfuil fálú déanta ina leith). Má bhíonn sé ina thoradh ar idirbheart tuartha a bhfuil fálú déanta ina leith go n-aithnítear sócmhainn neamhairgeadais (fardal, mar shampla) nó dliteanas, déantar na gnóthachain agus na cailteanas a iarchuireadh roimhe sin sa chúlchiste fálaithe a aistriú ón gcúlchiste agus cuirtear san áireamh iad sa mheastóireacht bhunaidh ar chostas na sócmhainne nó an dliteanas.

Sa chás ina dtéann ionstraim fálaithe in éag nó ina ndíoltar í, nó sa chás nach gcomhlíonann fálú a thuilleadh na critéir le haghaidh cuntasáíocht fálaithe, fágfar sa chúlchiste aon ghnóthachan nó cailteanas carnach atá sa chúlchiste fálaithe an tráth sin, agus aithnítear é nuair a aithnítear an t-idirbheart tuartha ar deireadh sa chuntas brabúis nó cailteanais. Nuair nach bhfuiltear ag súil leis a thuilleadh go dtarlóidh idirbheart tuartha, déantar an gnóthachan nó an cailteanas carnach a tuairiscíodh san ioncam cuimsitheach eile a aistriú láithreach chuig an gcuntas brabúis nó cailteanais.

(S) Soláthairtí

Is ionann soláthairtí agus dlíteanais atá neamhchinnte ó thaobh ama nó méid. Aithnítear soláthairtí nuair a bhíonn oibleagáid dlí nó oibleagáid inchiallaithe reatha ar an nGrúpa mar gheall ar theagmhais a tharla roimhe seo; nuair is dócha gur gá sochair gheilleagracha a aistriú chun an oibleagáid a ghlanadh; agus nuair is féidir meastachán iontaofa a dhéanamh ar mhéid na hoibleagáide.

Déantar soláthairtí a thomhas mar luach láithreach an mheastacháin is fearr ar an méid is gá chun an oibleagáid a ghlanadh ag baint úsáide as ráta réamhchánach a léiríonn measúnuithe reatha an mhargaidh ar amluach airgid agus na rioscaí a bhaineann go sonrach leis an dlíteanas. Déantar athbhreithniú ar sholáthairtí ag deireadh gach bliana airgeadais agus déantar iad a choigeartú chun an meastachán reatha is fearr a thabhairt ar an méid is gá chun an oibleagáid a ghlanadh. Aithnítear leachtú na lascaine mar chostas airgeadais sa chuntas brabúis agus cailteanais, arna chur i láthair faoi 'ús iníoctha agus muirir dá shamhail' sa bhliain airgeadais ina dtagann sé i gceist.

Sa chás ina bhfuil roinnt oibleagáidí dá samhail ann, cinntear an dóchúlacht go mbeidh eis-sreabhadh ag teastáil chun iad a ghlanadh trí bhreathnú ar aicme na n-oibleagáidí ina hiomláine.

Aithnítear soláthairtí i ndáil le hathstruchtúrú nuair a bhíonn oibleagáid dlí nó oibleagáid inchiallaithe ar CIÉ ag deireadh na bliana airgeadais i dtaobh an t-athstruchtúrú a chur i gcrích. Tá oibleagáid inchiallaithe ar CIÉ athstruchtúrú a dhéanamh nuair is ann do phlean mionsonraithe foirmiúil don athstruchtúrú sin agus nuair a chruthaigh sé ionchas bailí i measc na ndaoine dá ndéanann sé difear, trí thosú ar an bplean a chur chun feidhme nó trí phríomhghnéithe an phlean a fhógairt dóibh siúd dá ndéanann sé difear.

Déantar soláthar do chostas measta na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil íoctha ag dáta an chláir comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe don Ghrúpa fós.

Cuimsítear sna soláthairtí eile soláthairtí a bhaineann le hoibriú na seirbhísí iarnróid agus bus, soláthairtí a bhaineann le pá, soláthairtí comhshaoil, éilimh dlí agus soláthairtí a bhaineann le pinsin.

Ní dhéantar soláthar in aghaidh cailteanas oibriúcháin sa todhcháí.

(T) Dlíteanais agus Sócmhainní Teagmhasacha

I gcás dlíteanais theagmhasacha, a eascraíonn de thoradh teagmhais a tharla roimhe seo, ní aithnítear mar dhlíteanas iad toisc nach dócha go mbeidh ar an nGrúpa sochair gheilleagracha a aistriú chun an oibleagáid a ghlanadh nó toisc nach féidir an méid a thomhas go hiontaofa ag deireadh na bliana airgeadais. Ní aithnítear oibleagáidí féideartha neamhchinnte mar dhlíteanais ach is dlíteanais theagmhasacha iad. Nochtar dlíteanais theagmhasacha sna ráitis airgeadais ach amháin mura dócha in aon chor go dtarlóidh eis-sreabhadh acmhainní.

Ní aithnítear sócmhainní teagmhasacha. Nochtar sócmhainní teagmhasacha sna ráitis airgeadais nuair is dócha go dtarlóidh insreabhadh sochar geilleagrach.

(U) Sócmhainní Léasaithe

(i) Léasanna Airgeadais

Faoi léasanna airgeadais, aistrítear rioscaí agus luach saothair uile na húnireachta go substaintiúil chuig an léasóir.

I dtosach an téarma léasa airgeadais, aithníonn an Grúpa a cheart úsáide agus an oibleagáid atá air faoi léas airgeadais mar shócmhainn agus dlíteanas ag méid is ionann agus luach cóir na sócmhainne ar léas, nó más rud é gur luach níos ísle atá i gceist, ar luach láithreach na n-íocaíochtaí léasa íosta arna ríomh ar an ráta úis atá intuigthe sa léas. Tá caiteachas caipitiúil na sócmhainní sin san áireamh le sócmhainní inláimhsithe agus déantar iad sin a dhímheas thar théarma an léasa nó thar

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

shaol úsáideach tuartha na sócmhainne, cibé acu is giorra. Tá sciar caipitiúil na n-oibleagáidí léasa atá amuigh curtha san áireamh leis na creidiúnaithe. Gearrtar muirir airgeadais ar an gcuntas brabúis agus caillteanais thar phríomhthréimhse an léasa.

Déantar sócmhainní a mheas maidir le lagú i ndeireadh gach bliana airgeadais.

Déantar na híocaíochtaí léasa íosta a chionroinnt idir an dliteanas amuigh agus na muirir airgeadais, faoi mhodh an ghlanráta úis, ionas go mbeidh ráta seasmhach tréimhsiúil úis i bhfeidhm ar an iarmhéid atá fágtha den dliteanas.

(ii) Léasanna Oibriúcháin

Faoi léasanna oibriúcháin, ní aistrítear riosca agus luach saothair uile na húníreachta go substaintiúil chuig an léasóir. Aithnítear íocaíochtaí faoi léasanna oibriúcháin sa chuntas brabúis agus caillteanais ar bhonn an mhéid chothroim thar thréimhse an léasa. Gearrtar íocaíochtaí cíosa faoi léasanna oibriúcháin ar an gcuntas brabúis agus caillteanais de réir mar a thabhaítear iad.

(V) Sochair Fostaithe

Cuireann an Grúpa roinnt sochar ar fáil d'fhostaithe ag brath ar a ngrád, a sinsearachta agus ar oibleagáidí reachtúla. I measc na sochar tá íoc tuarastail nó pá agus íoc préimheanna le haghaidh obair bhreise arna déanamh. Lena chois sin déantar ranníocaíochtaí fostóra maidir le pinsean, i gcás baill foirne incháilithe, isteach sna scéimeanna pinsean faoi seach.

Sochair Iarfhostaíochta

Feidhmíonn an Grúpa pleananna sochar sainithe d'fhostaithe Ghrúpa CIÉ.

Sainítear i bplean sochair shainithe an sochar pinsin a gheobhaidh an fostaí ar dhul ar scor dó nó di, ag brath de ghnáth ar roinnt tosca lena n-áirítear aois, fad seirbhíse agus luach saothair. Is ionann plean sochair shainithe agus sochar iarfhostaíochta seachas plean le ranníocaíochtaí sainithe.

Is ionann an dliteanas a aithnítear sa chlár comhardaithe maidir le pleananna sochar sainithe agus luach láithreach na n-oibleagáidí sochar sainithe ag deireadh gach bliana airgeadais lúide luach cóir shócmhainní an phlean ar an dáta céanna.

Déanann achtúire seachtrach na hoibleagáidí sochar sainithe a ríomh gach bliain faoi mhodh na n-aonad réamh-mheasta creidmheasa. Cinntear luach láithreach na n-oibleagáidí sochar sainithe trí lascaíniú a dhéanamh ar na híocaíochtaí measta sa todhchaí ar bhonn torthaí margaidh ar bhannaí corparáideacha ardcáilíochta atá ainmnithe in euro agus a bhfuil téarmaí acu ar cosúil iad le tréimhse mheasta na n-íocaíochtaí amach anseo ('ráta lascaine').

I gcás luach cóir shócmhainní an phlean as a bhfuil na hoibleagáidí le glanadh, déantar é a thomhas de réir bheartas cuntasaíochta an Ghrúpa i leith sócmhainní airgeadais. I gcás fhormhór na sócmhainní de chuid na bpleananna, is ionann é sin agus an praghas luaite i margadh gníomhach. Sa chás nach bhfuil praghsanna luaite ar fáil, úsáidtear teicnící luachála cú chun meastachán a dhéanamh ar an luach cóir.

Cuimsítear iad seo a leanas i gcostas na bpleananna sochar sainithe, arna n-aithint sa chuntas brabúis agus caillteanais, ach amháin má tá siad san áireamh i gcostas sócmhainne:

- (a) an méadú ar ghlandliteanais sochar sainithe a eascraíonn ó sheirbhís fostaithe i rith na bliana airgeadais; agus
- (b) An costas a bhaineann le plean a thabhairt isteach, athruithe ar shochair, cíorrúcháin agus socraíochtaí.

Cinntear an glanchostas úis maidir le glandliteanas sochar sainithe tríd an nglandliteanas sochar sainithe a mhéadú faoin ráta lascaine (mar a chinntear iad ag tús na bliana airgeadais sa dá chás, agus aird á tabhairt ar aon athruithe ar an nglandliteanas sochar sainithe i rith na bliana airgeadais mar thoradh ar ranníocaíochtaí agus íocaíochtaí sochar). Aithnítear an glanchostas úis sin sa chuntas brabúis agus caillteanais mar 'ús iníochta agus muirir dá shamhail'.

Aithnítear san ioncam cuimsitheach eile gnóthachain agus caillteanais achtúireacha a eascraíonn ó choigeartuithe ó thaithí agus athruithe ar thoimhdí achtúireacha. Na méideanna sin, mar aon leis an toradh ar shócmhainní an phlean lúide an t-ioncam úis ar shócmhainní an phlean atá ar áireamh sa ghlanchoistas úis, cuirtear i láthair iad mar atomhas ar an nglandliteanas sochar sainithe leis an ioncam cuimsitheach eile.

Glacann na fochuideachtaí go léir, mar aon le CIÉ féin, páirt i Scéimeanna Pinsean CIÉ. Ní shonraítear i rialacha na scéime conas ba chóir aon bharrachas nó easnamh a leithdháileadh i measc fostóirí rannpháirteacha agus níl aon chomhaontú conarthach ná beartas luaite i dtaobh glanchostas sochar sainithe a leithdháileadh ar na grúpeintitis aonair. Déantar glandliteanas na bpinsean le sochar sainithe do na scéimeanna ina n-iomláine a aithint i gclár comhardaithe Eintiteas CIÉ.

(W) Breithiúnais Ríthábhachtacha maidir le Beartais Chuntasaíochta an Ghrúpa a Chur i bhFeidhm

Déantar athmheasúnú leanúnach ar mheastacháin agus breithiúnais arna ndéanamh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú agus tá siad bunaithe ar thaithí stairiúil agus ar thosca eile, lena n-áirítear meastacháin maidir le teagmhais amach anseo a mheastar a bheith réasúnach sna himthosca.

Déanann na Comhaltaí Boird meastacháin agus toimhdí faoin todhchaí agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú acu. De réir sainmhínte, is annamh a bheidh na meastacháin chuntasaíochta sin díreach mar an gcéanna leis na torthaí iarbhrí a bhaineann leo. Tugtar aghaidh anseo thíos ar na réimsí ina bhfuil ardleibhéal breithiúnais nó castachta i gceist agus ar na meastacháin agus na toimhdí lena mbaineann baol nach beag go mbeidís ina gcúis le coigeartú ábhartha ar shuimeanna glanluacha sócmhainní agus dliteanas sa chéad bhliain airgeadais eile.

(i) Saol úsáideach tuartha na sócmhainní inláimhsithe agus doláimhsithe

Tagann athrú ar an muirear amúchta bliantúil i gcás sócmhainní seasta doláimhsithe agus ar an muirear dímheasa i gcás sócmhainní seasta inláimhsithe ag brath ar athruithe ar shaol úsáideach tuartha agus luachanna iarmharacha na sócmhainní. Déantar an saol úsáideach tuartha agus na luachanna iarmharacha a athmheasúnú gach bliain. Déantar iad a leasú de réir mar is gá chun meastacháin reatha a léiriú, bunaithe ar dhul chun cinn na teicneolaíochta, infheistíochtaí sa todhchaí, úsáid eacnamaíoch agus riocht na sócmhainní. Léirítear thuas an saol úsáideach tuartha i gcás gach aicme sócmhainní seasta inláimhsithe agus doláimhsithe. Tá suim ghlanluacha na sócmhainní seasta doláimhsithe agus inláimhsithe i leith gach aicme sócmhainne leagtha amach i Nóta 14 agus Nóta 15.

(ii) Scéimeanna pinsean le sochar sainithe

Tá sé d'obleagáid ar an nGrúpa sochair pinsean a íoc le fostaithe áirithe. Is iad achtúirí na scéimeanna a dhéanann na pleananna pinsean a luacháil. Braitheann costas na sochar pinsean agus luach láithreach na ndliteanas pinsean ar na toimhdí arna ndéanamh i leith tosca cosúil le hionchas saoil bhaill na scéime, méadú tuarastail na bhfostaithe reatha, leibhéal na méaduithe, más ann dóibh, a dheonaítear do phinsinéirí agus an ráta úis ar a ndéantar lascaíniú ar na híocaíochtaí pinsean sa todhchaí. Úsáideann an Grúpa meastacháin i leith na dtosca sin go léir chun na costais pinsean agus na sócmhainní agus dliteanas arna léiriú sna ráitis airgeadais a chinneadh.

Cinneann an Grúpa an ráta lascaíne cuí ag deireadh gach bliana. Is é sin an ráta úis ba chóir a úsáid chun an luach láithreach a chinneadh i dtaobh eis-sreafaí airgid measta sa todhchaí a mheastar a bheidh ag teastáil chun na hoibleagáid pinsean a íoc. Agus an ráta lascaíne cuí á chinneadh aige, féachann an Grúpa ar thorthaí ó bhannaí corparáideacha ardcháilíochta atá ainmnithe san airgeadra ina n-íocfar na sochair agus a bhfuil téarmaí aibíochta acu atá cosúil le téarmaí na hoibleagáide pinsean a bhaineann leo.

Tá éiginnteacht nach beag fós i gceist maidir le tuarastail deiridh inphinsin a bheidh i bhfeidhm agus na sochair iníochta á gcinneadh. Bíonn tionchar ar mhuirir pinsean freisin de bharr difríochtaí idir toimhdí a rinneadh agus an rud a tharlaíonn iarbhrí, agus de bharr athruithe ar thoiridh. Tá tuilleadh mionsonraí i dtaobh scéimeanna pinsean an Ghrúpa le sochar sainithe agus na toimhdí a úsáidtear agus na dliteanas pinsean á luacháil leagtha amach i Nóta 25.

Mar gheall ar an luaineacht nach beag sna margáí airgeadais, tá athruithe móra tagtha le roinnt blianta anuas ar luachanna margaidh shócmhainní na scéimeanna pinsean agus ar an ráta lascaíne ar a ndéantar dliteanas pinsean amach anseo a luacháil.

(iii) Soláthairtí le haghaidh dliteanas tríú páirtí agus dliteanas fostóirí

Déantar soláthar ag deireadh na bliana do chostas measta na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil íochta ar dháta an chlár comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe don Ghrúpa fós.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

Glacann an Grúpa gach céim réasúnach lena chinntiú go mbeidh an fhaisnéis chúí aige maidir lena neamhchosaint ar éilimh. Mar sin féin, mar gheall ar an neamhchinnteacht maidir le soláthairtí a bhunú in aghaidh éileamh, is dócha go mbeidh an toradh deiridh difriúil ón dliteanas bunaidh a cinneadh.

Tá tuilleadh sonraí leagtha amach i Nóta 22 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

(iv) Feithiclí paisinéirí bóthair faoi chomhaontú léasúcháin bus

Tá aitheantas tugtha do na feithiclí paisinéirí bóthair breise a fuarthas faoin gcomhaontú léasúcháin bus leis an Údarás Náisiúnta Iompair i gcomhréir leis an mBeartas Suntasach Cuntasaíochta (I) thuas. Mar an gcéanna, aithnítear deontas comhfhreagrach le haghaidh caiteachais chaipitil i gcomhréir leis an mBeartas Suntasach Cuntasaíochta (e) thuas.

Tá breithiúnas tugtha ag an nGrúpa ar aitheantas sócmhainne agus an deontais chomhfhreagraigh i gcásanna ina gcuireann an tÚdarás Náisiúnta Iompair sócmhainní bus ar fáil don Ghrúpa faoi chomhaontú léasúcháin.

Níor tháinig aon athrú sonrath ar chearta agus oibleagáidí an Ghrúpa agus an Údarais Náisiúnta Iompair, mar a forordaíodh sa Chonradh Dámhachtana Díri 2014 – 2019. Tá an Grúpa ag fáil an ceart úsáid a bhaint as an tsócmhainn don chuid is mó de shaol eacnamaíoch na mbusanna ar chúis bliantúil nach fhreagraíonn do luach na sócmhainne atá ar léas. Sa bhreis air sin, aistrítear na rioscaí agus na sochair airgid go léir a bhaineann le húinéireacht chuig an nGrúpa nuair a fhaightear an bus.

Is ionann costas na bhfeithicil paisinéirí bóthair a fuarthas faoin gcomhaontú léasúcháin bus leis an Údarás Náisiúnta Iompair agus luach margaidh oscailte bhus coibhéiseach nó costas an bhus coibhéisigh is deireanaí faighte ag an nGrúpa.

Beidh costas na bhfeithicil paisinéirí bóthair arna bhfáil faoi chomhaontú léasúcháin bus comhionann le luach margaidh oscailte bhus coibhéiseach nó costas an bhus coibhéisigh is deireanaí faighte ag an nGrúpa.

Déanfaidh an Grúpa na meastacháin agus breithiúnais sin a athbhreithniú agus a bhreithniú go tréimhsiúil le haon athrú conartha nó aon athrú ar na cúinsí a aimsiú.

Tá tuilleadh sonraí leagtha amach i Nóta 15 a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

2. Gnóthas Leantach

Ullmhaíodh ráitis airgeadais Grúpa CIÉ ar bhonn gnóthais leantaigh. Glacann seo leis go mbeidh acmhainní dhóthanacha ag an Ghrúpa agus ag an Chuideachta le leanúint i ngnó ar feadh tréimhse ar a laghad 12 mhí ó dháta faofa na ráitis airgeadais seo.

Measúnú

Tá mionbhreithniúchán déanta ag an Bhord ar ullmhúchán ar an bhonn gnóthais leantaigh agus tá sé sásta go bhfuil sé cuí go n-ullmhaítear ráitis airgeadais 2019 ar an bhonn seo. I measc na príomhghnéithe a rinneadh breithniúchán orthu le teacht ar an chinneadh seo tá:

Stad airgeadais ag 31 Nollaig 2019

Ag 31 Nollaig 2019, bhí glandhliteanais de €619 milliún (2018: €410 milliún) agus glandhliteanais reatha de of €159 milliún (2018: €184 milliún) ag an Ghrúpa. Tá míreanna neamhairgid de €221 milliún (2018: €213 milliún) san áireamh i nglandhliteanais reatha a bhain le hioncam iarchurtha i dtaca le deontais caipitil nach bhfuil gealltanais airgid tirim i gceist leo agus úsáidtear iad de réir dímheas na socmhainne. Mar sin, gan na míreanna neamhairgid seo san áireamh, tá glanshocmhainní reatha de €110 milliún (2018: €77 milliún) ag an Ghrúpa. Tá dliteanais i dtaca le hoibleagáidí pinsin le sochar sainithe de €777 milliún (2018: €547 milliún) agus ioncam iarchurtha i dtaca le deontais caipitil a fuarthas de €2,446 milliún (2018: €2,421 milliún) san áireamh i nglandhliteanais an Ghrúpa.

Leachtacht

Ag 31 Nollaig 2019, tá iarmhéid €256 milliún de airgead tirim ag an Ghrúpa. D'fhan staid airgead tirim an Ghrúpa laidir le linn 2020.

Tá comhaontú áise bainc ar leith déanta ag an Ghrúpa go dtí Eanáir 2025. Is €24 milliún isachtaíocht an Ghrúpa faoin comhaontú áise seo. Amúchtaíonn an iasacht seo thar tréimhse cúig bliana. Is €80 milliún an tsuim neamhtharraingthe atá ar fáil don Ghrúpa faoi áis creidmheasa imrothlaigh ar leith an Ghrúpa, nár tarraingíodh aon do anuas le linn 2020.

Aontaíodh leasithe agus tarscaoilte cuí sa chomhaontú áise le tionchar Covid-19 a léiriú, i Lúnasa 2020. Tá bainistíocht ag súil fo leanfaidh an Ghrúpa ag comhlíonadh a ndualgais faoin comhaontú do thréimhse atá ar a laghad 12 mhí ó dháta faofa na ráitis airgeadais seo.

Tionchar Covid-19

Tá éifeacht dhiúltach eacnamaíoch ar eacnamaíocht na hÉireann ag éirí as Covid-19. Tá tionchar diúltach ar chúrsaí airgid na heagraíochta sa ghearrthéarma ag éifeacht chothabháil rathúil CIÉ de sheirbhísí iompair poiblí riachtanacha d'ainneion laghdú i dtuais paisinéara agus íoslaghdú rioscaí sláinte agus sábháilteachta ár bhfoireann agus ár gcustaiméirí. Laghdaigh deonacháin suntasach an Údarás Náisiúnta Iompair, le tacú ó mhaoiniú breise Stáitchiste, an tionchar seo go suntasach.

Tá measúnú ar na héifeachtaí críochnaithe. Tá an tionchar airgeadais diúltaigh measta agus cásanna diomartha tomhaiste bunaithe ar an bhonn go mbeidh srianta leanúnacha le linn a bhfuil fágtha de 2020 agus i dtús 2021. Léiríonn torthaí an tsamhaltaithe ar bhonn an mhaoinithe atá curtha ar fáil ag an Stáitchiste tríd an Údarás Náisiúnta Iompair a thacaíonn le hoibriúchán leanta Conarthaí Dírdhámhachtana, breis mhaoiniú ón Roinn Oideachais agus Scileanna le Seirbhísí Iompair Scoile breise a mhaoiniú agus, go ligeann réim reatha leachtacht an Ghrúpa don Ghrúpa leanúint ag oibriú mar ghnóthas leantach tríd an bhliain atá romhainn.

Aithníonn an Bord an tacaíocht maoinithe breise a fuarthas le linn 2020 a chumasaigh oibriúchán leanúnacha seirbhísí iompair poiblí riachtanacha agus an rannpháirtíocht dearfach leis an roinn agus leis an Údarás Náisiúnta Iompair i dtaca le pleananna seirbhíse do 2021 a fhorbairt.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

Gníomhaíochtaí tráchtála

Thabhaigh gníomhaíochtaí tráchtála an Ghrúpa cailteanais trádála i 2020 atá tuartha le leanstan go tús 2021. Tá pleananna gnó curtha i bhfeidhm a dhéanfaidh na costais leanúnacha a thabhófar sna gníomhaireachtaí seo a íoslaghdú, tar éis laghdú costais a chuimsíonn laghdú foirne, a fhad agus atá ar ár gcumas meántéarmach na gnóthaí seo a oibriú go brabúsach a chothbháil. Tar éis na gcásanna agus na réamh-mheastachán a mhionscrúdú, tá an Bord sásta go bhfuil na cailteanais réamh-mheasta inbhuanaithe agus go bhfuil go leor acmhainní ag an Ghrúpa le na cailteanais seo a mhaoiniú.

Seirbhísí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí

Le linn 2019, dhámh an tÚdarás Náisiúnta Iompair (NTA) conarthaí cúig bliana díreach dáfa ar Bhus Átha Cliath agus ar Bhus Éireann ina n-aistríonn freagracht ioncaim i mBus Átha Cliath agus i mBus Éireann chuig an NTA. Dhámh an tÚdarás Náisiúnta Iompair conradh deich mbliana díreach dáfa ar Iarnród Éireann le linn na bliana chomh maith agus tá sé i gceist go n-aistrefar freagracht ioncaim chuig an NTA chomh maith le linn saol an chonartha. Cé go bhfanfaidh freagracht iocaim le na Cuideachtaí Oibríochá ar feadh 2020, tá maoiniú breise curtha ar fáil ag an NTA leis an laghdú in ioncam taillí mar thoradh ar Covid-19 a fhritháireamh. Táthar ag súil go mbeidh an maoiniú méadaithe seo ón Stáitchiste do sheirbhísí iompair poiblí tríd an NTA thar €300m le linn iomlán 2020 ar furchas €205m do cheana féin ag Deireadh Fómhair 2020.

Seirbhísí Iompair Scoile

Banistíonn Bus Éireann soláthar Seirbhísí Iompair Scoile ar fud an Stáit. Tá maoiniú breise curtha ar fáil ag an Roinn Oideachais agus Scileanna le himlonnú acmhainní breise atá riachtanach le freastal ar phaisinéirí ag dul na scoile a mhaoiniú i gcomhréir le riachtanais scartha sóisialta.

Is é an Roinn Oideachais agus Scileanna fós a lánmhaoiníonn gníomhaíochtaí scoile le breis maoiniú faofa cheanna do 2021.

Maoiniú Stáitchiste Breise

Chinntigh an maoiniú breise ón NTA agus ón Roinn Oideachais agus Scileanna leachtacht leanúnach an Ghrúpa tríd 2020. Tá an bhainistíocht gnóthach i bplé leanúnach agus dearfach leis an Roinn Iompair agus an Roinn Oideachais agus Scileanna le soláthar leanúnach iompair poiblí agus scoile a chinntiú de réir plean Maireachtáil le COVID an Rialtais.

Bliain Airgeadais 2020

Leanann an Ghrúpa ag oibriú seirbhísí OSP de réir na mbun-Chonarthaí le linn 2020. Chuir an Ghrúpa measúnú ar an tionchar airgeadais diúltaigh ag éirí ón easnamh i ioncaim bosca tháille go luath sa bhliain ar fáil bunaithe ar an bhonn go mbeidh srianta leanúnacha le linn 2020. Tá líon cásanna diomارtha tomhaiste agus measta. Tá na cuideachtaí Oibríocháin ag obair ag feidhmiú ar bhonn conartha glanchostais i 2020 ina gconáitear ioncaim bosca tháille agus solathraíodh maoiniú OSP le costais seirbhísí riachtanacha ach neamhbhrabúsach a íoc. Thug an an Údarás Náisiúnta Iompair agus an Roinn Iompair le fios go luath i 2020 go gcuirfidh maoiniú breise ar fáil le leanúnacht na seirbhísí rithábhactacha seo a chinntiú. Tá beagnach an méid iomlán maoinithe atá riachtanach do 2020 faighte ag an Ghrúpa anois.

Ba mhaith leis an Bord an tacaíocht maoinithe Stáitchiste breise a fuarthas ón NTA agus an Stáitchiste le linn 2020 a chumasaigh oibriú leanúnach seirbhísí iompair poiblí riachtanacha a aithint.

Bliain airgeadais 2021

Samhlaíonn 2021 níos mó cailteanais trádála ach ag leibhéal níos ísle ná 2020. I dtaca le Gníomhaíochtaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí, feidhmeoidh na fochuideachtaí ar bhonn conartha ollchostais i gcás Bhus Átha Cliath agus Bus Éireann agus beidh freagracht ioncaim ar an NTA. I gcás Iarnród Éireann, leanfaidh sé ag feidhmiú ar bhonn conartha glanchostais. Chinntigh an NTA a chuspóir leanúint le maoiniú OSP de réir na gConarthaí i 2021.

Phléigh an Bord réimse cásanna leis an candam maoiniúcháin gur dócha a bheidh riachtanach i 2021 a thuiscint.

Ba phríomhghné í macnamh ar an tuairim go bhféadfaí maoiniú OSP ag leibhéal cuí a sholáthair i 2021 i measúnacht an Bhoird ar stad airgeadais an Ghrúpa. Tá an Bord sásta:

- go bhfanann sé mar chus, or ag an NTA OSP a mhaoiniú de réir na mbun-Chonarthaí;
- gur lig mionphleanáil cás do sholáthar measúnuithe réasúnta ar leibéil maoinithe riachtanacha;
- go raibh soláthar dóthanach san áireamh le Conarthaí OSP a mhaoiniú i mBuiséad an Stáitcheiste;
- go gheobhaidh an NTA agus an Roinn Oideachais agus Scileanna go leor maoiniú ón Stáitcheiste le Conarthaí OSP agus na Seirbhísí Iompair Scoile a mhaoiniú.

Gníomhaíochtaí Bainistíochta Leanúnacha

Leanann bainistíocht an Ghrúpa ag líon gníomhaíochtaí a chur i bhfeidhm, lena n-áirítear:

- rannpháirtíocht leis an Roinn agus an NTA i dtaca le maoiniú cuí le tacú le hoibríocht leanúnach Conarthaí Dírdhámhachtana
- rannpháirtíocht leanúnach leis an Roinn Oideachais agus Scileanna ar mhaoiniú cuí le tacú le Seirbhísí Iompair Scoile
- dianmhonatóireacht ón bhainistíocht ar staid airgid tirim laethúil, seachtainiúil agus mhíosúil ar fud an Ghrúpa
- cuir i bhfeidhm leanúnach agus dianmhonatóireacht ar thionscnaimh sábhála costas
- mionmeasúnuithe ar mholtaí Infheistíochta Caipitiúla agus a éifeacht ar leachtacht
- athbhreithniú leanúnach ar rioscaí agus ar dheiseanna le tionchar acu ar oibríochtaí an Ghrúpa

Conclúd

De réir na fachtóirí leagtha amach thuas, tá dóchas réasúnta ag an mBord go maybe acmhainní leordhóthanacha ag an Ghrúpa gus CIÉ le leanúint ag oibriú ar feadh ar laghad 12 mhí ó dháta faofa na ráitis airgeadais agus measann siad go bhfuil sé cuí glacadh leis an bhonn gnóthaigh leantaigh i dtaca le ullmhú na ráitis airgeadais.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

3. Ioncam de réir Gníomhaíochta

Léirínn an t-ioncam na méideanna arna ndíorthú ó sholáthar seirbhísí a thagann faoi réim ghnáthghníomhaíochtaí an Ghrúpa, agus iad luaite glan ar cháin.

Is soláthraí seirbhísí iompair é an Grúpa go príomha, agus tá sé ag feidhmiú in oileán na hÉireann. Tá gach cuid de sheirbhís iompair an Ghrúpa á bainistiú ag eintiteas dlíthiúil ar leith. Feidhmíonn an Grúpa cuideachta a chuireann turais ar bun freisin – CIÉ Tours International Incorporated.

Déantar anailís mar seo a leanas ar an ioncam:

	CIÉ CIÉ €000	CIÉ International Tours €000	Bus Átha Cliath €000	Bus Éireann €000	Iarnród Éireann €000	Iomlán 2019 €000	Iomlán 2018 €000
Gnóthas iarnróid					248,229	248,229	235,742
Rannóg lasta					3,890	3,890	4,420
Calafort Ros Láir					9,280	9,280	10,620
Seirbhísí iarnróid eile					35,982	35,982	30,109
Seirbhísí bóthair do phaisinéirí							
– Cathair Bhaile Átha Cliath			263,001			263,001	262,685
– Seirbhísí eile				366,475		366,475	337,582
Turais		102,350				102,350	123,253
Príomh- ghníomhaíochtaí gnó	21,617					21,617	4,597
Ioncam idirghrúpa	(21,098)					(21,098)	(4,595)
Ioncam ó oibríochtaí	519	102,350	263,001	366,475	297,381	1,029,726	1,004,413
Conarthaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí ('OSP'):							
– Ioncam OSP (Nóta 12)			39,901	57,974	88,733	186,608	183,286
– Deontais eile ón Státhiste (Nóta 12)					142,842	142,842	125,814
– Deontais ioncaim (Nóta 12)			101		89	190	1,431
Ioncam iomlán	519	102,350	303,003	424,449	529,045	1,359,366	1,314,944

4. Costais an Bhonneagair Iarnróid

Faoi réir Threoir 91/440 ón Aontas Eorpach, rinneadh na costais seo a ríomh mar seo a leanas:

	2019 €000	2018 €000
Cistiú Bonneagair		
Conradh Ilbhliantúil	142,842	125,814
Muirir rochtana rianta	73,761	70,902
Maoiniú Státchiste eile	19	-
Ioncam tríú páirtí	32,659	26,994
Ioncam iomlán	249,281	223,710
An párolla agus costais ghaolmhara	(114,911)	(110,699)
Ábhair agus seirbhísí	(124,698)	(113,324)
Dímheas agus amúchadh glan ar amúchadh deontas caipitil	(4,791)	(5,145)
Iomlán na gcostas oibriúcháin	(244,400)	(229,168)
TRÚCDA roimh chostais oibriúcháin eisceachtúla	4,881	(5,458)
Costais eisceachtúla	(1,197)	(978)
Brabús ar dhíol sócmhainní seasta inláimhsithe	10	13
Barrachas/(easnamh) don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí roimh ús	3,694	(6,423)
Ús iníoctha agus muirir dá shamhail	(411)	(405)
Barrachas/(easnamh) don bhliain ar ghnáthghníomhaíochtaí	3,283	(6,828)

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

5. An Párolla agus Costais Ghaolmhara

	2019	2018
	€000	€000
Cuimsítear sna costais foirne (gan costais athstruchtúraithe san áireamh)		
Pá agus tuarastail	542,626	514,388
Costais leasa shóisialaigh	52,344	49,616
Costais eile a bhaineann le sochar scoir	69,704	78,476
	664,674	642,480
Obair dhílis chaipitlithe	(14,680)	(11,226)
Glanchoistais foirne	649,994	631,254
Luach saothair agus díolaíochtaí na gComhaltaí Boird		
– i leith seirbhísí mar Chomhaltaí Boird	208	174
– i leith seirbhísí feidhmiúcháin	267	253
– scaoilíocaíocht dheonach	–	121
Luach saothair agus díolaíochtaí iomlána na gComhaltaí Boird	475	548
Iomlán chostas an phárolla agus na gcostas gaolmhar	650,469	631,802

As na costais iomlána i leith na foirne, tá €14.7 milliún (2018: €11.2 milliún) caipitlithe ina sócmhainní seasta inlámhsithe agus tá €650.0 milliún (2018: €631.3 milliún) á áireamh mar chostas sa chuntas brabúis agus cailteanais.

San áireamh i pá agus tuarastalacha tá:

	2019	2018
	€000	€000
Tuarastal	428,069	407,766
Ragobair	31,376	29,859
Liúntais	83,181	76,763
	542,626	514,388

Tá an uimhir fostaí a raibh iomlán a gcuid sochar fostaí (seachas costais pinsean fostóra) lastigh de ghach banna €25,000 ó €50,000 suas don tréimhse tuairisciú leagtha amach thíos.

	2019	2018
€50,001 go €75,000	4,073	3,877
€75,001 go €100,000	688	579
€100,001 go €125,000	112	109
€125,001 go €150,000	36	28
€150,001 go €175,000	19	15
€175,001 agus os cionn	19	16

Cúiteamh Daoine Tábhachtacha den Lucht Bainistíochta

Íocadh táillí Stiúrthóra leis na Comhaltaí Boird mar seo a leanas:

	2019 €	2018 €
Comhalta Boird		
Fiona Ross (Cathaoirleach Neamhfheidhmiúcháin)	31,500	16,233
Frank Allen	21,600	21,600
Ultan Courtney	21,600	20,984
Brian Fitzpatrick	11,164	–
Denise Guinan	15,750	6,864
Stephen Hannan	15,750	15,750
John Moloney	–	6,563
Christine Moran	–	8,177
Aidan Murphy	21,600	21,600
Tom O'Connor	15,750	15,750
Ruairi O'Flynn	–	8,841
Niamh O'Regan	11,164	–
Liam O'Rourke	15,750	5,085
Fiona Sweeney	11,164	–
Niamh Walsh	–	8,841
Tommy Wynne	15,750	15,750
	208,542	172,038

Áirítear leis an bpríomhlucht bainistíochta na Comhaltaí Boird agus lucht ardbhainistíochta an Ghrúpa. Léirítear thíos an cúiteamh a íocadh nó is infoctha leis an bpríomhlucht bainistíochta as ucht seirbhísí fostaithe.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

	2019	2018
	€000	€000
Tuarastail agus sochair ghearrthéarmacha eile	1,441	1,272
Costais leasa shóisialaigh	95	103
Costais eile a bhaineann le sochair iarscoir	250	252
Sochair foirceannadh fostaíochta	–	121
	1,786	1,748

Speansais na Stiúrthóirí

San áireamh sna costais a cúitíodh le Comhaltaí an Bhoird tá:

	2019	2018
	€000	€000
Cothabháil, taisteal agus lóistín	3	3
	3	3

Léirítear cúiteamh íoctha nó iníoctha le Príomhoifigeach Oibriúcháin Gníomhach agus Príomhoifigí Feidhmiúcháin an Ghrúpa ar son seirbhísí fostaí thíos:

	2019	2018
	€000	€000
Tuarastail agus sochair ghearrthéarmacha eile	1,008	882
Costais eile a bhaineann le sochair iarscoir	227	238
	1,235	1,120

Foirceannadh Fostaíochta agus Scaoilíocaíocht

	2019	2018
	€000	€000
Scaoilíocaíocht	4,006	983
	4,006	983

Líon na mBall Foirne

Ba é meánlíon na ndaoine a bhí fostaithe ag CIÉ le linn na bliana airgeadais ná:

	2019	2018
CIÉ	296	278
Iarnród Éireann – Irish Rail	3,897	3,782
Bus Éireann – Irish Bus	2,727	2,562
Bus Átha Cliath – Dublin Bus	3,475	3,424
	10,395	10,046

6. Costais Ábhair agus Seirbhísí

Cuimsítear sna costais i ndáil le hábhair agus seirbhísí:

	2019 €000	2018 €000
Breosla, leictreachas agus bealaidh	85,730	85,261
Cáin bhóthair agus ceadúnais	1,464	1,352
Rátaí	4,107	4,722
Luach saothair na n-iniúcháirí	421	527
Léasanna oibriúcháin ar cíos	5,444	5,179
Conraitheoirí scoile	163,650	146,649
Fruiliú bus eile	15,387	18,506
Éilimh um dhliteanas tríú páirtí agus dliteanas fostóirí	14,162	14,751
Ábhair agus seirbhísí eile	373,494	375,450
Costais oibriúcháin pinsean	1,881	1,594
	665,740	653,991

San áireamh i sna costais ábhair agus seirbhísí tá:

	2019 €000	2018 €000
Taisteal Náisiúnta agus and maireachtáil	1,156	1,272
Taisteal Idirnáisiúnta and maireachtáil	605	923
Fáilteachas	185	123
	1,946	2,318

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

Luach Saothair na nIniúcháirí:

Nochtar sa tábla seo a leanas na táillí is iníochta le Deloitte LLP Ireland i leith na bliana dar chríoch an 31 Nollaig 2019. Níl CBL san áireamh sna méideanna seo.

	2019	2018
	€000	€000
Iniúcháir reachtúil		
– Iniúchadh reachtúil ar chuideachtaí an Ghrúpa	166	192
– Seirbhísí ráthaíochta eile	118	35
– Seirbhísí comhairleoireachta cánach	63	24
– Seirbhísí eile nach mbaineann le hiniúcháireacht	74	276
	421	527

Luaitear an t-easnamh don bhliain tar éis na méideanna seo a leanas a mhuirearú/(a chur de shochar na gcuntas):

	2019	2018
	€000	€000
Fardal a ídíodh	209,499	153,954
Méadú ar an soláthar in aghaidh dífheidhmeacht fardail	808	2,912
Caillteanais/(gnóthacháin) malairte eachtraí	74	482
Brabús ar dhiúscairt sócmhainní seasta	(892)	(1,396)
Léasanna oibriúcháin	5,444	5,179
Athstruchtúró an ghnó	8,629	7,736
Dímheas ar na sócmhainní seasta inláimhsithe	246,050	263,552
Amúchadh na sócmhainní doláimhsithe	1,935	3,269
Amúchadh deontas	(215,899)	(223,779)

7. Míreanna Eisceachtúla

	2019	2018
	€000	€000
Athstruchtúró an ghnó	3,719	1,060
Fóirdheontas athíochta	4,910	–
Cúlchiste scoile aisíochta leis an Roinn Oideachais agus Scileanna	–	6,676
	8,629	7,736

Cuimsítear sna costais maidir le hathstruchtúró an ghnó méideanna a eascraíonn as tionscnaimh athstruchtúraithe i rith na bliana:

Bus Átha Cliath €5.39 milliún, Bus Éireann (€0.04) milliún, Iarnród Éireann €2.88 milliún aus CIÉ €0.40 milliún.

8. Dímheas agus Amúchadh, Glan ar Amúchadh na nDeontas Caipitil

	2019 €000	2018 €000
Amúchadh na sócmhainní seasta doláimhsithe (Nóta 14)	1,935	3,269
Dímheas ar na sócmhainní seasta inláimhsithe (Nóta 15)	246,050	263,552
Amúchadh na ndeontas caipitil (Nóta 23)	(215,899)	(223,779)
	32,086	43,042

9. Brabús ar Dhiúscairt Sócmhainní Inláimhsithe

	2019 €000	2018 €000
Brabús ar dhiúscairt talún agus foirgneamh	6	960
Brabús ar dhiúscairt rothstoic, feithiclí, gléasra agus innealra	886	436
	892	1,396

10. Glanchostas Úis

(a) Ús Infhála agus Muirir dá Shamhail

	2019 €000	2018 €000
Ioncam úis ar thaiscí gearrthéarmacha	216	266

(b) Ús Iníoctha agus Muirir dá Shamhail

	2019 €000	2018 €000
Ús iníoctha ar iasachtaí agus ar rótharraingtí	1,166	1,201
Ús iníoctha ar léasanna airgeadais	-	6
Costas iomlán úis ar dhliteanais airgeadais nach bhfuil á dtomhas ar a luach cóir tríd an gcuntas brabúis agus caillteanais	1,166	1,207
Glanchostas úis ar phleananna pinsean le sochar sainithe	10,461	13,082
Leachtú na soláthairtí lascaine	165	174
Iomlán an úis iníoctha agus na muirear dá shamhail	11,792	14,463

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

(c) Glanhostas Úis

	2019 €000	2018 €000
Ús infhála agus muirir dá shamhail	216	266
Ús iníoctha agus muirir dá shamhail	(11,792)	(14,463)
Glanhostas úis	(11,576)	(14,197)

11. Cáin Ioncaim

a) Costas Cánach san áireamh sa Chuntas Brabúis agus Cailteanais

	2019 €000	2018 €000
Muirear cánach corparáide eachtraí ar an mbrabús don bhliain airgeadais	325	83
Muirear cánach corparáide Éireannach ar an mbrabús don bhliain airgeadais	5,847	
<i>Costas cánach reatha don bhliain airgeadais</i>	<i>6,172</i>	<i>83</i>
Cáin ar bhrabús ar ghnáthghníomhaíochtaí	6,172	83

(b) Costas Cánach a bhaineann le Míreanna arna nAithint san Ioncam Cuimsitheach Eile

	2019 €000	2018 €000
Cáin reatha	-	-
Cáin iarchurtha	-	-
- Cáin iarchurtha ar atomhas an ghlandlíteanais sochar sainithe	-	-
Costas cánach iomlán a bhaineann le míreanna arna n-aithint san ioncam cuimsitheach eile	-	-

(c) Costas Cánach a bhaineann le Míreanna arna nAithint sa Chothromas

	2019 €000	2018 €000
Cáin reatha	-	-
Cáin iarchurtha	-	-
Costas cánach iomlán a bhaineann le míreanna arna n-aithint sa chothromas	-	-

(d) Réiteach an Chostais Cánach

Ní hionann an cháin arna measúnú don bhliain airgeadais agus an cháin a cinneadh tríd an ráta caighdeánach cánach corparáide i bPoblacht na hÉireann a chur i bhfeidhm ar an mbarrachas don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2019, is é sin 12.5% (2018: 12.5%). Mínítear na difríochtaí anseo thíos:

	2019	2018
	€000	€000
Barrachas ar ghnáthghníomhaíochtaí roimh cháin	(8,242)	(34,428)
Barrachas/(easnamh) méadaithe faoin ráta caighdeánach cánach i bPoblacht na hÉireann i leith na bliana airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2019, is é sin 12.5% (2018: 12.5%)	(1,030)	(4,304)
Tionchar de bharr:		
Ioncam nach bhfuil faoi réir cánach	(21,653)	(61,906)
Ráta cánach níos airde ar thuillimh thar lear	(325)	(292)
Speansais nach bhfuil asbhainte chun críocha cánach	(71)	1,165
Dímheas sa bhreis ar líuntais chaipitiúla	26,578	29,854
Úsáid na gcaillteanas cánach	(3)	(3,066)
Cailteanas chánach neamhfhaoisimh arna dtabhairt ar aghaidh	(796)	34,567
Ioncam atá faoi réir ráta cánach níos airde	2,780	3,360
Difríochtaí eile	692	705
Cáin bhrabúis ar ghnáthghníomhaíochtaí	6,172	83

Níor aithníodh sócmhainn cánach iarchurtha féideartha €953 milliún (2018: €935 milliún) maidir le cailteanas charntha arna dtabhairt ar aghaidh, toisc nach cinnte go ndéanfar iad a aisghabháil sa todhcháí i gcoinne brabúis inchánacha.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

12. Oibleagáidí Seirbhíse Poiblí agus Deontais eile ón Státchiste

Tá na deontais is iníoctha le Córas Iompair Éireann i gcomhréir leis na Rialacháin ábhartha ón Aontas Eorpach lena rialaítear Cúnamh Stáit do ghnóthais iompair.

	2019 €000	2018 €000
Cuntas Brabúis agus Cailteanais		
Oibleagáid Seirbhíse Poiblí	184,215	183,286
Deontais eile ón Státchiste	142,842	125,814
Deontais ioncaim eile	2,091	1,431
	329,148	310,531
Clár Comhardaithe		
Deontais chaipitil	179,965	96,608
Cistiú iarchurtha	13,600	21,134
Deontais chaipitil eile	–	2,725
Iomlán na hOibleagáide Seirbhíse Poiblí agus na nDeontas eile ón Státchiste	522,746	430,998
Fo-Cheanteideal B7 de Vóta 31 de chuid Dháil Éireann – Oibleagáid Seirbhíse Poiblí		
Bus Átha Cliath – Dublin Bus (ioncam)	39,320	41,134
Bus Éireann – Irish Bus (ioncam)	57,789	52,825
Iarnród Éireann – Irish Rail (ioncam)	87,106	89,327
Iarnród Éireann – Irish Rail (caipiteal)	35,000	35,000
	219,215	218,286
Fo-Cheanteideal B8 de Vóta 31 de chuid Dháil Éireann – Infheistíocht Chaipitiúil		
Conradh Ilbhliantúil Bainistíochta Bonneagair (ioncam)	142,842	125,814
Conradh Ilbhliantúil Bainistíochta Bonneagair (caipiteal)	53,638	34,186
Deontais ón Státchiste i gcomhair bonneagair agus infheistíocht chaipitiúil	91,327	30,147
OSP iarchurtha	13,633	21,134
Deontais eile ón Státchiste	2,091	1,431
	303,531	212,712
Cistiú iomlán faoi Vóta 31 de chuid Dháil Éireann	522,746	430,998
Iomlán na ndeontas OSP agus na ndeontas ón Státchiste	522,746	430,998

Níl aon choinníollacha neamh-chomhlíonta ná teagmhais eile ag gabháil le deontais a aithníodh mar ioncam.

Déanann CIÉ taifead ar dheontais faoin tSamhail Fabhráithe a cheadaítear faoi Alt 24 de FRS102.

Déantar méid agus téarma na ndeontas caipitil a amúchadh thar shaol úsáideach na sócmhainní gaolmhara. Áirítear deontais ioncaim sa chuntas brabúis agus cailiteanas comhdhlúite ina n-iomláine sa bhliain ábhartha.

	An Roinn Iompair 2019	An tÚdarás Náisiúnta Iompair 2019	Iomlán 2019	An Roinn Iompair 2018	An tÚdarás Náisiúnta Iompair 2018	Iomlán 2018
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Caipiteal faoi Vóta B8	197,000	139,722	336,722	160,000	84,006	244,006
Inrochtaineacht faoi Vóta B8	-	1,809	1,809	-	981	981
Iomlán	197,000	141,531	338,531	160,000	84,987	244,987

Tá foinsé na gcistí ón Stát a fuarthas le linn na mblianta féilire 2018 agus 2019 teoranta do thionscadail ar leith.

13. CIÉ Glanthoradh don Bhliain

Rinne Eintiteas CIÉ glancaillteanas €21.2 milliún i leith na bliana (2018: cailiteanas €31.6 milliún).

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

14. Sócmhainní Seasta Doláimhsithe

An Grúpa

	Bogearraí Ríomhaire €000	Iomlán €000
An bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2018		
Suim ghlanluacha thosaigh	9,379	9,379
Breiseanna	6,668	6,668
Amúchadh	(3,269)	(3,269)
Suim ghlanluacha	12,778	12,778

Amhail an 31 Nollaig 2018

Costas	73,012	73,012
Athaicmiú	(23,936)	(23,936)
	49,076	49,076
Amúchadh agus lagú carntha	(60,234)	(60,234)
Athaicmiú	23,936	23,936
Suim ghlanluacha	12,778	12,778

Don bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2019

Suim ghlanluacha thosaigh	12,778	12,778
Breiseanna	9,117	9,117
Amúchadh	(1,935)	(1,935)
Suim ghlanluacha	19,960	19,960

Amhail an 31 Nollaig 2019

Costas	82,113	82,113
Athaicmiú	(23,943)	(23,943)
	58,170	58,170
Amúchadh agus lagú carntha	(62,153)	(62,153)
Athaicmiú	23,943	23,943
	(38,210)	(38,210)

Suim ghlanluacha	19,960	19,960
-------------------------	--------	--------

Eintiteas CIÉ

	Bogearraí Ríomhaire €000	Iomlán €000
An bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2018		
Suim ghlanluacha thosaigh	1,577	1,577
Breiseanna	800	800
Amúchadh	(185)	(185)
Suim ghlanluacha	2,192	2,192

Amhail an 31 Nollaig 2018

Costas	18,205	18,205
Athaicmiú	(95)	(95)
	18,110	18,110
Amúchadh agus lagú carntha	(16,013)	(16,013)
Athaicmiú	95	95
Suim ghlanluacha	2,192	2,192

Don bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2019

Suim ghlanluacha thosaigh	2,192	2,192
Breiseanna	974	974
Amúchadh	(280)	(280)
Bogeara CIÉ Tours	(1,347)	(1,347)
Suim ghlanluacha	1,539	1,539

Amhail an 31 Nollaig 2019

Costas	19,179	19,179
Athaicmiú	(95)	(95)
Bogeara CIÉ Tours	(1,347)	(1,347)
	17,737	17,737
Amúchadh agus lagú carntha	(16,293)	(16,293)
Athaicmiú	95	95
	(16,198)	(16,198)

Suim ghlanluacha	1,539	1,539
-------------------------	-------	-------

Cuimsítear bogearraí ríomhaire sna sócmhainní doláimhsithe. Déantar bogearraí ríomhaire a thomhas ar a gcostas lúide caillteanais charntha de bharr amúchadh agus lagú. Déantar bogearraí ríomhaire a amúchadh thar a saol úsáideach tuartha, atá idir 3 agus 5 bliana.

15 Sócmhainní Seasta Inláimhsithe

Grúpa

	Línte agus Oibreacha Iarnróid €000	Rothstoc Iarnróid €000	Feithiclí Paisinéirí Bóthair €000	Feithiclí Lasta Bóthair €000	Gléasra agus Innealra €000	Comharthaíocht €000	Dugaí, Cuanta agus Céanna €000	Trealamh Lóna-dóireachta €000	Iomlán
An bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2018									
Suim ghlánluacha thosaigh	835,971	487,230	256,340	754,144	166,131	331,987	30,523	-	2,862,326
Breiseanna	19,226	34,344	83,979	14,039	25,542	6,352	824	507	184,813
Athaicmiú	-	-	-	(226)	-	-	-	-	(226)
Diúscairtí	(579)	-	(16,539)	(828)	(21)	-	-	-	(17,967)
Dímheas	(65,135)	(81,788)	(50,455)	(16,861)	(27,164)	(20,911)	(1,238)	-	(263,552)
Suim ghlánluacha	789,483	439,786	273,325	750,268	164,488	317,428	30,109	507	2,765,394
Amhail an 31 Nollaig 2018									
Costas	1,220,800	1,069,070	739,073	960,802	385,967	550,165	56,229	507	4,982,613
Dímheas agus lagú carntha	(431,317)	(629,284)	(465,748)	(210,534)	(221,479)	(232,737)	(26,120)	-	(2,217,219)
Suim ghlánluacha	789,483	439,786	273,325	750,268	164,488	317,428	30,109	507	2,765,394

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

	Línte agus Oibreacha Iarnróid €000	Rothstoc Iarnróid €000	Feithiclí Paisinéirí Bóthair €000	Feithiclí Lasta Bóthair €000	Gléasra agus Innealra €000	Comharthaíocht €000	Dugaí, Cuanta agus Céanna €000	Trealamh Lóna-dóireachta €000	Iomlán
Don bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2019									
Suim ghlanluacha thosaigh	789,483	439,786	273,325	750,268	164,488	317,428	30,109	507	2,765,394
Athaicmiú	29,680	74,337	53,850	34,608	37,921	9,126	139	240	239,901
Diúscairtí	-	-	(5,400)	-	(3)	-	-	-	(5,403)
Dímheas	(59,405)	(75,914)	(49,486)	(17,338)	(21,677)	(20,910)	(1,320)	-	(246,050)
Suim ghlanluacha	759,758	438,209	272,289	767,538	180,729	305,644	28,928	747	2,753,842
Amhail an 31 Nollaig 2019									
Costas	1,250,480	1,095,381	732,617	995,410	412,951	559,291	56,368	747	5,103,245
Dímheas agus lagú carntha	(490,722)	(657,172)	(460,328)	(227,872)	(232,222)	(253,647)	(27,440)	-	(2,349,403)
Suim ghlanluacha	759,758	438,209	272,289	767,538	180,729	305,644	28,928	747	2,753,842

I rith na bliana airgeadais, dhiúscair an Grúpa sócmhainní seasta inláimhsithe ag a raibh suim ghlanluacha €5.403 milliún. Tá costas €119.269 milliún luaite leis na sócmhainní mar aon le dímheas agus lagú carntha €113.866. Is é €892,000 (2018: €1,396,000) an brabús ar dhiúscairt na sócmhainní seasta inláimhsithe sin.

- Bheartaigh an Grúpa leas a bhaint as an tsamhail chostais ar dháta an aistrithe chun FRS 102 maidir le talamh agus foirgnimh.
- Rinneadh feithiclí paisinéirí bóthair a raibh costas €162.9 milliún (2018: €201.0 milliún) luaite leo a dhímheas go hiomlán ach tá siad fós in úsáid ag dáta an chláir comhardaithe.
- Áirítear leis na feithiclí paisinéirí bóthair thuas aitheantas ar busanna a ceannaíodh faoi chomhaontú léasúcháin bus leis an Údarás Náisiúnta Iompair (NTA) ag luach €162.9 milliún (2018: €69.3 milliún). Cuireadh na busanna, a aithníodh in 2018 i mbun seirbhíse le linn na tréimhse idir an 1 Eanáir 2018 agus an 31 Nollaig 2018. Tá na busanna a fuarthas srianta lena n-úsáid do sheirbhísí iompair phoiblí sainithe amháin. Déanfaidh bainistíocht athbhreithniú agus measúnú ar ionramháil cuntasáíochta do gach sócmhainn a bhaineann le busanna ag éirigh ó lán cuir i bhfeidhm Conradh 2019 i 2020 agus an aistriú tar éis sin go bonn chonartha ollchostais i 2021 mar a aistríonn freagracht as paisinéirí chun an NTA.
- San áireamh sna méideanna breise thuasluaite tá íocaíochtaí ar cuntas a bhaineann le sócmhainní atá sonraithe thíos ach nach raibh in úsáid go fóill:

	2019 €000	2018 €000
Gléasra agus Innealra	-	-
Feithiclí Paisinéirí Bóthair	-	1,000
	-	1,000

Eintiteas CIÉ

	Talamh agus Foirgnimh €000	Gléasra agus Innealra €000	Iomlán €000
An bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2018			
Suim ghlanluacha thosaigh	752,213	1,551	753,764
Breiseanna	13,962	1,701	15,663
Dímheas	(16,812)	(2,047)	(18,859)
Suim ghlanluacha	749,363	1,205	750,568

Amhail an 31 Nollaig 2018

Costas	959,664	24,824	984,488
Dímheas agus lagú carntha	(210,301)	(23,619)	(233,920)
Suim ghlanluacha	749,363	1,205	750,568

Don bhliain airgeadais dar chríoch an 31 Nollaig 2019

Suim ghlanluacha thosaigh	749,363	1,205	750,568
Breiseanna	33,547	1,160	34,707
Dímheas	(17,091)	(1,430)	(18,521)
Suim ghlanluacha	765,819	935	766,754

Amhail an 31 Nollaig 2019

Costas	993,211	25,938	1,019,149
Dímheas agus lagú carntha	(227,392)	(25,003)	(252,395)
Suim ghlanluacha	765,819	935	766,754

Le linn na bliana airgeadais, dhiúsraigh an Eintiteas sócmhainní seasta inlámhsithe le suim ghlanluacha de neamhní (2018: neamhní).

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

16. Sócmhainní Airgeadais

Grúpa

	Scaireanna Liostaithe		Scaireanna Neamhliostaithe		Iomlán	
	2019 €000	2018 €000	2019 €000	2018 €000	2019 €000	2018 €000
Costas amhail an 1 Eanáir	34	34	13	13	47	47
Lagú	(34)	(34)	(13)	(13)	(47)	(47)
Glanluach de réir na Leabhar amhail an 31 Nollaig	-	-	-	-	-	-

Cuimsítear sna sócmhainní airgeadais scaireanna liostaithe agus scaireanna neamhliostaithe. Baineann na scaireanna le stoic iompair agus stoic chogaidh atá i seilbh an Ghrúpa.

Eintiteas CIÉ

	Fochuideachtaí		Scaireanna Liostaithe		Scaireanna Neamhliostaithe		Iomlán	
	2019 €000	2018 €000	2019 €000	2018 €000	2019 €000	2018 €000	2019 €000	2018 €000
Costas amhail an 1 Eanáir	331,255	331,255	34	34	13	13	331,302	331,255
Méadú i mbliain amháin	-	-	-	-	-	-	-	-
Lagú	-	-	(34)	(34)	(13)	(13)	(47)	(47)
Glanluach de réir na Leabhar amhail an 31 Nollaig	331,255	331,255	-	-	-	-	331,255	331,255

Cuimsítear sna sócmhainní airgeadais infheistíochtaí trádála agus infheistíochtaí i bhfochuideachtaí.

Cuimsítear san infheistíocht i bhfochuideachtaí scaireanna cothromais in Iarnród Éireann, Bus Éireann, Bus Átha Cliath, agus CIÉ Tours International (fochuideachta i Stáit Aontaithe Mheiriceá). Níl na scaireanna sin á dtrádáil go poiblí.

17. Stoic

Grúpa

	2019 €000	2018 €000
Ábhair chothabhála agus páirteanna spártha	25,773	24,140
Stoc bonneagair	23,418	16,969
Breosla, bealaí agus stoic éagsúla eile	14,731	10,464
	63,922	51,573
Stoc a ídíodh le linn na bliana:		
Ábhair agus breosla	209,499	153,954

18. Féichiúnaithe

Grúpa

	2019 €000	2018 €000
Féichiúnaithe trádála	21,685	23,620
Méideanna atá dlite ón Roinn Oideachais agus Scileanna	8,680	8,411
Deontais infhaighte	5,000	-
Ionstraimí airgeadais díorthacha	4,315	1,823
Féichiúnaithe eile agus ioncam fabhráithe	17,289	16,543
	56,969	50,397

Luaitear na féichiúnaithe tar soláthar €1,220,000 (2018: €1,375,000) a dhéanamh in aghaidh lagú. Áirítear leis na hionstraimí airgeadais díorthaigh méideanna a bheidh dlite tar éis bliain amháin dar luach €746,000 (2018: €582,000).

Eintiteas CIÉ

	2019 €000	2018 €000
Féichiúnaithe trádála	1,028	1,971
Ionstraimí airgeadais díorthacha	4,315	1,823
Féichiúnaithe eile agus ioncam fabhráithe	5,129	5,317
	10,472	9,111

Luaitear na féichiúnaithe tar éis soláthar €475,000 a dhéanamh in aghaidh lagú (2018: €537,000). Áirítear leis na hionstraimí airgeadais díorthaigh méideanna a bheidh dlite tar éis bliain amháin dar luach €746,000 (2018: €582,000).

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

19. Creidiúnaithe (Méideanna atá Dlite laistigh de Bhliain Amháin)

Grúpa

	2019	2018
	€000	€000
Rótharraingt bhainc	–	1,442
Íasachtaí bainc (<i>Nóta 21</i>)	4,000	4,000
Creidiúnaithe trádála	111,833	102,174
Cáin ioncaim asbhainte faoi ÍMAT	12,263	11,282
Árachas sóisialta pá-choibhneasa	7,405	6,981
Cáin bhreisluacha agus cánacha eile	7,360	4,117
Cáin chorparáide Éireannach	5,847	–
Creidiúnaithe eile	51,845	54,823
Fabhruithe	61,865	55,814
Ionstraimí airgeadais díorthacha	4,628	6,056
<i>Ioncam deontais iarchurtha (Nóta 23)</i>	221,212	213,351
Ioncam iarchurtha	47,503	47,986
	535,761	508,026
Creidiúnaithe i leith cánachais agus árachas sóisialta áirithe anseo thuas	32,875	22,380

Eintiteas CIÉ

	2019	2018
	€000	€000
Rótharraingt bhainc	–	1,442
Íasachtaí bainc (<i>Nóta 21</i>)	4,000	4,000
Creidiúnaithe trádála	26,965	29,294
Méideanna atá d'fhochuideachtaí	381,229	335,478
Cáin ioncaim asbhainte faoi ÍMAT	917	846
Árachas sóisialta pá-choibhneasa	123	144
Cáin bhreisluacha agus cánacha eile	411	563
Cáin chorparáide Éireannach	3,003	–
Fabhruithe	986	5,001
Ionstraimí airgeadais díorthacha	4,628	6,056
<i>Ioncam deontais iarchurtha (Nóta 23)</i>	10,890	10,811
	433,152	393,635
Creidiúnaithe i leith cánachais agus árachas sóisialta áirithe anseo thuas	4,454	1,553

Tá na méideanna atá dlite d'fhochuideachtaí neamhurráithe, tá siad saor ó ús, níl aon dáta aisíocaíochta socraithe ina leith agus tá siad iníoctha ar éileamh. Cé go bhfuil na méideanna atá dlite d'fhochuideachtaí iníoctha ar éileamh, ní mheasann na Comhaltaí Boird go mbeidh ar CIÉ na méideanna a aisíoc cuíosach luath amach anseo.

20. Creidiúnaithe (Méideanna atá Dlíte tar éis níos mó ná Bliain Amháin)

An Grúpa agus Eintiteas CIÉ

	2019 €000	2018 €000
Íasachtaí bainc (Nóta 21)	20,000	24,000
Ionstraimí airgeadais díorthacha	239	4,347
	20,239	28,347

21. Íasachtaí

An Grúpa agus Eintiteas CIÉ – Íasachtaí bainc

Tá na hiasachtaí bainc san áireamh leis na creidiúnaithe agus tá siad in-aisíoctha mar seo a leanas:

	2019 €000	2018 €000
Tráth nach mó ná bliain amháin (Nóta 19)	4,000	4,000
Tar éis bliain amháin agus tráth nach mó ná cúig bliana (Nóta 20)	20,000	24,000
	24,000	28,000

Íasacht théarmach is ea na hiasachtaí bainc, a rineadh athstruchturú air i 2018, a bheidh aisíoctha ina n-iomláine faoi mhí Eanáir 2024. Rinneadh an t-ús ar an íasacht théarmach a leasú faoin athstruchturú agus is mar gheall an coibhneas idir glanfhiach an Ghrúpa agus an TRÚCDA. Is iad 1.25% an ráta infheidhmithe i 2019.

Amhail dáta an chláir comhardaithe tá íasachtaí ar fiú €24.0 milliún (2018: €28.0 milliún) ag an nGrúpa.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

22. Soláthairtí le haghaidh Dliteanas agus Muirear Grúpa

	Dliteanas Tríú Páirtí agus Dliteanas Fostóirí €000	Athstruchtúrú €000	Cúrsaí Comhshaoil €000	Oibríochtúil/ Eile €000	Cúrsaí Dlíthiúla agus Gaoil- mahara €000	Iomlán €000
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2018	184,531	13,831	5,405	25,673	2,592	232,032
Úsáidte i rith na bliana	(14,495)	(10,333)	(463)	(4,088)	(1,551)	(30,930)
Aistriú ón gcuntas brabúis agus caillteanais	14,693	1,557	1,093	1,569	584	19,496
Iarmhéid tugtha ar aghaidh amhail an 31 Nollaig 2018	184,729	5,055	6,035	23,154	1,625	220,598
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2019	184,729	5,055	6,035	23,154	1,625	220,598
Úsáidte i rith na bliana	(15,975)	(2,164)	(2,535)	(1,887)	(400)	(22,661)
Aistriú ón gcuntas brabúis agus caillteanais	14,109	2,552	182	(3,158)	804	14,489
Iarmhéid tugtha ar aghaidh amhail an 31 Nollaig 2019	182,863	5,443	3,682	18,109	2,329	212,426

Tugann an faisnéisiú thuas sonraí faoi Dliteanas Tríú Páirtí agus Dliteanas Fostóirí agus Dlíthiúil agus nithe gaolmhara mar is gá faoin gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú 2016, nór taispeánadh an uimhir cásanna mar gheall ar íogaireacht tráchtála.

Eintiteas CIÉ

	Athstruchtúrú €000	Cúrsaí Comhshaoil €000	Oibríochtúil/ Eile €000	Cúrsaí Dlíthiúla agus Gaoil- mahara €000	Iomlán €000
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2018	252	1,159	324	173	1,908
Úsáidte i rith na bliana	-	-	-	(173)	(173)
Aistriú ón gcuntas brabúis agus cailteanais	392	93	65	-	550
Iarmhéid tugtha ar aghaidh amhail an 31 Nollaig 2018	644	1,252	389	-	2,285
Iarmhéid amhail an 1 Eanáir 2019	644	1,252	389	-	2,285
Úsáidte i rith na bliana	(359)	-	(100)	-	(459)
Aistriú ón gcuntas brabúis agus cailteanais	46	-	1,134	568	1,748
Iarmhéid tugtha ar aghaidh amhail an 31 Nollaig 2019	331	1,252	1,423	568	3,574

Cúrsaí Comhshaoil

Tá aoiseanna éagsúla ag an talamh agus na foirgnimh atá á n-áitiú ag cuideachtaí an Ghrúpa. Baineann an soláthar comhshaoil le móroibreacha tógála nach mór a chur i gcrích faoi láthair chun oibleagáidí an Ghrúpa a chomhlíonadh faoi reachtaíocht Chomhshaoil agus faoi reachtaíocht Sláinte agus Sábháilteachta.

Oibríochtúil/Eile

Ar an 31 Nollaig 2019 bhí €18.1 milliún (2018: €23.1 milliún) ag an nGrúpa i leith soláthairtí eile. Bhain €18.1 milliún (2018: €23.0 milliún) díobh le soláthairtí oibríochtúil agus bhain €0.03 milliún (2018: €0.1 milliún) le héilimh eile.

Cúrsaí Dlíthiúla agus Gaolmhara

Ar an 31 Nollaig 2019 bhí €2.3 milliún (2018: €1.6 milliún) ag an nGrúpa i leith soláthairtí dlí agus cúrsaí gaolmhara

Dlíteanas Tríú Páirtí agus Dlíteanas Fostóirí

Ina cháil mar chomhlacht féinrialaithe, feidhmíonn CIÉ samhail féinárachais faoina n-íompraíonn na cuideachtaí oibríochta an riosca airgeadais a bhaineann le costas éileamh, faoi réir teagmhais aonuaire áirithe agus uasteorainneacha árachais bliantúla i gcás na n-éileamh Tríú Páirtí.

Déantar aon chaillteanais nach bhfuil cumhdaithe ag árachas seachtrach a chur de mhúirear ar an gcuntas brabúis agus cailteanais.

Déantar soláthar ag deireadh na bliana do chostas measta (gan lascaire) na n-íocaíochtaí todhcháí is gá chun dlíteanais a ghlanadh atá tabhaithe ach nach bhfuil íoctha ar dháta an chláir comhardaithe, lena n-áirítear costas na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe fós agus na n-éileamh atá tabhaithe ach nach bhfuil tuairiscithe go leordhóthanach fós.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

Léiríonn na soláthairtí atá taifeadta meastachán is fearr na stiúrthóirí ar an gcaiteachas a bheidh de dhíth chun na hoibleagáidí a ghlanadh, agus bhaineadar leas as saineolas de chuid láimhseálaithe éileamh ón gcuideachta féin a bhfuil an-taithí acu ar an obair sin agus as comhairle achtúireach agus comhairle dlí ó shaineolaithe seachtracha. Áirítear leis an meastachán is fearr meastacháin ar sheirbhísí a sholáthraítear go seachtrach maidir le héilimh a bhainistiú ach ní áirítear leis forchostas inmheánacha na Rannóige Imscrúduithe.

Agus costas measta na ndliteanas féideartha neamhíochta á ríomh, déanann láimhseálaithe éileamh atá oilte san obair sin meastacháin i leith na gcásanna éagsúla agus bíonn na meastacháin sin faoi réir beartais agus nósanna imeachta seanbhunaithe. Baineann na láimhseálaithe éileamh leas as an taithí agus an eolas atá acu agus iad ag féachaint ar chúinsí sonracha na n-éileamh ar leith. Leagtar síos an chainníocht agus aird á tabhairt ar an bhfaisnéis agus an comhfhreagras go léir atá ar fáil maidir le cúinsí sonracha an éilimh, amhail tuarascálacha cigireachta, tuarascálacha leighis, comhairle dlí agus/nó comhairle ó shaineolaithe eile, fasaigh ó Leabhar na gCainníochtaí agus/nó fasaigh chúirte i ndáil le dliteanas a bhfuil cosúlachtaí idir iad agus an ceann atá faoi chaibidil. Cuirtear éilimh atá os cionn teorainneacha áirithe faoi bhráid láimhseálaithe éileamh sinsearacha.

Déantar meastachán ar chostas deiridh na n-éileamh nach bhfuil socraithe go fóill ansin i gcomhairle le hachtúirí seachtracha. Baineann na hachtúirí leas as réimse teicnící caighdeánacha chun éilimh a réamh-mheas, amhail Modh an Mheánchostais in aghaidh an Éilimh, an Modh Forbartha, Modh na Creidiúnachta agus Modh na nÉileamh Mór. Is iondúil go mbíonn samhaltú matamaitice an achtúire bunaithe ar anailís staitistiúil ar thaithí stairiúil, modh anailíse ina nglactar leis go mbeidh patrún forbartha na n-éileamh reatha ag teacht leis an bpatrún bunaithe. Cuirtear san áireamh, áfach, athrú nó neamhchinnteacht ar bith a d'fhéadfadh na staitisticí bunúsacha a chur as a riocht, agus athrú nó neamhchinnteacht ar bith a d'fhéadfadh a fhágáil go dtiocfadh méadú nó laghdú ar na dliteanas fhéideartha i gcomparáid le costas na n-éileamh a socraíodh roimhe sin. Samplaí díobh sin is ea athruithe ar an dlí ábhartha, éifeacht an bhoilscithe, athruithe ar an ngníomhaíocht oibríochta agus an tionchar a bheadh ag cailleanais mhóra. Déantar soláthairtí a ríomh ar leithligh do gach ceann de Chuideachtaí Oibríochta an Ghrúpa i gcás gach aicme gnó.

Déantar timpistí a bhíonn thar a bheith tromchúiseach a mheas ar leithligh ó na meáin a léirítear faoin tsamhail achtúireach.

Cé go nglacann an Grúpa gach céim réasúnach lena chinntiú go mbeidh an fhaisnéis chuí aige maidir lena neamhchosaint ar éilimh, is gné dhílis é agus dliteanas á meas go bhféadfadh sé a theacht chun solais nach ionann na dliteanas deiridh agus na luachálacha tosaigh de réir mar a leanfar ar aghaidh le himscrúduithe agus a nochtfar sonraí. Murab ionann torthaí na n-éileamh agus na toimhdí is bonn le meastacháin is fearr na stiúrthóirí, d'fhéadfadh dliteanas breise a bheith i gceist.

Déantar soláthairtí in aghaidh éileamh a ríomh mar mhéid comhlán gan aisghabháil athárachais ar bith san áireamh. Aithnítear aisghabhálacha athárachais sa chuntas brabúis agus cailleanais de réir mar a fhaightear iad.

23. Ioncam Iarchurtha

Áirítear sa chuntas seo deontais neamh-inaisíoctha ón Aontas Eorpach agus ón Stáitchiste a chuirfear chun sochair an chuntais brabúis agus cailteanais ar an mbonn céanna ar a ndéanfar na sócmhainní seasta gaolmhara a dhímheas:

Grúpa

	1 Eanáir 2018 €000	Méideanna Faighte agus Infhála €000	Diúscairtí Sócmhainní a fuarthas Deontas ina leith €000	Cuntas Brabúis agus Cailteanais €000	31 Nollaig 2018 €000
Deontais chaipitil					
Línte agus oibreacha iarnróid	824,759	19,068	(576)	(64,514)	778,737
Rothstoc iarnróid	455,941	35,000	–	(70,735)	420,206
Gléasra agus innealra	143,266	23,584	–	(18,794)	148,056
Comharthaíocht	302,057	5,964	–	(18,538)	289,483
Dugaí, cuanta agus céanna	8,356	–	–	(310)	8,046
Talamh agus foirgnimh	546,571	6,961	(820)	(11,991)	540,721
Feithiclí paisinéirí bóthair	213,263	77,997	(16,250)	(38,897)	236,113
	2,494,213	168,574	(17,646)	(223,779)	2,421,362
Ioncam iarchurtha eile	6	–	–	(2)	4
	2,494,219	168,574	(17,646)	(223,781)	2,421,366
Deontais Ioncaim	–	–	–	–	–
Ioncam iarchurtha iomlán	2,494,219	168,574	(17,646)	(223,781)	2,421,366

Nóta a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

	1 Eanáir 2019 €000	Méideanna Faighte agus Infhála €000	Diúscairtí Sócmhainní a fuarthas Deontas ina leith €000	Cuntas Brabúis agus Cailteanais €000	31 Nollaig 2019 €000
Deontais chaipitil					
Línte agus oibreacha iarnróid	778,737	29,702	–	(58,784)	749,655
Rothstoc iarnróid	420,206	79,222	–	(70,368)	429,060
Gléasra agus innealra	148,056	45,300	–	(16,382)	176,974
Comharthaíocht	289,483	9,434	–	(18,536)	280,381
Dugaí, cuanta agus céanna	8,046	–	–	(312)	7,734
Talamh agus foirgnimh	540,721	16,076	–	(12,128)	544,669
Feithiclí paisinéirí bóthair	236,113	66,358	(5,401)	(39,388)	257,682
	2,421,362	246,092	(5,401)	(215,899)	2,446,154
Ioncam iarchurtha eile	4	–	–	(1)	3
	2,421,366	246,092	(5,401)	(215,900)	2,446,157
Deontais loncaim	–	190	–	(190)	–
Ioncam iarchurtha iomlán	2,421,366	246,282	(5,401)	(216,090)	2,446,157

Is €246.1 milliún (2018: €168.6 milliún) iomlán na deontais chaipitil aitheanta i 2019, le €46.8 milliún (2018: €69.3 milliún) faoin socrú léasa bus (Nóta 15) san áireamh.

Cionroinnte mar seo a leanas:	2019 €000	2018 €000
Ioncam iarchurtha – méideanna atá dlite laistigh d'aon bhliain amháin (Nóta 19)	221,212	213,351
Ioncam iarchurtha – méideanna atá dlite i ndiaidh bliain amháin	2,224,945	2,208,015
	2,446,157	2,421,366

Eintiteas CIÉ

	1 Eanáir 2018 €000	Aistrithe Idirchuide- achta €000	Méideanna Faighte agus Infhála €000	Cuntas Brabúis agus Cailteanais €000	31 Nollaig 2018 €000
Deontais chaipitil					
Talamh agus foirgnimh	545,301	235	6,961	(11,970)	540,527
Ioncam iarchurtha eile	6	–	–	(2)	4
Iomlán	545,307	235	6,961	(11,972)	540,531

	1 Eanáir 2019 €000	Méideanna Faighte agus Infhála €000	Cuntas Brabúis agus Cailteanais €000	31 Nollaig 2019 €000
Deontais chaipitil				
Talamh agus foirgnimh	540,527	16,076	(12,114)	544,489
Ioncam iarchurtha eile	4	-	(1)	3
Iomlán	540,531	16,076	(12,115)	544,492

Eintiteas CIÉ

Cionroinnte mar seo a leanas:	2019 €000	2018 €000
Ioncam iarchurtha – méideanna atá dlite laistigh d'aon bhliain amháin (Nóta 19)	10,890	10,811
Ioncam iarchurtha – méideanna atá dlite i ndiaidh bliain amháin	533,602	529,720
	544,492	540,531

Léiríonn an t-ioncam iarchurtha deontais a fuarthas/is infhála chun infheistíocht chaipitiúil a chistiú. Féach Nóta 12 i gcomhair nochtadh breise ar dheontais a fuarthas/is infhála.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

24. Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid

Nótaí a ghabhann leis an Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid

Don bhliain dar chríoch an 31 Nollaig	2019 €000	2018 €000
Easnamh don bhliain	(14,414)	(34,511)
Cáin ar an easnamh ar ghnáthghníomhaíochtaí	6,172	83
Glanchoistas úis	11,576	14,197
Easnamh oibriúcháin	3,334	(20,231)
Dímheas ar na sócmhainní seasta inláimhsithe	246,050	263,552
Amúchadh na sócmhainní seasta doláimhsithe	1,935	3,269
Amúchadh an ioncaim deontais iarchurtha	(215,899)	(223,779)
Méadú ar an dliteanas i leith sochair iarscoir	15,984	27,941
Brabús ar dhiúscairt sócmhainní inláimhsithe	(892)	(1,396)
<i>Gluaiseacht sa chaipiteal oibre</i>		
– (Méadú)/laghdú ar stoic	(12,349)	6,419
– (Méadú)/laghdú ar fhéichiúnaithe	(6,570)	23,002
– Méadú ar chreidiúnaithe agus soláthairtí	18,859	13,608
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin	50,452	92,385

25. Sochair Iarscoir

An Grúpa agus Eintiteas CIÉ

Feidhmíonn CIE pleananna sochar sainithe d'fhormhór na bhfostaithe. Seo a leanas na méideanna atá aitheanta sna ráitis airgeadais i leith na bpleananna sochar sainithe:

	2019 €000	2018 €000
Luach coir shócmhainní na scéimeanna	2,384,955	2,125,237
Luach reatha dhliteanais na scéimeanna	(3,140,909)	(2,652,613)
Luach reatha dhliteanais neamhchistithe na scéimeanna	(20,954)	(20,001)
Easnamh sna pinsin	(776,908)	(547,377)

Tá dliteanas neamhchistithe de €21 milliún (2018: €20 milliún) san áireamh san easnamh pinsin de €776.9 milliún. Tagann na dliteanas neamhchistithe ó dheonacháin breise atá a ghabháil de láimh ag an Ghrúpa lasmuigh dena príomh Scéimeann pinsin.

Seo a leanas an méid atá aitheanta sa chuntas brabúis agus caillteanais:

	2019 €000	2018 €000
Curtha de mhúirear ar an mbrabús oibriúcháin		
Costas seirbhíse reatha	(68,945)	(80,545)
Costas riaracháin agus costais oibriúcháin eile	(1,881)	(1,594)
Iomlán an mhúirir oibriúcháin	(70,826)	(82,139)
Glanchoistas úis	(10,461)	(13,082)
Múirear iomlán	(81,287)	(95,221)

Seo a leanas an méid atá aitheanta sa ráiteas ar ioncam cuimsitheach eile:

	2019 €000	2018 €000
Fáltais iarbhír lúide ioncam úis ar shócmhainní na scéimeanna pinsean	219,991	4,885
(Caillteanais)/gnóthachain ó thaithí a eascraíonn ar dhliteanais na scéimeanna	12,063	(28,897)
Athruithe ar na toimhdí is bonn le luach láithreach dhliteanais na scéimeanna	(435,140)	301,789
Gnóthachain/(caillteanas) achtúireach a aithníodh sa ráiteas ar ioncam cuimsitheach eile	(203,086)	277,777

Scéimeanna Pinsin le Sochar Sainithe

Níltear tar éis aon sócmhainn cánach iarchurtha a aithint maidir leis an easnamh pinsean thuas toisc nach dócha go mbeidh brabús inchánach ag an nGrúpa cuíosach luath amach anseo.

Tá dhá scéim pinsean le sochar sainithe á bhfeidhmiú ag CIÉ, agus tá a gcuid sócmhainní ar seilbh i gcistí a ndéantar riaradh ar leithligh orthu. Tugann na scéimeanna sochair scoir ar bhonn thuarastail deiridh na mball. Tá na scéimeanna á riar ag iontaobhaithe neamhspleácha, atá freagrach as a chinntiú go bhfuil na scéimeanna cistithe go cuí chun oibleagáidí atá ann faoi láthair agus oibleagáidí amach anseo a chomhlíonadh. D'aontaigh CIÉ plean cistithe leis na hiontaobhaithe, trína ndéantar gnáth-ranníocaíochtaí leis na scéimeanna ar bhonn céatadáin de thuarastail na bhfostaithe gníomhacha.

Is iad seo a leanas na príomhthoimhdí achtúireacha a úsáideadh sna luachálacha:

	31 Nollaig 2019 % p.a.	31 Nollaig 2018 % p.a.
Ráta Lascaine	1.20	2.05
Ráta an bhoilscithe	1.40	1.50
Ráta ionchais maidir le méadú ar phinsin atá á n-íoc*	1.40*	1.50
Ráta ionchais maidir le thuarastacha inphinsin**	1.40**	1.50**

* Coigeartuithe gearrthéarmacha: 2.5% do 2020-21 i gcás fostaithe Bus Éireann (atá mar bhaill de RWS) agus rinneadh liúntas do mhéadaithe pá inphinsin ginearálta i líne leis an foshuíomh boilscithe praghsanna (1.4% sa bhliain) i gcás gach fostaí eile agus ag dul in éag aon comhaontú pá. Tá liúntas déanta fosta do incimintí agus méadaithe a bhaineann le hardú céime i dtaca le baill gníomhacha tríd scála pá breise a bhaineann le haois a chorprú sna liúntais.

** Coigeartuithe gearrthéarmacha: méadú 0% do 2020-2023 ionchuimsithe ag filleadh ar liúntais fadtéarmacha as sin amach.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

Ráta lascaine: D'athraigh na foshuíomhanna airgeadais bhunúsacha le linn na bliana. Laghdaigh an ráta lascaine ó 2.055% in aghaidh na bliana anuraidh go 1.20% in aghaidh na bliana le linn an tréimhse. Tháinig seo ó chuar toraidh bannaí corporáideacha rátaithe AA oiriúnach le tréimhse dhliteanais scéim CIÉ (timpeall is 20 bliain).

Seo a leanas an meán-ionchas saoil, i mblianta, atá ag ball a bheidh ag imeacht ar scor in aois 65:

	31 Nollaig 2019 Fear	31 Nollaig 2019 Bean	31 Nollaig 2018 Fear	31 Nollaig 2018 Bean
45 bliana d'aois faoi láthair	24.0	26.1	23.9	26.0
65 bliana d'aois faoi láthair	21.7	24.1	21.5	24.0

Ba iad sócmhainní na scéime:

	2019 €000	2019 %	2018 €000	2018 %
Gnáthscaireanna	629,992	26.4	552,785	26.0
Bannaí	1,346,439	56.5	1,226,693	57.7
Maoin	115,241	4.8	122,831	5.8
Airgead tirim/Coibhéisí	293,283	12.3	222,928	10.5
Iomlán	2,384,955	100.0	2,125,237	100.0

Athrú ar luach láithreach na ndlíteanas i rith na bliana:

	2019 €000	2018 €000
Luach láithreach tosaigh na ndlíteanas	2,672,614	2,877,237
Costas seirbhíse reatha	68,945	80,545
Costas riaracháin agus costais oibriúcháin eile	1,881	1,594
Costas úis	53,986	49,627
Ranníocaíochtaí na mball	19,403	19,017
Glansochair a íocadh	(78,043)	(82,514)
(Gnóthachain)/cailteanais achtúireacha ar dhlíteanais mar gheall ar athruithe ar thiomhdí	435,140	(301,789)
Cailteanais/(gnóthachain) achtúireacha ar dhlíteanais de bharr thaithí na scéimeanna	(12,063)	28,897
Luach láithreach deiridh na ndlíteanas	3,161,863	2,672,614

Eascaíonn dlíteanais na scéimeanna uile anseo thuas ó scéimeanna atá lánchistithe.

Athrú ar luach cóir na sócmhainní i rith na bliana:

	2019 €000	2018 €000
Luach cóir tosaigh na sócmhainní	2,125,237	2,093,106
Ioncam úis ar shócmhainní na scéimeanna pinsean	43,525	36,545
Ranníocaíochtaí an fhostóra (scéimeanna cistithe)	53,563	52,896
Ranníocaíochtaí an fhostóra (socrúithe neamhchistithe)	1,279	1,302
Ranníocaíochtaí na mball	19,403	19,017
Glansochair a íacadh	(78,043)	(82,514)
Gnóthachain achtúireacha ar shócmhainní	219,991	4,885
Luach cóir deiridh na sócmhainní	2,384,955	2,125,237

Toradh iarbhír ar shócmhainní:

	2019 €000	2018 €000
Ioncam úis ar shócmhainní	43,525	36,545
Gnóthachain achtúireacha ar shócmhainní	219,991	4,885
Toradh iarbhír ar shócmhainní	263,516	41,430

Pinsin Neamhchistithe

Spreagadh baill foirne ar fud grúpa cuideachtaí CIÉ ag amannaí éagsúla dul ar scor go luath. I gcásanna áirithe thairg an cuideachta oibríochta a d'fhostaigh iad, pinsean feabhsaithe do bhaill foirne a bhí ag smaoineamh ar dhul ar scor go luath laistigh den Scéim Pinsin do Bhaill Foirne Gnáthpá. Níor dearnadh na pinsin fheabhsaithe reamhchistithe seo mar a dhéantar de ghnáth agus íocann na cuideachtaí difriúla astu mar a íoctar na pinsin. Tá an pinsean feabhsaithe san áireamh sa mhéid a íocann an oifig pinsean le na daoine ar leith seo sa tslí nach bhfaigheann gach duine ar leith atá i gceist ach íocaíocht pinsin amháin. Stadann an pinsean feabhsaithe, maraon le gach pinsean eile (ach amháin má tá cuid céile le hÍoc) nuair a fhaigheann an pinsinéir bás.

26. Caipiteal agus Ceangaltas eile

	2019 €000	2018 €000
Conradh déanta ina leith	72,898	50,270
Údaraithe ag an mBord ach gan conradh déanta ina leith	125,464	108,485
	198,362	158,755

Tá deontais chaipitil ar fiú €151.8 milliún iad ceadaithe i ndáil leis an gcaiteachas thuasluaite (2018: €86.6 milliún).

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

Ag deireadh na bliana airgeadais, ba iad na híocaíochtaí léasa íosta todhchaí faoi léasanna oibríochta nach féidir a chealú:

	Ar ghléasra agus trealamh/mótar-heithiclí 2019 €000	Ar ghléasra agus trealamh/mótar-heithiclí 2018 €000
Laistigh d'aon bhliain amháin	3,762	3,759
Idir bliain amháin agus cúig bliana	2,467	4,025
	6,229	7,784

27. Ionstraimí Airgeadais

Tá na hionstraimí airgeadais seo a leanas ag an nGrúpa:

	2019 €000	2018 €000
Sócmhainní airgeadais ar a luach cóir trí ioncam cuimsitheach eile		
- Ionstraimí airgeadais díorthacha	4,315	1,823
	4,315	1,823
Sócmhainní airgeadais ar ionstraimí fiachais iad arna dtomhas ar chostas amúchta		
- Méideanna trádála infhála	21,685	23,620
- An Roinn Oideachais agus Eolaíochta	8,680	8,411
- Deontais AE Infhiaghte	5,000	-
- Méideanna infhála eile	17,289	16,543
	52,654	48,574
Airgead tirim agus airgead sa bhanc, ar lámh	256,242	222,349
Sócmhainní airgeadais ar ionstraimí cothromais iad arna dtomhas ar a gcostas lúide lagú	-	-
Dlitanais airgeadais ar a luach cóir trí ioncam cuimsitheach eile		
- Ionstraimí airgeadais díorthacha	4,867	10,403
	4,867	10,403
Dlitanais airgeadais arna dtomhas ar chostas amúchta		
- Iasachtaí bainc agus rótharraingtí bainc	24,000	28,000
- Rótharraingt bainc	-	1,442
- Creidiúnaithe trádála	111,833	102,169
- Creidiúnaithe eile	51,845	54,828
- Léasanna airgeadais	-	-
	187,678	186,439

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

Tá na hionstraimí airgeadais seo a leanas ag Eintiteas CIÉ:

	2019	2018
	€000	€000
Sócmhainní airgeadais ar a luach cóir tríd ioncaim cuimsitheach eile		
– Ionstraimí airgeadais díorthacha	4,315	1,823
	4,315	1,823
Sócmhainní airgeadais ar ionstraimí fiachais iad arna dtomhas ar chostas amúchta		
– Méideanna trádála infhála	1,028	1,971
– Méideanna infhála eile	5,129	5,317
	6,157	7,288
Airgead tirim agus airgead sa bhanc, ar lámh	252,583	219,578
Sócmhainní airgeadais ar ionstraimí cothromais iad arna dtomhas ar a gcostas lúide lagú	–	–
Dlíteanais airgeadais ar a luach cóir tríd ioncaim cuimsitheach eile		
– Ionstraimí airgeadais díorthacha	4,867	10,403
	4,867	10,403
Dlíteanais airgeadais arna dtomhas ar chostas amúchta		
– Iasachtaí bainc agus rótharraingtí bainc	24,000	28,000
– Méideanna atá dlite d'fhochuideachtaí	381,229	335,478
– Creidiúnaithe	26,965	29,294
– Léasanna airgeadais	–	–
	432,194	392,772

Ionstraimí Airgeadais Díorthacha – Réamhchonarthaí

Déanann an Grúpa réamhchonarthaí airgeadra eachtraigh chun maolú a dhéanamh ar riosca malairte de bharr idirbhearta airgeadais a bheith ainmnithe in airgeadra seachas euro.

Ar an 31 Nollaig 2019, bhí gealltanais tugtha ag CIÉ GBP14.0 milliún a cheannach, USD83.7 milliún a cheannach, USD64.0 milliún a dhíol, AUD2.7 milliún a dhíol agus CAD2.7 milliún a dhíol faoi réamhchonarthaí airgeadra a rachaidh in éag le linn 2020 agus 2021. Ba é luach cóir na gconarthaí sin amhail an 31 Nollaig 2019 Socmhainn €1.0 milliún (2018: Dlíteanais €1.0 milliún).

Déantar na réamhchonarthaí airgeadra a thomhas ar a luach cóir, a chinntear trí theicnící luachála a bhaineann leas as ionchuir inbhraite. Is iad na próimh-ionchuir a úsáidtear agus na díorthaigh á luacháil ná na rátaí réamh-mhalairte i leith EUR:USD, EUR:GBP, EUR:AUD agus EUR:CAD.

Ionstraimí Airgeadais Díorthacha – Babhtálacha Rátaí Úis

Amhail an 31 Nollaig 2018, ní raibh aon conarthaí fáilithe ráta úis i bhfeidhm ag CIÉ.

Ionstraimí Airgeadais Díorthacha – Conarthaí Babhtála Tráchtearraí

Amhail an 31 Nollaig 2019, bhí ceangal ar CIÉ freisin ola a cheannach faoi chonarthaí babhtála tráchtearraí ar bhfiú USD75.3 milliún iad, conarthaí a rachaidh in éag in 2020 agus 2021. Ba é luach cóir na gconarthaí sin amhail an 31 Nollaig 2019 ná dliteanas €1.6 milliún (2018: Dliteanas €7.6 milliún).

28. Socmhainní Theagmhasaigh

Fuair CIÉ aisíocaíochtaí CBL ón Ríocht Aontaithe ó Iúil 2019 a bhain le leasú ina aighneachtaí CBL ón Ríocht Aontaithe, a bhain le díol pacáistí CIÉ Tour. Tá tairbhe na haisíocaíochtaí seo leagtha amach sna ráitis airgeadais.

Tá aisghabháil iarrtha ag CIÉ ar an iomarca CBL íoctha i dtaca le blianta roimh ré. Tá an aisghabháil, a bhaineann lena ceithre bhliain go dtí Iúil 2019, ag brath ar chur i gcrích comhaontaithe faoin gceist le Coimisinéirí Ioncain na Banríona.

Thángthas ar an chomhaontú a bhain leis an gceist seo ar 20 Feabhra 2020, tuairiscítear ar an gcreidmheas (€9,855,000) a éiríonn sna Ráitis Airgeadais don bhliain a chríochnaíonn 31 Nollaig 2020.

29. Dlíteanais Theagmhasacha

Dlíthíocht ar feitheamh

Cuirtear imeachtaí dlí éagsúla ar an nGrúpa ó am go chéile. Is é tuairim an Bhoird nach mbeidh cailiteanais, más ann dóibh, a eascróidh as na nithe sin níos mó go hábhartha ná na soláthairtí atá sna ráitis airgeadais.

Deontais infhaighte

Déantar caiteachas caipitiúil an Ghrúpa i leith an fhliú bus OSP a chistiú trí Dheontais Chaipitil ón Údarás Náisiúnta Iompair. Cuirtear an cistiú sin ar fáil ag teacht le forálacha an Chonartha Dámhachtana Díri a síníodh ar an 1 Nollaig 2014, agus eascraíonn dlíteanais theagmhasacha áirithe faoi na comhaontuithe sin. Creideann na Comhaltaí Boird gur fíorbheag é an baol go bhfeidhmeoidh an tÚdarás Náisiúnta Iompair a chearta faoi na comhaontuithe a bhaineann leo.

Tá sonraí maidir le deontais OSP agus deontais eile ón státchiste i nóta 12.

30. Idirbhearta Páirtithe Gaolmhara

I ngnáthchúrsa an ghnó, ceannaíonn an Grúpa earraí agus seirbhísí ó eintitis arna rialú ag Rialtas na hÉireann. Ar na heintitis is tábhachtaí díobh sin tá An Post, Banc na hÉireann agus an tÚdarás Náisiúnta Iompair. Tá na Comhaltaí den tuairim nach bhfuil cainníocht na gceannachán sin ábhartha i ndáil le gnó an Ghrúpa.

Tá an Grúpa díolmhaithe ó cheangaltais nochtalt alt 33.9 de FRS 102 maidir le hidirbhearta leis na heintitis ar páirtí gaolmhar iad de bhua smacht, comhrialú nó tionchar suntasach a bheith ag an Stát céanna ar an eintiteas tuairiscithe agus ar an eintiteas eile.

Áirítear i Nóta 5 a ghabhann leis na ráitis airgeadais nochtadh i leith an chúitimh a íocadh nó is iníoctha le daoine tábhachtacha de lucht bainistíochta an Ghrúpa.

Nótaí a ghabhann leis na Ráitis Airgeadais [ar lean]

31. Ballraíocht an Ghrúpa

Ainm	Príomhghníomhaíocht
Cuideachta sealbhaíochta:	
Córas Iompair Éireann	– Seirbhísí iompair phoiblí
Fochuideachtaí (ar fochuideachtaí iad ar fad atá faoi úinéireacht iomlán)	
Bus Átha Cliath – Dublin Bus	– Seirbhísí bus poiblí do phaisinéirí
Bus Éireann – Irish Bus	– Seirbhísí bus poiblí do phaisinéirí
CIÉ Tours International Incorporated	– Turais
Iarnród Éireann – Irish Rail	– Seirbhísí iarnróid poiblí (paisinéirí agus lasta)

Is cuideachtaí corpraithe iad Iarnród Éireann – Irish Rail, Bus Éireann – Irish Bus agus Iarnród Éireann – Irish Rail agus Bus Átha Cliath – Dublin Bus, agus bíonn siad ag feidhmiú go príomha i bPoblacht na hÉireann. Tá na trí chuideachta sin corpraithe faoi fhorálacha Achtanna na gCuideachtaí, 2014, mar fhochuideachtaí faoi úinéireacht iomlán Chóras Iompair Éireann de réir Alt 6 den Acht Iompair (Córas Iompair Éireann a Atheagrú), 1986. Is gnáth-scairchaipiteal atá i leasanna ar fad an Ghrúpa sna fochuideachtaí.

Tá CIÉ Tours International corpraithe i Nua-Eabhrac agus bíonn sé ag feidhmiú i Meiriceá Thuaidh. Is é an príomhghníomhaíocht atá aige ná turais chóiste in Éirinn, mar aon le gníomhaíochtaí coimhdeacha, a dhíol agus a chur chun cinn i margaí áirithe lasmuigh d'Éirinn. Ceannaíonn sé na pacáistí turais ó CIÉ.

Seo a leanas oifigí cláraithe na bhfochuideachtaí:

Bus Átha Cliath – Dublin Bus	59 Sráid Uí Chonaill Uachtarach, Baile Átha Cliath 1
Bus Éireann – Irish Bus	An Chloch Leathan, Baile Átha Cliath 7
CIÉ Tours International Incorporated	10 Park Place, Suite 510, P.O. Box 1965, Morristown NJ 07962-1965
Iarnród Éireann – Irish Rail	Stáisiún Uí Chonghaile, Sráid Amiens, Baile Átha Cliath 1

32. Teagmhais ó Dheireadh na Bliana Airgeadais

Ó 31 Nollaig 2019, tá srianta suntasacha ar sheirbhísí iompair poiblí agus ar thaisteal inmheánach agus idirnáisiúnta dá bharr Paidéim Covid-19. Tá tioncahr díreach ag seo ar oibriúcháin Grúpa CIÉ. Tá srianta ar líon na bpaisinéirí ar iompair poiblí, srianta ar úsáid iompair poiblí do thurais riachtanacha amháin ag amanna áirithe, cuir i bhfeidhm coisc ar thaisteal chomh maith le dianghlasáil áitiúil agus náisiúnta i measc na bearta curtha i bhfeidhm ag an Rialtas le scaipeadh an víris a chomeád faoi smacht. D'oibrigh gach seirbhís CIÉ de réir treoirlínte an Rialtais ar scaradh sóisialta agus acmhainn laghdaithe ó thosaigh an ráig. Tá turais phaisinéara agus ioncam ar sheirbhísí iompair poiblí laghdaithe go suntasach mar thoradh ar na bearta seo.

Bhí laghdú 88% i dturais paisinéara le linn tréimhsí áirithe den bhliain mar thoradh ar ráig COVID agus na srianta curtha i bhfeidhm le scaipeadh an víris a chomeád faoi smacht. I 2020, mar gheall ar na srianta ar thaisteal paisinéara mar thoradh ar COVID-19, bhronn an tÚdarás Náisiúnta Iompair rogha do chustaiméirí Tax saver leas a bhaint as síneadh saor in aisce sé mhí do shealbhóirí ticéid baillí Tax saver nó aisíoc. Tá go dtí 31 Nollaig 2020 ag custaiméirí Tax saver cinneadh a dhéanamh faoin rogha is fearr leo.

Shocraigh an Grúpa gur theagmhais neamhrialaithe iarchláir comhardaithe na teagmhais seo. Dá réir sin, níor coigeartaíodh an stad airgeadais nó torthaí oibríochtaí ag an bhliain a chríochnaigh 31 Nollaig 2019 lena dtorthaí a léiriú. Níl fad nó tionchar paidéim COVID-19, nó éifeachtacht fhreagra Rialtas na hÉireann, soiléir ag an am seo. Cé go bhfuil planáil féidireachtaí forbartha déanta ag an chuideachta, ní féidir fad nó déine na dtorthaí seo a mheas, nó chomh beacht agus a bheidh a thionchar ar stad airgeadais nó torthaí na cuideachta do thréimhsí sa todhchaí.

Le linn 2020, d'fhan soláthar leanúnach gréasáin éifeachtaigh seirbhísí OSP mar pháirt riachtanach do phleananna an Rialtais. Thug an NTA maoiniú OSP breise do chuideachtaí oibriúcháin an Ghrúpa le laghdú ioncaim ar sheirbhísí OSP a bhain le COVID-19 a chúiteamh. Tá an maoiniú seo á chur ar fáil faoi shocruithe Chonartha Dírdhámhachta 2019.

Leanfaidh an bhainistíocht ag monatóireacht agus ag measúnú tionchar Pandéim COVID-19 ar an Ghrúpa.

33. Ceadú na Ráiteas Airgeadais

Cheadaigh an Bord na ráitis airgeadais ar an 18 Samhain 2020.

Sonraí Teagmhála
Coras Iompair Éireann
Stáisiún Heuston
Baile Átha Cliath 8
D08 E2CV